

Észak- Hegyháti Kalendárium

2017

TARTALOMJEGYZÉK

A MI KALENDÁRIUMUNK.....	3
BEMUTATKOZIK A TÉRSÉG.....	4
BEMUTATKOZNAK TELEPÜLÉSEINK	26
ALSÓMOCSOLÁD.....	26
BIKAL.....	57
MÁGOCS.....	78
MEKÉNYES	98
NAGYHAJMÁS	113
KÖZÖS ÜGYEINK.....	130
NAPTÁR 2017	159
ÉSZAK – HEGYHÁTI MIKROTÉRSÉGI UNIÓ	173

Kiadja: Észak- Hegyháti Unió Nonprofit Kft. • 7342 Mágocs, Szabadság u. 39.
Tel.: +36 72/451-110 • E-mail: unio@magocs.hu • Felelős szerkesztő: Halmi Gáborné
Szerkesztők: Dávid-Kleisz Bianka, Molnár-Valkó Kornélia
Megjelenik 1750 példányban • Tördelés Lugio-press Bt., Szekszárd
Nyomtatás: Böcz Sándor nyomdász, Szekszárd

A MI KALENDÁRIUMUNK....

A kalendárium eredetileg elsősorban a naptár szerepét töltötte be, de mára sokféle kalendáriummal találkozhatunk. Kertészek kalendáriuma, közösségi kalendárium, koncert kalendárium...

Ezek mindegyikének az a szerepe, hogy hosszabb távon mutasson be egy témát, egy közösséget, megjelenítsen fontos évfordulókat, bemutasson eseményeket, büszkeségeket, akár ha egy évben egyszer, akár ha folyamatosan jelenik is meg.

A legnevesebb magyar kalendárium a Kincses Kalendárium először 120 évvel ezelőtt 1896-ban jelent meg. Régebben a „gyakorlati élet útmutatója” alcímet viselte.

Az Észak Hegyháti Mikrotérség Kalendáriuma, mely ebben az évben először jelenik meg, egy kis rátekintést nyújt az ezredforduló utáni második évtized közepén településeinkre, térségünkre. Kik vagyunk mi, hol élünk, mivel foglalkozunk, mit termelünk, hogyan élünk itt az Észak- Hegyháton.

Egy kicsit helytörténet, egy kicsit a ma itt élők bemutatkozása, a mostani lehetőségek lenyomata, azaz praktikum is, hiszen egy helyen sokféle hasznos információt gyűjtöttünk össze benne.

Belfértek olyan információk, írások is, melyeket nem olvashatunk az interneten. Akik dolgoztak az anyagokon maguk is rácsodálkoztak arra, hogy milyen színes a térség. Reméljük, hogy mindenki talál benne érdekes, hasznos olvasnivalót.

Szeretnénk, ha ezzel a kiadvánnyal is erősíthetnénk az összetartozást, a településünkhöz, térségünkhöz való kötődést, és arra inspirálnánk az itt élőket, hogy figyeljenek egymásra, fedezzék fel közös értékeinket, legyenek aktív formálói az Észak Hegyhát életének.

BEMUTATKOZIK A TÉRSÉG

TERMÉSZETI, TÁJI ÉRTÉKEK

Az Észak- Hegyháti Mikrotérség települései: Mágocs, Nagyhajmás, Mekényes, Alsómocsolád és Bikal Baranya megye településhálózatának északi részén három megye közepén, a Hegyháti és Komlói Járás határán helyezkednek el. Magyarország tájainak rendszertani felosztása szerint a Dunántúli – dombság nagytájához, a Mecsek és Tolna – Baranyai – dombvidék középtájához és a Völgység kistájához tartoznak, melynek ÉNY-i részén fekszenek. A települések közigazgatásilag a Dél-Dunántúli Régióban, Baranya megyében helyezkednek el, korábban a Sásdi kistérséghez, ezen belül a Mágocsi mikrotérséghez tartoztak. A 2013 januárjától érvényes járási besorolás szerint a Hegyháti járás települései Bikal kivételével, mely jelenleg a Komlói járáshoz tartozik. Érdekesség, hogy Magyarország 175 járása közül ez az egyetlen járás, melyet nem a székhely településről neveztek el, tehát a neve Hegyháti járás és nem Sásdi járás. Megjegyzendő, hogy 1950-ig szintén létezett a Hegyháti járás. A Hegyháti járásban két városi rangú település található Sásd és Mágocs, melyek közül Mágocs „fiatal városnak” tekinthető, 2009-ben kapott városi rangot.

A Völgység kistáj Baranya és Tolna megyében helyezkedik el. Gyengén tagolt, hullámos felszínű „völgyes tájjellegű” kistáj. A Völgység kistáj a Kapos – vízgyűjtő területén található, mely a Duna részvízgyűjtőjéhez tartozik. A kistáj nyugaton a Baranya - csatorna alsó szakaszára és a Kapos Dombóvár – Kurd közötti vonalára, keleten pedig a Völgységi – patakra támaszkodik. Az itteni vízfolyások szélsőséges vízjárásúak. Kisvizük nyár végén, kora ősszel, árvizeik tavasszal szokásosak. Mágocs és Alsómocsolád közvetlen környezete a Hábi csatorna vízgyűjtő területéhez kapcsolódik. Mágocs közigazgatási területét északon a Méhész patak öleli körül, keletről a Hajmás patak határolja, déli határán húzódik a Hábi csatorna, melybe északi irányból a Mágocsi vízfolyás torkollik. A közigazgatási területet még további források és

mellékpatakok hálózák be. Egybefüggő vízfelület nem jellemző, bár a mikrotérség településeihez 11, a tágabb térségben 14, a vízfolyások felduzzasztásával kialakított mesterséges tó is tartozik, mely a halgazdálkodás és a horgászturizmus szempontjából is jelentős a Hegyhát számára.

Három településünk: Alsómocsolád, Bikal, Mágocs tavai a gazdaság jelentős tényezői a mikrotérségben. A kistáj harmadidőszaki üledékeire települt 10 – 40 m vastagságú lösztakarón (a Szászvár –Závod vonalról nyugatra) agyagbemosódásos barna erdőtalajok (47%), keletre csernozjom barna erdőtalajok (29%), még keletebbre pedig mészlepedékes csernozjom talajok (15%) találhatóak. A legnagyobb kiterjedésű agyagbemosódásos barna erdőtalajok vályog mechanikai összetételűek. Vizgazdálkodásukra a közepes vízvezető, nagy vízraktározó és jó víztartó képesség jellemző. Hasznosíthatóságuk erdő és szántó. Minthogy jelentős hányaduk 20%-nál meredekebb lejtőn van, eróziósan veszélyeztetettek. A szántó hasznosításában a talajvédelem is szükséges. A lösz, amely a terület É-i részén (Meződ, Vásárosdombó, Mágocs, Nagyhajmás) a községhatárok túlnyomó részét borítja, mészben gazdag, a rajta kialakult talaj is jó minőségű.

A Völgység kistáj Magyarország növényföldrajzi felosztása alapján a Dél – Dunántúl flóravidékéhez és az Illír flóratartományhoz tartozik. A flóravidék négy flórajárása közül, a Mecseki (Sopianicum) flórajárásba sorolandó, ahol az erőteljes szubmediterrán hatás, főként keleten kontinentális jelleggel párosul. A Völgység erdeit kissé elszegényedő mecseki flóra jellemzi. Az őshonos fafajokból álló állományok az erdős területeknek csak a felét teszik ki, a többi ültetett fenyves és akácok. A patakokat kísérő egykori sásosok helyén telepített nemes nyárasok is vannak. A természetes erdőtársulások között, nagyon kis területen bükkösöket is találunk, de az uralkodó társulások a gyertyános- és a cseres-tölgyesek. Egyes területeken a Völgységi-patakot égerligetek és fűzések kísérik. A Nagyhajmási – dombok, mint Natura 2000 terület jellemző növénytársulásai a Pannon cseres – tölgyesek, melyek tölgyek

(cser-, kocsánytalan és kocsányos tölgy) alkotta, jó növekedésű, száraz-félszáraz erdők, a gyepszintben meleg- és fénykedvelő, szárazságtűrő kétszikűekkel, füvekkel, sásokkal. Botanikai szempontból is említésre méltó, a Natura 2000 terület részeként, a Méhész-patak völgye.

Az Észak- Hegyháti mikrotérségben a táj rendkívül változatos képet mutat. A domborzat változékonysága miatt a tájhasznosítás is a lehető legnagyobb mértékben igazodott a domborzat adta lehetőségekhez.

Többféle tájhasznosítás jelenik meg nagyobb területi aránnyal: A mezőgazdasági célra hasznosított földeken túlnyomóan gabonaféléket, kukoricát és napraforgót termesztnek. A rét-legelőgazdálkodás, mint jellegzetes tájhasználat főként a mélyebb fekvésű, jobb vízellátottságú területeken jelenik meg, de a domboldalakon is jellemző. Ezek a területek természeti adottságuk folytán sok esetben botanikai ritkaságokat is rejthetnek. Az erdőterületek szintén jelentős területi aránnyal vesznek részt a tájhasznosításban. Nagyhajmás északi erdős területei a térségi ökológiai (zöld) folyosó részét képezik, mely tájképvédelmi-, és Natura 2000 terület is. Baranya megyéből ide tartoznak még Mágocs és Mekényes csatlakozó erdőterületei. A területen, több helyen is van élő vízfolyás: Hajmás –patak, Bikal – patak. A legjelentősebb a területet K-Ny irányban átszelő Méhész-patak. A vízfolyások környezete jelentős természeti értéket hordoz magában. Az itt megjelenő gyepek, magasabb talajvízszintű területek, kisebb-nagyobb erdőfoltok ökológiai szempontból igen értékes területek, melyek megőrzésére, fenntartására komoly hangsúlyt kell fektetni. A mikrotérség településeinek belterületeire jellemző, hogy rendkívül gondozott, sok az utcai növénykiültetés, fásítás. A települések arculata jellemzően falusias jellegű, hagyományos, nagytelkes falusi lakóház típusokkal, melyek általában előkert nélküli, fésűs ill. hajlított házas jellegűek. A házak zöme hosszútornácos, faragott oszlopos, míves kivitelezésű. Jellegzetes és a településen még jól megfigyelhető az ún. „keresztpajtás” építési mód. A pajtákat, istállókat a lakóház után, arra merőlegesen (keresztbe) építették, és a lakóházhhoz hasonlóan ezeket a melléképületeket is oszlopokkal látták el. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. A mikrotér-

ség települései bővelkednek az egyedi tájértékekben is. Az országos jelentőségű védett természeti területek és a védett természeti értékek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv az Észak –Hegyháti Mikrotérség területén a Duna Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, míg a természetvédelmi hatósági jogkört a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség, valamint a kijelölt Baranya Megyei Kormányhivatal gyakorolja. A mikrotérség területén országos jelentőségű védett természeti terület – tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék –, illetve helyi jelentőségű védett természeti terület nincs. Környezet- és természetvédelmi szempontból szintén kiemelt jelentősége van a Hét Patak Gyöngye Natúrparknak, melynek kezdeményezője egyik települése Alsómocsolád. A Hét Patak Gyöngye Natúrpark 2011-ben lett kihirdetve, 8 települést érint a térségben (Alsómocsolád, Ág, Csikóstóttós, Gerényes, Kárász, Kisvaszar, Köblény, Szalatnak). Képviselője és működtetője a Hét Patak Gyöngye Natúrpark Egyesület. A natúrpark az ország jellegzetes természeti, tájképi és kultúrtörténeti értékekben gazdag területein, helyi közösségek által létrehozott tájszintű együttműködés, melynek célja a természeti és kulturális örökség megőrzése, bemutatása és a vidék fejlődését elősegítő hasznosítása. A natúrpark az integrált védelem elvére építve a tájat és a természetet nem a tájban élő embertől, hanem azt vele együtt hasznosítva védi meg! Környezetvédelmi szemléletformálás tekintetében kiemelkedő a szintén Alsómocsoládon működő Kölyökfészek Erdei Iskola, illetve Interaktív Tárház is.

KÖZLEKEDÉS

A Mágocsi mikrotérség Baranya megye településhálózatának északi részén helyezkedik el, mely Magyarország belső periférikus területei közé sorolható. A három dél-dunántúli megyeszékhelytől, Pécestől, Kaposvártól és Szekszárdtól közel azonos 50 körüli távolságban fekszik. A mikrotérségben gyorsforgalmi és országos elsőrendű utak nem találhatóak.

A mikrotérség településeinek megközelíthetősége: A mikrotérség központja, Mágocs több irányból megközelíthető, szomszédos települései Nagyhajmás, Bikal, Alsómocsolád, Csikóstöttös és Dombóvár. A településre juthatunk Dombóvárról a 65195 sz. úton haladva vagy Pécs felől a 66-os, majd a 611. sz. főútról Csikóstöttösön keresztül a 6534 sz. úton. Szászvár, illetve Bikal felől szintén a 6534. sz. úton haladva. Mágocsról Nagyhajmás, illetve Mekényes a 6539. sz. összekötő úton közelíthető meg, míg Alsómocsolád, mint zsáktelepülés a 65174. sz. úton érhető el. Megemlítendő, hogy a települések egymáshoz viszonyított távolsága a földutakon keresztül jóval rövidebb, ezt a jövőben a turizmus tekintetében lehet kihasználni. Az utak minősége főként a Mágocs- Nagyhajmás- Mekényes szakaszon kifogásolható, felújításra szorul. A vasúti közlekedés a Bátaszék-Dombóvár vasútvonal által érinti Alsómocsoládot, az Alsómocsolád-Mágocs állomás a falu központjától 2,5 km-re van, a vonatjáratok átlagos száma munkanapokon 4. A mikrotérség számára a gépkocsival kb. 20 perc alatt elérhető Sásd és Dombóvár vasútállomásai jelentenek perspektívát, mivel mindkét állomáson megáll az Inter City, így elérhetővé válik a megyeszékhely, illetve a főváros Budapest is. 2015.szeptember 1-től új járat indult a Mekényes – Nagyhajmás – Mágocs – Dombóvár vonalon, mely nagyban megkönnyíti az iskolába járást, munkába járást, egyéb ügyintézési teendőket.

KOMMUNÁLIS INFRASTRUKTÚRA

SZENNYVÍZ

A mikrotérség három településén, Bikalon, Nagyhajmásán és Mekényesen kommunális szennyvízcsatorna hálózat nem üzemel. Ennek hiányában a szennyvíz gyűjtése egyedileg, háztartásonként aknás rendszerrel történik, a szennyvizet szippantással ürítik, elszállítását vállalkozó végzi, a bikali szennyvíztelepre. A valószínűsíthetően számos esetben nem megfelelő gyűjtőakna jelentős mértékű talaj és felszín alatti vízszennyezést okozhat. A teljes szennyvízközmű kiépítését a helyi önkormányzatok szeretnék megvalósítani, azonban az ehhez szükséges anyagi forrás hiányzik. A környezetszennyezés megakadályozása érde-

kében a szennyvízelvezetés megoldása elengedhetetlen feladat, melyet szükség lenne a lehető leghamarabb megvalósítani.

Alsómocsoládon a szennyvíz csatornahálózat a domborzati viszonyoknak köszönhetően gravitációs jellegű. A tisztító egy 6,5x7,5m-es üvegházban elhelyezett merített fixfilmmel intenzifikált, szakaszos működésű, eleveniszapos biológia tisztító. Az üzembe helyezésének éve 2006, azóta a szennyvízcsatornára csatlakozott háztartások aránya gyakorlatilag 100%-osnak tekinthető.

Mágocson Az 1990-es években két ütemben megépített gravitációs szennyvízcsatorna hálózat gyűjti össze a város területén keletkező lakossági és ipari szennyvizet, majd két átemelő közvetítésével kerül a szennyvíztisztító telepre, majd a tisztított szennyvíz a Hábi-patak mágocsi mellékágába folyik. A szennyvíz és ivóvízhálózat üzemeltetője a Mezőföldvíz Kft., mely helyi ügyfélszolgálatot üzemeltet Mágocson. Mágocs város közigazgatási területén a közműves hálózattal nem rendelkező településrészek (Dombóvári út, Kossuth u, Ady u. egy része, József A. u. egy része) a háztartási szennyvíz begyűjtése vállalkozó által történik.

IVÓVÍZ

2015. január 1-től a Komló-Víz Kft.(Mohács-Víz Kft.) vízi közmű szolgáltatási tevékenységét a Baranya-Víz Zrt. Komló-i Üzemigazgatósága folytatja Alsómocsoládon, Nagyhajmáson, Mekényesen és Bika-lon. Mágocson a Mezőföldvíz Kft. a szolgáltató. Az ivóvízhálózat a mikrotérség minden településén kiépített, a rákötési arány is szinte 100%-nak mondható. A települések ivóvízellátásukat mélyfúrású kútból származó jó minőségű rétegvíz biztosítja.

KÖZMŰOLLÓ

A közműolló, azaz az 1 km ivóvízhálózatra jutó csatornahálózat hossza – a 2014-es TEIR adatok szerint a csatornázott településeken: Mágocson 77,8% míg Alsómocsoládon 66,7%.

ÁRAMSZOLGÁLTATÁS

A villamos energia szolgáltatás a mikrotérség településein megoldott. Az energetikailag korszerű, energiatakarékos megoldásokat, illetve az ehhez szükséges forrásokat keresik a mikrotérség településeinek önkormányzatai: LED-es közvilágítás, napelemes rendszerek.

GÁZSZOLGÁLTATÁS

A mikrotérség települései közül Nagyhajmáson és Mekényesen nincs vezetékes gázhálózat kiépítve, a többi településen a gázzolgáltatás megoldott.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A kommunális hulladék begyűjtését és elszállítását Mágocs, Mekényes, Alsómocsolád és Bikal településeken a Dél- Kom Nonprofit Kft. végzi heti rendszerességgel. Nagyhajmás településen a Dél-Dunántúli Hulladékkezelő Nonprofit Kft. végzi. A települési szilárd hulladék begyűjtése a települések területén megoldott, a gyűjtés gyakorisága megfelelő.

A területen nem kerül hulladék felhalmozásra, üzembe helyezett használatban lévő vagy bezárt hulladéklerakó, döngkút, engedély nélkül üzemelő hulladéklerakó nem található, hulladékhasznosítási tevékenység nem folyik. A településeken a lakosságnak van lehetősége a szelektív hulladékgyűjtésre.

ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

A mikrotérség településein a vezetékes telefon, a kábeltelevízió és internet szolgáltatás kiépített. A sáv szélesség és a megfelelő adatforgalom elérése a legfontosabb tennivaló, melynek érdekében a térségi nagyszolgáltatókkal való egyeztetés folyik, a legaktívabb szolgáltatás-fejlesztő a térségben a régiós szinten is megjelenő szolgáltató a Tarr Kft.

TÁRSADALMI HELYZET

NÉPESSÉG, DEMOGRÁFIA

A mikrotérség településeinek egyik legnagyobb problémája az országos tendenciákkal is egyező, de itt az alacsony lélekszám miatt még inkább gondot okozó népességcsökkenés és elvándorlás.

A Dél-Dunántúl Magyarország legalacsonyabb népsűrűségű tervezési-statisztikai régiója, mintegy 70 fő/km² értékkel (országos adat: 108,5 fő/km²). Ezt a helyzetet tovább súlyosbítja az a tény, hogy az ország tíz legritkábban lakott kistérségből hat itt található (Sellyei, Tabi, Csurgói, Barcsi, Marcali, Sásdi). Ezzel szemben a település sűrűségértéke viszonylag magas (4,5 település/100km²), Baranya megyében pedig kiugrónak mondható. A Dél-Dunántúl település-szerkezetére a közsépvárosok hiánya, az aprófalvas szerkezet jellemző. A települések magas száma igen előnytelen struktúrát takar: a régióban több mint 320 település lélekszáma nem éri el az 500 főt (ezeknek mintegy kétharmada Baranyában található). A népességszám változásának megyei, valamint települési jogállás szerinti adatai jelentős területi különbségeket takarnak. Ha az adatokat a 2013. január 1-jén bevezetett járási rendszer területbeosztásának megfelelően vizsgáljuk, látható, hogy 2001 és 2011 között a megye 10 járásának mindegyikében csökkent a lélekszám. A legnagyobb mértékben, több mint 11 százalékkal a Hegyháti (Sásdi) járás népessége esett vissza. (községi átlag 7 %)

Mind a népesség számának csökkenése, mind a korösszetétel rohamos romlása elsősorban az alacsony születésszám következménye. A régión belül is a megye adatai a legrosszabbak, ugyanis míg a másik két megyében, ha nagyon kis mértékben is, de megindult a születésszám növekedése, Baranyában közel 3%-os csökkenés következett be a 2015. évi adatok szerint. A lakosság összetételére vonatkozóan fontos folyamat az előregedés, a települések korfája egyre inkább eltolódik, az 55-64 éves korosztály van jelen a legnagyobb számban. Hazánkban a 2013- as év elején 100 gyermekkorú (14 éves vagy fiatalabb) lakosra 119 időskorú (65 éves vagy idősebb) jutott, Baranyában ez a szám a 2016-as adatok szerint 138 fő.. Az elmúlt 6 évben megyei szinten 4651 fővel csökkent a 14 év alattiak száma, míg a 65 fölöttieké 4383 fővel nőtt.

ETNIKAI ÖSSZETÉTEL

Az ország megyéi közül Baranyában vallották magukat a legnagyobb arányban (13,7%) valamely hazai nemzetiséghez tartozónak az utolsó népszámlálás alkalmával. Közel 53 ezer fő vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak 2011-ben, számuk 24 százalékkal bővült egy évtized alatt. A megyék közül Baranyában éltek a legnagyobb számban és arányban a német és a horvát nemzetiséghez tartozók, valamint a cigány nemzetiségűek aránya is meghaladta az országos átlagot. A teljes népesség és a roma népcsoport gazdasági aktivitásában is sajátos különbségek figyelhetők meg. Ebben szerepet játszik a korösszetétel és az iskolázottság számottevő eltérése. A roma népességet alacsony aktivitási szint jellemzi, azaz a foglalkoztatottak alacsony arányát magas munkanélküliség kíséri. Míg a teljes népesség 36,8%-a foglalkoztatott volt a legutóbbi népszámlálás idején, addig a romáknak csupán 18,8%-a. A cigány nemzetiség aránya a második legmagasabb a sellyei (16,1%) után a hegyháti járásban (11,9%). A kisebbségi önkormányzatok száma ugyanakkor csökkent. A 2014-es választások után Bicalon német, Mágocson cigány és német, Nagyhajmáson cigány és német önkormányzat alakult.

KÉPZETTSÉGI SZINT

Fontos mutató az iskolai végzettség, ami sajnos szintén negatív képet mutat. A járási adatok szerinti 11 837 főből 211 nem rendelkezik semmilyen iskolai végzettséggel, a maximum 8 általános osztályt végzettek száma 6019 fő, a középfokú végzettséggel és érettségivel rendelkezők 4846-an vannak, míg felsőfokú végzettséggel csupán 761 fő rendelkezik. Ezen adatok szerint a népesség 53 %-nak van alacsony iskolai végzettsége. A mikrotérség településein a lakosság fele csupán általános iskolai végzettséggel rendelkezik, ami munkaerő- piaci szempontból nagyon előnytelen. Alig több mint 100 főnek van érettségije, vagy felsőfokú végzettsége. Speciális probléma (de nem csak a cigány népességhez köthető) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya.

Az idei évben elkészült Járási Tükör szerint a térség állandó népességéből a 0-17 éves gyerekek száma 2263, közülük veszélyeztetett 9%, védelembe vett 4,9%. A gyerekek 20%-a hátrányos helyzetű, 35,7%-a halmozottan hátrányos helyzetű.

OKTATÁS, NEVELÉS

Öt településünk közül két helyen van óvoda és iskola: Bikalon és Mágocson.

A bikali és a mágocsi óvoda a helyi gyerekeken kívül a mikrotérség többi településéről is fogad gyerekeket. Az ő utaztatásuk önkormányzati kisbuszokkal történik.

Általános iskolai oktatás

A mikrotérség közoktatási rendszerében a legjelentősebb a Mágocsi székhelyű Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. Ide járnak a mágocsi, alsómocsoládi, mekényesi, nagyhajmási gyerekek. A gyereklétszám itt is folyamatosan csökken.

A Baranya megyei köznevelés fejlesztési terv az alábbiakban mutatja be a várható helyzetet:

Általános iskolai tanulók száma – Hegyhát járás

Tanterület	Település	Kapacitás	2012-2013 tanév		2013-2014 tanév		2014-2015 tanév		2015-2016 tanév		2016-2017 tanév		2017-2018 tanév	
			lét-szám	osztály	lét-szám	osztály	lét-szám	osztály	lét-szám	osztály	lét-szám	osztály	lét-szám	osztály
Sásd	Gödre	274	93	8	100	4	102	4	101	4	100	4	98	4
Sásd	Mágocsi	340	217	11	234	10	239	10	236	10	234	10	229	10
Sásd	Mindszentgódisa	200	125	8	135	6	138	6	136	6	135	6	132	6
Sásd	Sásd	521	320	16	344	15	352	15	348	15	345	15	337	15
Sásd	Vásárosdombó	300	218	9	235	10	240	10	237	10	235	10	230	10
Összesen		1585	973	52	1047	46	1071	47	1059	46	1048	46	1026	45

Problémaként jelentkezik, hogy integrált oktatási rendszerben dolgozva magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma. Az iskolában 1992 óta működik a művészeti képzés.

A mikrotérségben telephelyként Bikalon is működik közoktatási intézmény, a Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Egyházaskozár- Bikali Tagintézményének Bikali Telephelye, ahol alsó tagozat működik. A bikali felső tagozatos gyerekek Egyházaskozárra járnak.

Középfokú képzés

A középfokú képzésnek volt múltja Mágocson: 1884-ben nyitották meg a településen az ipari iskolát, amely a település harmadik oktatási intézménye lett. 1887-ben itt kezdte meg működését a megye első agyagipari iskolája. Az oktatást könyvtár és egy teljesen felszerelt mintaterem-műhely is segítette. A mágocsi fazekasok termékei messze földön híresek és keresettek voltak.

2008-tól indult újra középfokú képzés a mikrotérségben. Az érettségre való felkészítést a sajkázai Dr. Ámbédkar Gimnázium és Szakképző Iskola végezte 2016-ig. Szeptembertől szociális gondozó- és ápoló képzés indult Mágocson 15 fővel a Pécsi Szakképzési Centrum Sásdi Vendéglátóipari Szakközépiskolája kihelyezett képzése keretében felnőtteknek, ami már a helyi munkaerő szükségletre válaszul indult el a Mikrotérségi Unió közreműködésével.

A mikrotérség vállalkozói által kitöltött kérdőívek és interjúk alapján szakemberhiány van a gépészeti szakmákban: hegesztő, gépi forgácsoló, géplakatos, esztergályos, NC és CNC programozó, karbantartó, gép-szerelő, az építőiparba: kőműves, villanszerelő, a mezőgazdaságban: állatgondozó, mezőgazdasági gépszerelő. Nagyon fontos közös feladatunk, hogy ezen a területen is továbblépjünk.

Speciális problémák

A Sásdi Tankerület Esélyegyenlőségi Terve viszonylag friss adatokkal szolgál a speciális problémákat illetően. A tankerületben nagyon magas a hátrányos helyzetű (58%) és a halmozottan hátrányos helyzetű (39%) tanulók aránya. A 2013 évi kompetencia mérés eredményei országos és településtípusonkénti összegzésben elmaradást mutatnak. Emiatt nagyon fontos 2 területen a fejlesztés: az egyik a kompetenciafejlesztés, a másik pedig a pályaválasztási orientáció és motiválás.

GAZDASÁGI HELYZET

A JÁRÁS GAZDASÁGI BÁZISA

A Hegyháti járás még a Baranya megyei járások között is speciális sajátosságokat mutat: a gazdasági szerkezetben az országos viszonyokhoz képest is nagyságrendileg magasabb az agrárjellegű vállalkozások aránya. Jellemzően a gabonatermelés és a mikrotérségen belüli vállalkozásoknak köszönhetően a baromfi, nyúl, sertés és szarvasmarha tenyésztés a jellemző. Speciális tény az is, ami a vidéki Magyarországon, néhány nagyvárostól eltekintve ritka, hogy a fémfeldolgozással, megmunkálással foglalkozó vállalkozások szerepe átlagon felüli. Mágocs, Sásd, Mindszentgodisa ilyen profilú vállalkozásai ugyanakkor jelentős szakmunkás hiánnyal küzdenek, és ha erre a problémára nem találunk gyors megoldásokat, akkor még ez a kiemelt ágazat is komoly leépülést szenvedhet el. A pályaválasztásról szóló részben bemutatjuk azokat a cégeket, akik folyamatosan keresnek jól képzett munkaerőt.

A Hegyháti Járásban élők foglalkoztatási lehetőségeit, az itt működő vállalkozások megerősödésének, fejlődésének esélyeit jelentős mértékben rontja az a tény, hogy a környező centrumok (Pécs, Dombóvár, Kaposvár, Szekszárd, Bonyhád, Komló) gazdaságának regenerálódása sem ment végbe olyan mértékben, hogy dinamizálni tudná a környező, stagnáló vagy éppen romló helyzetű aprófalvas térségeket. A kutatások egy jellegzetes fogalommal a „munkaerő- piaci árnyékhelyzettel” jellemzik a térséget.

A MIKROTÉRSÉG GAZDASÁGI ÖRÖKSÉGE

A rendszerváltás előtti időszakban a mikrotérség településein a hagyományos vidéki gazdaság jellemzőit találjuk. A legnagyobb foglalkoztatók a térségben a Láng Gépgyár Dombóvár, a Mezőgép Mágocs, a Bikali Állami Gazdaság és a Termelő Szövetkezetek és a női munkaerőt is foglalkoztató Carbon Könnyűipari Vállalat Komló mágocsi üzeme voltak.

Mágocson az egykori Mezőgép telep területén északnyugatra az ipari termelés, a TSZ major egykori területén, a településtől délkeletre az agráripari terület felhasználás a jellemző. A volt TSZ major területéhez kötődően állattartást, takarmánygyártást, mezőgazdasági gépjavítást

végeznek. Az agráriumban a nagyüzemi gabonatermelés mellett a szarvasmarha, baromfi és nyúltenyésztésnek vannak meghatározó szereplői (K- Agro Kft, Y Pulyka Kft., ANAS Mezőgazdasági Szövetkezet és mellettük több kisvállalkozás).

A 11 tóból álló tőrendszer megfelelő háttérrel ad a haltenyésztésre, amivel szintén több kisvállalkozás foglalkozik. Az ipari területen található vállalkozások részben külföldi tulajdonúak, fő profilként a gépgyártás és javítás, tartálygyártás, a klímaberendezések gyártása, fém-megmunkálás a jellemző (Magnet Kft., Cabero Kft., Edelstahlservice Kft., Mágfék Kft., Mágocsi Ferro Kft.). A Mágocsi Önkormányzat hosszú távú céljai közé tartozik az ipari terület ipari parkká történő fejlesztése.

A korábban a Bikali Állami gazdasághoz tartozó Alsómocsolád közigazgatási területén lévő halfeldolgozó üzem ma a PICK Szeged Zrt. gyártóüzeme. Az ugyancsak a településen található takarmánygyártóval és sertésteleppel ma a legtöbb munkahely a mikrotérségben ezen a településen található.

A fenti jelenleg is működő ágazatok egyik legnagyobb problémája a képzett munkaerő hiánya.

A mikrotérség még egy területen bír jelentős gazdasági potenciállal, ez a turizmus. Két település ezen a területen is kiemelkedik: Alsómocsolád és Bikal. A bikali Puchner Kastélyszálló és Reneszánsz Élmenybirtok egyedülálló középkori tematikus park, mely egyediségével, tudatosan fejlesztett

programkínálatával közel 70 000 vendégéjszakával mára a régió 3. legjelentősebb idegenforgalmi látványossága. Vállalt küldetése a tradíciók élményszintű ápolása korhű környezetben, de emellett klasszikus wellness szolgáltatásokat, rendezvényszervezést, konferenciaturizmust is magas szinten kínál. Alsómocsoládon a Kölyök Fészek Erdei iskola 12 modulból álló gazdag programlehetőségeivel, az Interaktív Tárház természettudományos különlegességeivel, az itt kipróbálható Boeing szimulátorral és a 301 fős településen évente közel 5000 vendégéjszakát

eltöltő látogatókkal a maga kategóriájában országosan is élen jár. A horgászturizmusban Mágocs jelent különleges kínálatot, de a településeken megtalálható kiterjedt tórendszer itt is további lehetőségeket tartogat. A szép természeti környezet miatt a térség többi települése is tudna ebben az ágazatban komplex fejlesztésekkel továbblépni (Mágocs Ibolya völgy borospincéi, Mekényes és Nagyhajmás a helyi kézműves-ségre és a háborítatlan környezetre alapozott komplex fejlesztéssel, öko – és falusi turizmussal).

FOGLALKOZTATOTTSÁG

A mikrotérség foglalkoztatottsági problémáit az országoshoz hasonlóan a fiatalok és az idősebb korosztályok munkanélkülisége, a több generációs munkanélküliség, az aluliskolázottság, a rossz egészségügyi és szociális körülményekből fakadó hátrányok és az adatokkal csak át-tételesen alátámasztható motiválatlanság jellemzi.

A 25 év alatti fiatalok munkanélkülisége nagyobb problémát jelent, mint az idősebb korosztályoké.

A munkanélküliek döntő többsége legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, de egytizedük még azzal sem.

MUNKALEHETŐSÉGEK

Munkalehetőségeket a kistelepüléseken szinte csak az önkormányzat vagy a közmunka jelent.

Térségünkben ez alól kivétel az egyetlen nagyobb település a közel 2500 fős kisváros Mágocs, valamint Alsómocsolád. A mágocsi foglalkoztatók is csak speciális területeken tudnak munkahelyeket kínálni, az itt élők korosztályának, érdeklődésének, végzettségének megfelelő munkát gyakran csak más nagyvárosokban vagy külföldön találnak. Alsómocsoládon a korábban említett három nagyfoglalkoztató és az önkormányzati intézmények és közmunka programok miatt nagyobb a munkahelykínálat, de itt is megjelenik a legkirívóbb probléma, mely szerint a helyben élők számára ez egy behatárolt kínálat. A kínált munkahelyek nem kedveznek a magasabb és speciális végzettségűek számára. A térség mezőgazdasági vállalkozásai valamint az ipari területen nagyobb számban megjelenő fémmegmunkálással, gépgyártással és javítással, tartálygyártással foglalkozó cégek ugyanakkor nagyon nehezen találnak képzett és motivált munkaerőt. A kereslet és kínálat össze-

hangolása információ megosztással, a hosszabb távra kiható hatékony pályaaorientációval fejleszthető. Potenciális lehetőségeket hordoz a térségben eddig is hagyományosnak tekinthető mezőgazdasági termelés és helyi termékek előállításának innovatív bővítése és összekapcsolása a közétkeztetéssel és a turizmussal lehetne alapja a továbblépésnek.

SZOCIÁLIS HELYZET

Az alapellátások tekintetében több változás történt az elmúlt két évben. A családsegítést és a házi segítségnyújtás szakfeladatot korábban a kistérségi társulás szervezte, 2014 januárjától a Mágocsi Szociális Gondozási Központ vette át mind az öt településen. 2014 júniusától Bikal átkerült a komlói családsegítő szolgálat ellátási körébe. A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége több gyermeket is érint rendszeresen.

Általában a legnagyobb probléma a családok rossz anyagi helyzete, a szülők munkanélkülisége, a rossz lakáskörülmények, és ezekből fakadóan a rossz életvitelminták, családi konfliktusok, és a generációról generációra öröklődő „tanult tehetetlenség” motiválatlanság. A drog és szeszital fogyasztás komoly problémát jelent a településeken, veszélyes a gyermekekre nézve, akik egyre fiatalabb korban kerülnek kapcsolatba ezekkel a káros szenvedélyekkel.

A szociális étkeztetést Bikalon, Mágocson, Mekényesen és Nagyhajmáson, a Mágocsi Szociális Gondozási Központ végzi, Alsómocsoládon az Őszi Fény Idősek Otthona.

A mágocsi Gondozási Központ által elindított Jelzőrendszeres Házi Segítségnyújtás szolgáltatás 2009. január 1-jétől átkerült a Sásdi Kistérségi Társuláshoz. 2015 januárjától pedig a támogatószolgálat működtetésével együtt a Sásd és Térsége Terület- és Humánfejlesztési Nonprofit Kft-hez.

Szakellátást két intézmény végez a mikrotérségben, szolgáltatásait a településeknél mutatjuk be.

Helyi Esélyegyenlőségi Programmal mind az öt település rendelkezik. A Mikrotérségi Unió és a települések partnerként vettek részt a térségi esélyegyenlőségi program kialakításában.

Halmazottan hátrányos helyzetű népesség:

Az alacsony státuszú lakosok aránya településeinken magas: Alsómocsoládon 36,3 %, Bikalon 19,2 %, Mágocson 25,8 %, Mekényesen 41,7 %, Nagyhajmáson 44,7 %. A kistérségben a 0-17 éves gyermekek 43%-a szegénységben él. 2011 és 2013 között a Gyerekesély program keretében Családi napközi működött Bikalon, Mágocson, Nagyhajmáson és Mekényesen.

Jelenleg pályázati szakaszban van a térségi Gyerekesély Program, melynek keretében reméljük, hogy településeink ismét lehetőségeket kapnak a gyermekek felzárkóztatására.

A szegénység ebben a kistérségben is összefügg a cigányság jelenlétével, de nem kizárólagosan roma probléma. Ahol roma és nem roma családok integráltan élnek (főleg a városokban, továbbá a Mindszentgödisai és gödrei mikrotérségben), ott a munkanélküliség nem magasabb a cigány, mint a nem cigány családokban, a gyermekeket tanítatják, a szülők törekvők és motiváltak. Nagymértékű leszakadás ott tapasztalható, ahol a romák szegregátumokban élnek, így a Vásárosdombóhoz tartozó Ódombón, Kisvaszaron, Gerényesen, Nagyhajmáson és egyes utcákban, utcarészekben másutt is.

A mikrotérség települései közül háromban van ún. szegregátum. (Szegregátumnak minősülnek azok a területek, ahol az alacsony státuszú népesség aránya meghaladja a 35%-ot.) Mágocs északi részén a Dombóvári utca, az Ady Endre utca és a „Horhó” alkotta városrész a KSH besorolása szerint szegregátum. A Helyi Esélyegyenlőségi Program szerint a településen élő roma lakosság 80-90%-a állami transzferrekből gazdálkodik, csupán 1-2%-nak van állandó munkahelye. Az integráció elősegítése érdekében az önkormányzat a mikrotérségi munkaszervezettel együttműködve pályázatokat adott be.

Ugyancsak nevesített szegregátum van Nagyhajmáson is. Alsómocsoládon a “Sarok”; “Gödör” elnevezésű területek rehabilitációja 2015-ben a DDOP-4.1.2/B-13 „Szegregáció helyett integráció Alsómocsoládon” program segítségével megvalósult.

EGÉSZSÉGÜGY

Az egészségi állapot az egyik legalapvetőbb életminőségi jellemző. Befolyásolják a genetikai meghatározottságok, az életkörülmények és az ellátórendszer elérhetősége és minősége. Ugyanakkor vannak speciális tényezők is melyekre fontos figyelemmel lenni. A foglalkoztatottsággal kapcsolatos intézkedések kedvezően befolyásolhatják a munkanélküliség negatív hatásait. Ezek közé tartozik a leghátrányosabb helyzetű csoportok (roma munkanélküliek, szegregátumokban élők) munkaerő-piaci esélyeinek növelése. A gazdasági környezet igen sok tényezőn keresztül hathat az egészségre, így az egészség javítását és a viselkedés megváltoztatását célzó intézkedéseknek is célszerű valamennyire egyidejűleg, az elérhető legtöbb szereplő bevonásával, különféle beavatkozás típusokon keresztül hatni. Az egészségi állapotfelméréseket az Európai egészségfelmérés keretében vizsgálják (ELEF), de a KSH csupán általános adatokkal és összefüggésekkel szolgál ezen a területen. „Az egészség-magatartás szempontjából a regionális különbségek jórészt az adott terület társadalmi gazdasági különbségeit tükrözik vissza, ezért nem meglepő, hogy a halandóság és az egészségi állapot vizsgálata során is tapasztalt, az ország keleti részének és a Dél-Dunántúlnak a nyugati régiókhoz viszonyított helyzete hátrányos.

Az általános tendenciák mindemellett térségünkre is jellemzők. Magas szív és érrendszeri megbetegedések, daganatos, betegségek, rossz életmódbeli beidegződések: dohányzás, szenvedélybetegségek, mozgáshiány. Emiatt is nagyon fontos, hogy milyen az ellátórendszer helyzete, a megelőzésben és a kezelésben elérhető lehetőségek.

Az egészségügyi ellátás az a terület, ahol Mágocs térségi központi szerepköre a leginkább megnyilvánul. A város és környékének lakói számára az egészségügyi alapellátáson kívül számos szakellátás is elérhető. A kötelező egészségügyi alapellátás mellett az önkormányzat önként vállalta az általános laboratóriumi diagnosztika szolgáltatás ellátását is. Az intézmény ellátási körzete jelentős: Mágocs, Alsómocsolád, Nagyhajmás, Mekényes, Egyházaskozár, Tófü, Szárász, Hegyhátmárc és Bikal települések tartoznak hozzá. A településen fizioterápiás szakellátás is igénybe vehető ugyanezen települések számára. Az orvosi ellátást Mágocson két felnőtt és egy gyermek háziorvosi körzetbe

szerveződött. Mágocsról hetente egyszer kijáró körzeti orvos biztosítja a székhelyen kívül Alsómocsoládon, Mekényesen és Nagyhajmáson is az ellátást. Egyéb egészségügyi szolgáltatás, pl. gyermekorvosi -, fogorvosi- és üzemorvosi ellátás, labor, fizioterápia, gyógyszertár Mágocsra érhető el. Bikal esetében önálló, de vegyes gyermek és háziorvosi praxis működik. Gyermek- és felnőtt vegyes körzetet visz, patikát, üzemorvosi szolgálatot végez a helyi fiatal orvos. A Medicalcar vállalkozáson keresztül rendezvények egészségügyi biztosítása, magán mentőszolgálati ellátás és speciális egészségügyi programok pl. dohányzásról leszoktató program is elérhető általa.

A gyermekek és szülők számára az egészséges életkezdetést segítő védőnői ellátás 4 település esetében egy védőnői körzetbe van szervezve Mágocs központtal. Vállalkozói formában 2 védőnő látja el az alsómocsoládi, mágocsi, mekényesi, nagyhajmási családokat. Bikal az egyházközségi védőnői körzethez tartozik, melyet a védőnő itt is vállalkozási formában lát el. Az egészségi állapotok tekintetében a legrosszabb a helyzet a hátrányos helyzetű családok esetében mutatható ki.

CIVIL TÁRSADALOM

A Baranyai-hegyhát civil szférája mind a funkciók mind a tevékenységek tekintetében sokszínű. Az olyan „klasszikus” szervezetek mellett, mint a nyugdíjas és ifjúsági klubok, sportkörök és egyesületek, kertba-

rátok, a helyi kulturális hagyományok felélesztését vagy megteremtését szolgáló csoportok, egyesületek, vagy éppen a polgárőrség, megtalálhatók az oktatás, egészségvédelem, faluszépítés és településfejlesztés területén tevékeny alapítványok, egyesületek, és a fiatalokat a demokrácia, a helyi politizálás

szabályaira nevelő gyermek- és ifjúsági önkormányzatok. A Hegyháti Járás aprófalvas térség, a civil szervezetek döntő többsége az oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális intézményekkel, értelmiségi potenciállal rendelkező mikrotérségi központokban tevékenykedik, legnagyobb számban természetesen Sásdon. A mikrotérségre vonatkozóan árnyaltabb a kép: A legtöbb településünkön jellemző a polgárőrség, a faluszépítő egyesület, és valamilyen sportklub, de az utóbbi években a civil törvény szigorodásával szinte csak ezek maradtak, illetve Mágocs és Bikal több bejegyzett, de változó aktivitással dolgozó civil szervezettel rendelkezik. Alsómocsolád sajátos szerepet vállalt fel „Térségi Civil Forrásközpont” programjával. A térség példaadó civil központja, nemcsak azért, mert a háromszáz lelkes községben tizenegy, a legszélesebb feladatkört lefedő egyesület, közhasznú társaság, alapítvány, kulturális és érdekvédelmi szervezet dolgozik aktívan, hanem elsősorban azért, mert az elkötelezett civilek a falu és a mikrotérség jövője érdekében szorosan együttműködnek a települési önkormányzattal, a gazdasági szereplőkkel, több térségi kezdeményezésük van a térség civil társadalmába irányába.

CIVIL SEGÍTŐ HÁLÓ

A klasszikus országos lefedésű szociális támogatásokra szakosodott szervezetek közül a Caritas van jelen a térségben mágocsi székhellyel, de a térségre való kihatással. Időszakosan, programokban dolgozott itt a Máltai Szeretetszolgálat (Hitel-S program) és a korábbi európai uniós támogatásban élen járó civil szervezetek is sok területen vállaltak szerepet: Sásdi Faodú Egyesület, Alsómocsoládi Civil Ház Nonprofit Kft,

Sásdi Kistérségi Ifjúsági Programszervező Kerekasztal Egyesület. A legutoljára bejegyzett szervezet a Köz-Tér-Háló Alapítvány, amely a mélyszegénységben élő családok segítségét felvállaló projekt kapcsán jött létre. Ide tartoznak még a szociális intézmények anyagi háttérét segítő alapítványok. Az ezen a területen dolgozó szervezetek ismerik egymást hiszen két uniós pályázati program a Gyerekesély és a Köz-Tér-Háló is működtetett szakmai kerekasztalokat a szociális területen.

Korábbi felzárkóztató programok:

- „A Mikrotérségi menedzser az Észak-Hegyháton”, „Új szolgáltatások-fiatalok foglalkoztatása” regionális munkaerő- piaci program bemutatása- Alsómocsoládi Civil Ház Nonprofit Kft. 2003-2006
- „Patrónus Program” -DDRMK 2007-2010, Mágocs
- Sorsfordító-Sorsformáló-DDRMK 2010-2011, Alsómocsolád
- „Nekem 8” program - Képzés és foglalkoztatás a hátrányos helyzetűeknek -Sásdi Kistérségi Társulás, 2010-2011
- „Első lépés”- Sásdi Kistérségi Társulás, 2010-2011
- „Segítők segítője, a szociális szféra kapacitásfejlesztése” -HSZAK, 2011-2012
- Hitel-S Program- Máltai Szeretetszolgálat, 2012-2013
- „Legyen az esély egyenlő- esélyteremtés a Sásdi kistérségben” GYEP program, 2011-2014
- Köz-Tér-Háló a mélyszegénységben élők felzárkóztatásáért Alsómocsolád, Bikal, Mekényes, Nagyhajmás, 2012-2014

Településeink folyamatosan részt vesznek a szociális földprogramokban, és élnek a közfoglalkoztatási programok nyújtotta lehetőségekkel. Alsómocsolád 13, Bikal 11, Mágocs 5, Mekényes 6, Nagyhajmás 2 alkalommal nyert pályázatot a földprogramok működtetésére. Három településünkön, Alsómocsoládon, Bikalon és Mágocson van bejegyzett szociális szövetkezet, de ezek közül csak az Alsómocsoládi Falugazda Szociális Szövetkezet és a Bikali Brezik Szociális Szövetkezet aktív.

(Forrás: Észak- Hegyháti Unió Fejlesztési Stratégia 2015-2020)

ÉRDEKESSÉG A TÁGABB TÉRSÉGBEN

ÉLETFÁK

A Sásdi kistérség (ma Hegyháti járás) településeinek főterén található egy úgynevezett életfa. Mi is ez az életfa? Ha röviden akarnánk definiálni, azt mondhatnánk: kistérségi kezdeményezésre megvalósított, települések összetartozását jelképező helyi szimbólum. S hogy valójában mi az életfa?

Az életfa a környék erdőiből beszerzett, 5-6 méter magas, két- három ágú hatalmas tölgyfa, ami a tövétől az utolsó ágcsúcsig ki van díszítve, faragva a magyar ornamentika ehhez kapcsolódó elemeivel a Sásdi kistérség 27 települése számára elkészült egy-egy életfa. A ma embere nem is nagyon tudja már, hogy mi is az életfa. Ha csak egy szemet gyönyörködtető alkotást látunk az egészben, az sem baj. Idővel minden biztonnyal felvetődik a kérdés: vajon mit jelenthetnek a fákra vésett jelképek, formák, alakzatok? Aki érdeklődik, talán utánajár a magyaráztatnak, a jelentéstartalomnak. Mind-egyik életfa egy adott településhez igazított jel. Kifejezi a település múltját, jelenét, etnikai, vallási összetételét és a település szempontjából fontosnak ítélt eseményeket. Helyet kap rajta a település címere is. A fafaragó, Milkovics Jenő a Baranyai-Hegyhát szülöttje. Gödreszentmártonban született 1958-ban, azóta is itt lakik és dolgozik. A fafaragással 10 éve kezdett foglalkozni. Munkásságát meghatározza az ősi magyar mintakincs felhasználása. Legjellemzőbb munkái az életfák. Mestere, Nemes Sándor, akitől az életfa-faragás művészetét tanulta, maradandó hatást gyakorolt rá. Több művésztelep, köztük nemzetközi alkotótáborok vendégeként számos szakmabeli alkotóval ismerkedett meg, és leste el tőlük a fafaragás fortélyait.

(Forrás: Mecsek- Völgyseg- Hegyhát Útikönyv)

A MIKROTÉRSÉG HAGYOMÁNYTEREMTŐ RENDEZVÉNYE: A MIKROTÉRSÉGI CSALÁDI NAP

2015 tavaszán indult útjára a mikrotérség településeit összekötő rendezvénysorozat, a hagyományteremtő szándékkal megrendezett Mikrotérségi Családi Nap, ami hosszú távon a mikrotérség teljes lakosságát szeretné elérni, mivel évente más helyszínen kerül megrendezésre. A rendezvény célkitűzése a kötődés megerősítése mellett a kapcsolatok erősítése, hagyományörzés és értékteremtés egy tartalmas kulturális program keretében.

Az első évben Mágocson, idén pedig Nagyhajmáson került sor a lebonyolítására. A helyi fellépők

színpadi előadásai mellett más programelemekben való részvételre is lehetőség volt a rendezvényeken, mint pl.: helyi termékek bemutató és vásár, információs stand a pályaválasztásról, családi sportversenyek, helyi értékeink, helyi tehetségek és csoportok bemutatkozása, a térségből elszármazottakkal való interjú. Emellett a gyerekek is sokféle játé-

kos foglalkozáson vehettek részt, hogy amíg a szülők tájékozódtak, nekik is jusson izgalmas szórakozási lehetőség. Annak érdekében, hogy a rendezvény minél színesebb és gazdagabb tartalommal valósulhasson meg a mikrotérség minden településéről jelentkezett néhány lelkes kolléga, aki ötleteivel és munkájával segítette a szervezést.

TELEPÜLÉSEINK BEMUTATKOZNAK

ALSÓMOC SOLÁD TÖRTÉNETE

Mi, az itt élők hisszük és valljuk, hogy a jövőnk az összefogásunkra épül és a cselekvőkéességünktől függ, jövőképünk szerint „Alsómocsolád egy XXI. századi, élhető, barátságos, értékeit őrző és megújító, a helyi gazdaságból gyarapodó, lakói számában növekvő, innovatív kistélepülés.”

Már a neolitikumban és később a római korban település is állt itt. Alsómocsoládon találtak már bronzkori és római kori régészeti leleteket is. A római kori lelet 1296 darabból álló ezüstérem kincs. A legkorábbi lelet i.e. 79-ből, a legkésőbbi i.sz.169-ből származik. Mint helységnevet, „Mocholay” először 1294-ben egy oklevél említi úgy, mint a Veszprémi Apátság egyik jobbágy faluját. A helynév a mocsár, lángocskák, kenderáztató jelentésű szláv, horvát eredetű szóból keletkezett, és valószínűleg arra utal, hogy a falut mocsaras, lápos talaj határolta.

A település helye évszázadokon át folytonos maradt a Baranyai Hegyháton. I. István király vallási törekvéseinek hatására az 1200-as évek elején épült a Mágocsi templom, melynek hatásá-

ra elkezdődött a megtelepülés a jelenlegi faluhelyen. A XIII. században a Mágocsi bencés apátság tulajdonában volt a földbirtok, majd II Ulászló 1510-ben Bodó Ferenc földbirtokosnak adományozott 25 falut, Tolna, Somogy és Baranya megyék határán, köztük Alsómocsoládot is.

A török időkben teljesen feldúlták és kifosztották, ám az elmenekült lakói lassan visszatértek és kissé távolabb – a jelenlegi helyen – új falut építettek. Egy 1582-ből származó török adójegyzék tanúsága szerint Mocsoládnak 25 adózója volt. A környékre az 1660-as évek táján és azt követően jelentős számú rác telepes érkezett, benépesítve a török hódoltság végére részben vagy egészben elnéptelenedett falvakat.

A XVII. század végén szerbek lakták, de lakói között az évszázadok során megtalálhatók voltak a magyarok mellet vallonok, szlávok, németek, olaszok is. Az évszázadok során a falu birtokosai között volt a Bodó, a Perczel és a Sztankovánszky földbirtokos család.

A település jelenlegi szerkezete az 1820-as, 1830-as évek végére alakult ki. Nagy mérföldkő a falu életében az 1872-ben kiépülő Dombóvár – Bátaszék – Baja – Csikéria irányú vasútvonal

A XX. Század elején a község 855 lelket számlált. Ebben az időben a falut magyar és német anyanyelvű lakosság lakta. A község lakóinak többsége mezőgazdasági munkát végzett, nagy részük a Sztankovánszky uradalomban.

Alsómocsoládnak nem volt szilárd burkolatú útja. Földút kötötte össze a szomszédos falvakkal: Mágoccsal, Bikallal, Szalatnakkal, Gerényessel és Ággal. Az 1960-as évektől a község lélekszáma jelentős, mértékben csökkent.

A település életébe igazi változást a rendszerváltás hozott, amikor is az addigi szerepnélküli kistelepülésből, a saját sorsát kezébe vevő tudatos faluközösséggé váltunk.

ALSÓMOC SOLÁD CÍMERE

A címeren a bástya a kemény helyállást és a középkori vártulajdont, a kígyó a fondorlatos, ravasz észjárást, a kígyó kinyújtott nyelve az éles szókimondó természetet, a hármashalom a Tátra csúcsait szimbolizálja.

LEGFONTOSABB JELLEMZŐK

Alsómocsolád község 301 lelket számláló település a megyeszékhelytől, Pécsről légvonalban mintegy 25 km-re északra, a Mecsek hegység festői szépségű lankáin, az úgynevezett Hegyhát nagyföldrajzi tájegységben, dombokkal körülvéve keletről és tavakkal határolva nyugatról. A község belterülete 65 ha, külterülete: 1.235 ha nagyságú.

Koordinátái: Északi szélesség 46 fok 19,5 perc,

Nyugati hosszúság 18 fok 15,0 perc.

Tengerszint feletti magassága 170 m

Éghajlata mérsékelt meleg, ahol az óceáni hatások vannak túlsúlyban. A nyár meleg, a tél enyhe, a csapadék mérsékelt keves, a napsütéses órák száma magas.

Jelenleg ún. zsáktelepülés, a 65.174. számú szilárd burkolatú úton Mágocs közelíthető meg. Nincs átmenő forgalom, a gyermekek itt veszély nélkül sétálhatnak, kirándulhatnak. Nincs por és zaj, a közbiztonság jó.

A község összközműves, a keletkező szennyvizet saját szennyvíz tisztítómű tisztítja. Távközlési és informatikai kapcsolatai korszerűek, minden igényt kielégítenek.

A település infrastrukturális ellátottsága a tudatos fejlesztésnek köszönhetően minden család igényét kielégíti, a falu apró volta, térszerkezeti adottságai és zsák jellege ellenére is összközműves. Egészséges ivóvíz, korszerű szennyvízelvezetés- és tisztí-

tás, zavartalan gáz-, és elektromos energiaszolgáltatás, kábel Tv és szélessávú Internet is szolgálja az itt élők és az idelátogatók kényelmét. A teljesen felújított bekötő út garantálja a balesetmentes közlekedést és a környező települések megközelítését. A település járdái folyamatosan felújításra és szélesítésre kerülnek, garantálva evvel a babakocsival, kerekesszékekkel vagy járókerettel közlekedők számára a biztonságot.

INTÉZMÉNYEK

Ahová a falu jár – Integrált Községi és Szolgáltató Tér és SZÍN-TÉR Művelődési Ház, Faluház

Az Alsómocsoládi Faluházat Alsómocsolád Község Önkormányzata PHARE támogatás segítségével építette 2001-ben. Alapterülete 560 négyzetméter. A lakosság előtt 2004-ben nyitotta meg kapuit kínálva számukra Alsómocsolád Község Önkormányzatának és a „Mocsolád- Civilház” Közhasznú Nonprofit Kft. Teleházának komplex szolgáltatásait.

A „Mocsolád- Civilház” Közhasznú Nonprofit Kft 2010-ben nyerte el kétkörös pályázaton a település Integrált Községi és Szolgáltató Tere – IKSZT kialakításának lehetőségét, mely segítségével a ház 2012. május 01-re elnyerte végső arculatát.

Közművelődési szolgáltatások:

- közművelődési, közösségi művelődési programok, fedett és szabadterei kulturális rendezvények, könyvtári-, mozgókönyvtári feladatok ellátása, kiállítóhely biztosítása, helyi újság, médium szerkesztése.

Foglalkoztatási szolgáltatások:

- Foglalkoztatási Információs Pont működtetése, távmunka lehetőségek megalapozása, biztosítása, munkaerő-piaci képzések szervezése, iskolarendszeren kívüli oktatás (számítástechnika, nyelv stb.), készség és kompetencia-fejlesztő tréningek szervezése, távoktatás lehetőségének biztosítása, foglalkoztatási programok szervezése.

Gyermek, ifjúsági és sportszolgáltatások:

- ifjúsági információs és tanácsadó szolgáltatás, szabadidős, sport, prevenciós szolgáltatások, közösségi programok, fiatalok által szervezett közösségi programok szakmai támogatása.

Szociális szolgáltatások:

- szociális információs szolgáltatás, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, védőnő „bázishelye”, fogadóórája, mentálhigiénés szolgáltatások.

Lakossági, ügyfélszolgálati jellegű szolgáltatások:

- elektronikus végpont, IT tanácsadás,irodai szolgáltatások,beadványok, kérelmek elkészítésében való segítségnyújtás,tájékoztatás, időpontkérés (orvos, szakambulancia, okmányiroda stb.),infópont (kiadványok, turisztikai információs és értékesítési pont, EU információs szolgáltatás stb.),fogadóóra, iroda kialakítás (pl. Falugazdász, Esélyek Háza, Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda, Civil Szolgáltató Központ, stb.),a lakosság informáltságának biztosítása, kiadványok szerkesztése, helyi médium szerkesztése, hirdetőtábla működtetése.

Civil iroda és koordináció:

- a közösségek fejlődését, a közösségi tervezést, a helyi állampolgári részvételt és a civil társadalom fejlesztését szolgáló programok szervezése,civil tanácsadás, alakuláshoz, működéshez való segítségnyújtás,pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, pályázattírás, projektmenedzment,az Alsómocsoládi Civil Alap adminisztratív háttérének biztosítása,közösségi tér biztosítása.

Elérhetőségek:

Cím: 7345 Alsómocsolád, Rákóczi u. 21.

Tel/fax: +36-72/451-749

e-mail: szinter@alsomocsolad.hu

Balogh Anikó IKSZT vezető

„Őszi Fény” Idősek Otthona

Ápolást-gondozást nyújtó intézményünk az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászorult személyek állapotának és helyzetének megfelelő alapellátást: szociális étkeztetést, nappali

ellátást – időskorú és demens személyek – illetve szakosított ellátást – demens és nem demens személyek számára – nyújt.

Intézményünk keresett és jó hírnévnek örvend az idősök körében. Az Idős Otthon 42 fő ellátott ápolásáról, gondozásáról gondoskodik. Bentlakásos intézményünk teljes körű ellátást biztosít. Komplex módon magába foglalva a fizikai – ellátottal és környezetével segítő kapcsolat kialakítása, étkeztetés, személyi higiéné biztosítása, ápolási-gondozási feladatok –, egészségügyi – egészségügyi ellátás, gyógyszer-gyógyászati segédeszközkhöz való hozzájutás biztosítása –, mentálhigiénés ellátást – aktivitás megőrzés, fejlesztés, pszichés állapot szinten tartása, foglalkoztatás –, illetve gyógytornász heti 3 órában történő foglalkoztatásával idősök számára egyéni illetve csoportos gyógytornát biztosít.

Az Otthon igyekszik az ellátottak számára a mindennapokat tartalmas elfoglaltságokkal gazdagítani. Ennek megfelelően a napi csoportfoglalkozások során az idősök jó közérzetének megőrzésére, otthonosság érzésének megteremtésére is törekszünk. Fontos teret kap az egészségnevelés, a napi torna, a játékos foglalkozások, a csoportos beszélgetések, zenés és filmes délutánok, a hitélet gyakorlása.

Az Intézményben folyó szakmai munka során fokozott figyelmet fordítunk a lakók egyéni érzékenységére, képességeire, igényeire és szükségleteire. Nagy hangsúlyt helyezünk a személyre szabott bánásmód megvalósítására. Fontos számunkra a lakóinkkal való napi szintű személyes kapcsolat, a személyes beszélgetések, problémáinak és igényeinek a meghallgatása. Sokrétű és színes programok gazdagítják mindennapjaikat, melyek hozzájárulnak meglévő képességeik megőrzéséhez és fejlesztéséhez.

Idős és Demens személyek számára nappali ellátást biztosítunk. Jelenleg 15 fő veszi igénybe ezen szociális szolgáltatást. A Klub tagjai aktívan részt vesznek az Otthon és a település életében is, rendszeresek a közös programok.

További tevékenységünk során is az a cél vezérel, hogy lakóink intézményünket saját otthonuknak tekintsék, ahol komfortosan, biztonságban érzik magukat. Kiemelt feladatunknak tekintjük az ellátottainkról való magas szintű ellátást és szakmai munkát, meglévő képességeik megőrzését, szinten tartását, kreativitásuknak, alkotó kedvüknek való

tér és támogatás biztosítását, megteremtve ezzel a minőségi időskor alapjait intézményi keretek között.

Elérhetőségeink:

Cím: 7345 Alsómocsolád, Rákóczi u. 74.

Tel/fax: +36-72/560-109, 30/5671083

e-mail: pitzne.anita@alsomocsolad.hu

Pitzné Keller Anita, intézményvezető

SZOLGÁLTATÁSOK

Kék ABC

A falu főterén található a település egyetlen vegyesboltja. A Kék ABC a helybeli igények által kialakított termék portfólióval és fogyasztók részére történő személyes eladás és a vásárlás kulturált körülményeinek biztosításával járul hozzá a település alapszolgáltatásainak kínálatához.

Kapucinus Söröző

A falu főterén található helyi italboltban udvarias kiszolgálás és széles italkínálat várja a betérőket. Az üdítő,-és szeszes italokon túl tea, kávé, kapucsínó, jeges kávé és sok más finomság bővíti a kínálatot. A Söröző rendezvényterme alkalmas céges, közösségi, magán vagy családi rendezvények megtartására 30 főig.

Hegyháti Gabona Beszerző és Értékesítő Szövetkezet

A helyi térségben élő és tevékenykedő gazdák által létrehozott és működtetett Szövetkezet, fő feladatai a gabona termeltetés, a gabona kis- és nagykereskedelme.

LEGFONTOSABB CIVIL SZERVEZETEK

Településünk élhető, barátságos kistelepülés. Vitalitását, élhetőségét az itt élők összefogásának, cselekvő képességének, társadalmi szerep,- és felelősségvállalásának, barátságos légkörét, vendégszeretetét az alapér-

tékként is jelen lévő nyitottságnak, toleranciának, befogadásnak köszönheti.

A cselekvő állampolgárok kezdeményezésére, a társadalmi szerepvállalásnak színes palettája alakult ki, amelyet leginkább a településen működő 11 civil szervezet bizonyít.

Szervezeteink között megtalálhatóak az érdeklődési körök mentén szerveződött egyesületek: az Alsómocsoládi Foltvarró Klub, az Alsómocsoládi Sport Egyesület, Május Kugli Egylet, a korosztályi, társadalmi csoport érdekképviselőket ellátó szervezetek, mint a Demokrati-

kus Alsómocsoládi Gyermekek-és Ifjúsági Önkormányzat, Alapítvány Alsómocsoládért, az Őszi-Fény Alapítvány, a KÖZ-TÉR-HÁLÓ Alapítvány, az elszármazottaknak gyökereket jelentő Alsómocsoládiak Baráti Köre, a közbiztonság megőrzéséért tevékenykedő Alsómocsoládi Polgárőr

Egyesület, a térség együttműködésére építő, a tájértékekre és adottságokra alapozó szelíd vidék,- és gazdaságfejlesztést megcélzó Magyar Európa Park Szövetség, Hét Patak Gyöngye Natúrpark Egyesület.

AKIKRE/AMIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

Alsómocsoládért Érdemérem

Az energia szó az ógörögben, “isteni tett”-et vagy “bűvös cselekedet”-et jelentett. Alsómocsolád az elmúlt huszonhat évben „bűvös cselekedetek” sorozatát hajtotta végre. Erős, minden körülmények között élni akaró és tudó közösséggé vált. Saját útját járva kereste és megtalálta a megújulás lehetőségeit. Megvalósítva szinte mindent, amit elképzelt. Ápolta megmaradt értékeit, őrizte mindazt, amit ősei ráhagytak. E cselekedetek legfőbb mozgatója az ember. Elkötelezett polgárok, munkatársak és segítők sora kellett ahhoz, hogy megteremtsük, amit ma Alsómocsoládnak nevezünk. Az emberek áldozatkész munkájának elismerésére Alsómocsolád Község Önkormányzata 1992-ben Alsómocsoládért Érdemérmet alapított. Az Önkormányzat érdemérmet minden esztendőben 1,- kiemelkedő teljesítmény esetén, 2 fő részére adomá-

nyoz, a település fejlődéséért, közéletéért végzett munka elismeréseként a lakosság és a település civil szervezeteinek javaslataira alapozva.

1992: Feuerstein Rajmund, Bükkösi József;
1993: Sterner Pálné, Dr. Pesti János;
1994: Szedeli József, Tóth János;
1995: Szegedi Jánosné, Kopházi Lajos;
1996: Tombi Lajos, Dunai József;
1997: Bán Gyula;
1998: Dicső László;
1999: Sztankovánszky Imre, Németh Károly;
2000: Bálinti Béla;
2001: Róth János, Mühlbert Kornél;
2002: Ginzer János;
2003: Balogh Anikó, Mühlbert Józsefné;
2004: Varga Zsuzsa;
2005: Varsányi Gyuláné Bükkösi Márta;
2006: Novák Lászlóné, Vetró Imréné;
2007: Dr. Illés Judith, Szalai Ferenc
2008: Veréb Zoltánné, ifj. Bandi István
2009: Bódog Antalné, Vass Andrea
2010: Fellingner Károlyné, Mihályi György
2011: Bódog Antal, Török Zoltán
2012: Dávidné Varga Rózsa, Götzerné Páva Mária
2013: Ginzer Jánosné, Taller József
2014: Halmai Gáborné, Pandurné Deák Ágnes
2015: Bálintné Jauch Rita, Mészáros-Taller Marietta
2016: Kmettyné Győri Szilvia, Pitzné Keller Anita

Elismeréseink

Több mint negyed évszázadnyi erőfeszítésünket és azok eredményeinek átadását az alábbi kiemelt díjakkal értékelték!

Hazai díjaink

- 2009. Magyarországi Falumegújítási Díj- Belügyminisztérium és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
- 2009. Idősbarát Önkormányzat- Szociális és Munkaügyi Minisztérium

- 2009. Ifjúságbarát Önkormányzat- Dél-Dunántúli Regionális Ifjúsági tanács
- 2010. Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok „Közösségi összefogással a helyi fejlesztésekért a LEADER program keretében” kategória I. díj- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége
- 2014. „Az Év Fiatalbarát Önkormányzata”- Nemzeti Agrárszaktanácsadási Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
- 2015. Greenovációs Nagydíj Turizmus, szálloda és vendéglátóipar kategória- Professional Publishing Hungary kiadó
- 2015-2016. Kerékpárosbarát település- nemzeti Fejlesztési Minisztérium
- 2015. Klímasztár- Magyarországi Éghajlatvédelmi Szövetség
- 2015. Polgárőr Település- Belügyminisztérium, Országos Polgárőr Szövetség
- 2015. Családbarát Önkormányzat- Nagycsaládosok Országos Egyesülete
- 2015. Az év ifjúsági szolgáltató pontja- Tett-Hely Ifjúsági Hálózat
- 2015. Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok „Gazdálkodó település” kategória I. díj- Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége
- 2016. Gyermekebarát település – UNICEF

Nemzetközi díjaink

- 2010. Európai Falumegújítási Díj II. helyezés

- 2016. „Minőség Innováció” I. díj- Minőségügyi Szervezetek Európai Szövetsége
- 2016. Családbarát település- Nagycsaládosok Európai Szövetsége
- 2016. Climate Star Díj Klímabarát település- Nemzetközi Klíma Szövetség

HELYI ÉRTÉKEK

Híres emberek

1858-ban itt született, és később tanítóként itt dolgozott Kulcsár József, a baranyai mondák feldolgozója, költő. Legjelesebb munkája: „Szózat a magyar néphez” című írása. Tiszteletére emléktábla látható a Konferencia Központ falán.

Kulcsárnak jeles utódai szolgáltak a helyi iskolában, Szegedi János és felesége évtizedeken keresztül becsülettel tanították a diákok generációit. Rájuk is emlékeznek az ismeretlen tanítót megmintázó szobor, Hamar Sándor 2009-ben készült alkotása.

Itt szolgált 1846-1850 között Garay Alajos katolikus plébános, Garay János öccse, költő, író, irodalmár. Dél-Dunántúl majd’ minden jelentős lapjában publikált, foglalkozott Szent László király tiszteletének történetével, és aktív munkatársa volt a Szent István Társulatnak.

Római Katolikus Templom

1824–1836 között épült a ma is látható, klasszicista stílusú templom, Scitovszky János püspök engedélyével, a földesúr Perczel-Sztankovánszky család anyagi támogatásával, amelyet 1836. október 16-án Szent András tiszteletére szenteltek fel. Hét évvel később saját plébánost is kapott a szépen fejlődő település, miközben a templom berendezése is egyre gyarapodott, főleg más templomok barokk liturgikus tárgyai kerültek ide. A ma emlékmű jellegű, nagy és szép freskókkal díszített épü-

letet 1977-ben külsőleg felújították, belsejét pedig 1993-ban restaurálták. A templomban található egy csodálatos Angster-orgona, amelyet 1942-ben szentelt fel Kun Lajos kerületi esperes. A versenyorgona lehetővé teszi, hogy a templom igényes hangversenyeknek adjon otthont.

Sztankovánszky Kastély

A falu elején található a Sztankovánszky-család kastélya. Itt élt – miképpen azt a falán látható emléktábla hirdeti – Sztankovánszky Imre, Tolna vármegye főispánja, országgyűlési képviselő. A kastély építését vitéz Sztankovánszky Pál fejezte be, ekkor kapta meg végleges külsejét, amelyet az elmúlt években hűen rekonstruáltak. Az épület egy gyönyörű, hatalmas arborétum közepén fekszik, ahol egy különleges szoborpark megtekintése kínál nem mindennapi élményt.

A faluban évek óta szervezünk fafaragó táborokat a Kárpát-medence különböző vidékeiről érkező művészek számára. A vendéglátásért cserébe időről-időre mives alkotással gyarapodik Alsómocsolád, és bizony nem kizárt, hogy ma Magyarországon nincs még egy olyan község, amely ennyi gyönyörű köztéri alkotással büszkélkedhet.

Szobrok a faluban

A faluban évek óta szervezünk fafaragó táborokat a Kárpát-medence különböző vidékeiről érkező művészek számára. A vendéglátásért cserébe időről-időre mives alkotással gyarapodik Alsómocsolád, és bizony nem kizárt, hogy ma Magyarországon nincs még egy olyan község, amely ennyi gyönyörű köztéri alkotással büszkélkedhet.

A faluban évek óta szervezünk fafaragó táborokat a Kárpát-medence különböző vidékeiről érkező művészek számára. A vendéglátásért cserébe időről-időre mives alkotással gyarapodik Alsómocsolád, és bizony nem kizárt, hogy ma Magyarországon nincs még egy olyan község, amely ennyi gyönyörű köztéri alkotással büszkélkedhet.

Rigac pihenő- Rigac Jancsi fája

*„Jaj, de sűrű az ómási rezula,
Rigac Jancsi abban vagyon elbújva.
Keresi út hét vármegye zsandárjgya,
De sokáig nem akattak nyomára.”
/Lejegyezte: Pesti János, 1961. augusztus 7./*

A helyi baráti kör az önkormányzat segítségével 2007-ben alakította ki a Rigac pihenőt a híres betyár emlékére. Az itteni hatalmas tölgyfát még Rigac Jancsi is láthatta, akinek fából készült szobra farkasszemet néz minden pihenni érkező turistával.

ÉRDEKESSÉGEK

Alapértékek mentén

Néhány alapérték, mely áthatja mindennapjainkat és az eddigiekben még nem került említésre.

Stratégiák mentén

Fejlesztéseinket az önkormányzat megalakulása óta tudatosan, módszeresen, stratégiai gondolkodás módszerével hajtjuk végre. Így munkánk eredményeként Alsómocsolád szerep nélküli faluból, a globális versenyhelyzetben tényezőként megjelenő, élhető településsé vált az elmúlt 26 évben. A cél elérése érdekében a település minden szereplőjének – állampolgárok, gazdasági szervezetek, civil szervezetek – bevonásával kidolgoztunk egy újfajta önkormányzati modellt, amely fókuszában a stratégiai menedzsmint intézményesülése, a közösen megfogalmazott jövőkép és küldetés áll.

Irányítás helyett menedzselés

Az Önkormányzat nem irányít, hanem menedzsel, koordinálja a szuverén módon gondolkodó, az önkormányzat tevékenységét segítő egyének cselekvéseit. A hagyományos főnök-beosztott szemlélettel felhagyva munkatársaink teamekben dolgoznak egy-egy feladat megoldásán. A csapatot mindig az a kolléga vezeti, aki az adott feladathoz szükséges kompetenciával rendelkezik. Nem ritka, hogy aki az egyik csapatban vezető, a másikban segítő munkatárs. Az önkormányzat egyik meghatározó értéknek a pozitív látásmódot tekinti, amely nem csak az önkormányzatot, hanem segítőt is jellemzi.

Az Önkormányzat, mint falumegújító

Az Önkormányzat számára nagyon fontos minden, ami érték. Az elmúlt huszonöt év falumegújító munkájáról nemcsak a korszerű épületek tanúskodnak, hanem a közösség erejének megújulása is. Alsómocsolád fejlettsége elsősorban az itt élők életének

minőségén, az emberek közötti kapcsolatrendszer gazdagságán, az együttműködni és együtt élni tudáson múlik. Az Önkormányzat nem a nosztalgikus falumentésre, hanem a hagyomány és a modernizáció együttes megbecsülésére helyezi a hangsúlyt, a lélekben egyenesen járni tudó öregek és a jövőbe tekintő, okos fiatalok összefogására támaszkodik.

A komfortosság - alapkövetelmény

Az Önkormányzat legfőbb törekvései közé tartozott a lakosság komfortérzetének megteremtése. Alsómocsolád tizenöt év alatt vált összközművessé. Egészséges ivóvíz, korszerű szennyvízelvezetés- és tisztítás, zavartalan gáz-, és elektromos energiaszolgáltatás, kábeltévé és szélessávú Internet is szolgálja a lakosság és az idelátogatók kényelmét. A teljesen felújított bekötőút garantálja a balesetmentes közlekedést és a környező települések megközelítését.

Az önfenntartásra való törekvéseink

Alsómocsoládon minden eszközt megragadva igyekszünk a házkörűli gazdálkodást visszahonosítani. Célnk elérése érdekében több programot is indítottunk, mint például a Sorsfordító sorsformálót, a START Munkaprogramot és a „Magunk kényerén” helyi gazdaságfejlesztési programot.

Ismeret- és tudásátadás

A mai rohanó világban egyetlen dolog állandó, a változás. Ahhoz, hogy a változásokhoz alkalmazkodni tudjunk, folyamatosan frissülő információkra és az azok feldolgozásához szükséges ismeretekre van szükségünk.

„Ez csak természetes” egészség,- és környezettudatosság a mindennapokban

Korunk egyik legnagyobb kihívásának tartjuk azt, hogy az életünkbe beépüljenek az egészségünk megőrzését, a betegségek megelőzését ugyanakkor környezetünk megóvását célzó, tudatos magatartásformák. Számos programot indítottunk, amelyek célcsoport specifikus módszerekkel ismertetik meg az egészségtudatos életmód alapjait mind a táplálkozás, mind a természetes háztartásvezetés tekintetében; felelős gondolkodásra és aktív szerepvállalásra ösztönöznek, a résztvevők ötleteire, igényeire, kreativitására épülnek.

Kulturális örökségünk

Az önkormányzat védi hagyományos építészeti kultúránk megmaradt emlékeit. A lakóházak, gazdasági épületek, kerítések, út menti keresztek védelme közügy. Alsómocsolád őrzi tárgyi és nyelvi kultúráját, rendszeresen feleleveníti a régi szokásokat. Az önkormányzat kiadásában több értékörző kiadvány is megjelent az elmúlt huszonöt év során. Jelentős közérdeklődésre tartott számot dr. Pesti János „Bolygó csillag, futó csillag” című munkája, amely Alsómocsolád költő-és néptanítója, Kulcsár József életművét gyűjtötte egy kötetbe. 2008-ban jelent meg az Alsómocsoládi tájszótár, amely a helyi jellegzetes szavak és kifejezések tudományos gyűjteménye.

A helyi pénz

Alsómocsolád Község Önkormányzata 2013. május 1-jén, 7,5 millió Ft értékben helyi fizetőeszközt bocsátott ki. A neve: Rigac, a híres hegyháti betyárvezér nevééről. A helyi pénzzel lehet fizetni, hasonlóan funkcionál, mint a hivatalos fizetőesz-

köz, de kizárólag Alsómocsolád közigazgatási területén lehet vele fizetni különböző helyi szolgáltatásokért, helyi termékekért, az önkormányzat egyes szolgáltatásaiért, de felhasználható helyi adó befizetésre is. A Rigac kiegészítő jövedelmet biztosít, élénkíti a helyi gazdaságot, mert ösztönzi helyi áruk előállítását, és a helyi szolgáltatások nyújtására sarkall. Kíméli a hivatalos fizetőeszközt, a forintot.

Alsómocsolád a fiatalbarát település

Alsómocsoládon a gyerekekre és ifjúsági korcsoportokra mint a jövő letéteményeseire tekintünk! Hisszük, hogy a rendelkezésünkre álló forrásokat úgy kell felhasználnunk, intézményeinket úgy kell működtetnünk, hogy fiataljaink megfelelő készségekkel, képességekkel, kompetenciákkal, nyitottsággal, rugalmassággal és toleranciával rendelkezzenek. A változásoknak ne elszenvedőivé, hanem generálóivá, tudatos, felelős állampolgárokká váljanak. Legyenek képesek szembenézni a globalizálódott világ kihívásaival, de tudják, van egy hely a világon, amely hazavárja őket, gyökereiket, az otthont jelenti számukra. Ezen törekvésünk elsődleges partnere a korcsoportot képviselő, 2016-ban fennállásának 20. évfordulóját ünneplő Demokratikus Alsómocsoládi Gyermek,-és Ifjúsági Önkormányzat. Munkánkért 2009-ben Ifjúságbarát, 2016-ban Gyermekbarát Település díjat kaptunk.

Alsómocsolád az idősbarát település

Alsómocsoládon kiemelt figyelem veszi körül az idős generációt, amely bennünket nehéz körülmények között felnevelt. Akiktől a tisztességet, a tartást, a munka iránti szeretetet és a család fontosságát megtanultuk.

Az Önkormányzat sokirányú gondoskodása, a fiatalok és az idősek közötti „generációs híd” jól példázza törekvésünket. Munkánkat 2009-ben Idősbarát Település díjjal jutalmazta a Szociális és Munkaügyi Minisztérium.

Szociális gondoskodás- háló, amely megtart és véd

Egy társadalom fejlettségét megmutatja az, hogyan bánik az elesettekkel, kiszolgáltatottakkal. Alsómocsoládon komplex védőhálót építettünk ki, amely segít kiegyenlíteni a jelen lévő hátrányokat, védelmezi az önmaguk védelmére képteleneket, motiválja a reményvesztetteket, kiábrándultakat. A társadalmi gondoskodás manifesztációja a falugondnoki szolgálat, az integrált idősgondozási központ, az 1998. óta folyamatos Szociális Földprogram, a „Magunk kenyerén” helyi gazdaságfejlesztési program, a teleház és számtalan egyéb fejlesztő és támogató program, mely a szemléletformálást, az életminőség javítását célozza meg a lemaradók aktivitására építve, nem csupán értük, hanem velük karöltve!

Együttműködésben

A településünkre jellemző stratégiai gondolkodás, a menedzsment típusú vezetés nem korlátozódik Alsómocsolád közigazgatási területére. Hisszük, hogy a jövő útjait térségünk többi településével közösen kell kijelölnünk, végigjárnunk. Hisszük, hogy tudásunk és tapasztalataink megosztásával

nem értéket veszítünk, hanem értéket nyerünk, az együttgondolkodás, közös munka nem csupán szinergiákat, hanem új, magasabb minőséget teremt! Ezen gondolkodás eredményeképpen jött létre 5 település összefogásával a Mágocsi Mikrotérségi Unió, 8 település összefogásával a Hét Patak Gyöngye Naturpark, 28 település összefogásával a Magyar Európa Park Szövetség. Településünk tagja hálózati szolgáltató pontként a Teleházak Hálózatának, az eMagyarország Hálózatnak, a Baranyai Tett-Hely Ifjúsági Hálózatnak, a Foglalkoztatási Információs Pontok Hálózatának, a Falumegújító Települések Hálózatának, a Digitális Település Jövő Hálózatnak. Aktív tagként veszünk még részt az alábbi érdekképviseleti, szakmai és társadalmi szervezetek életében:

Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége, Községi Önkormányzatok Országos Szövetsége, Magyar Teleház Szövetség, Falufejlesztési Társaság, Kultúraközvetítők Társasága, Ifjúságért Önkormányzati Szövetség, Gyermekek, és Ifjúsági Önkormányzati Társaság, Te-

lepülési Gyermekönkormányzatokat Segítők Egyesülete, Baranyai Emberekért Szövetség, Pécs,- Baranyai Kulturális és Idegenforgalmi Szövetség, Baranya Megyei Falugondnokok Egyesülete, Keleti Mecsek Egyesület, Mecsek-Völgyesség-Hegyhát Egyesület, Tolnatáji Szövetség, Dél-dunántúli Energetikai Klaszter.

Máréfalvától Alsómocsoládig

Az erdélyi Máréfalvával településünk 1996 óta ápol testvértelepülési kapcsolatot, melyet egy 2014. szeptember 27-én ismét aláírt Megállapodás szentesít. A Megállapodás értelmében célunk a mindkét településen mélyen gyökeredző személyes, baráti kapcsolatok ápolásán túl, a felhalmozott település,- és társadalomfejlesztési tapasztalatok módszerek kölcsönös megismerése, átadása, a közös fejlesztési irányok kijelölése, kulturális élmények közös átélése, mely során nemzeti identitás,- és összetartozás tudatunk pozitív irányba mozdul el, fejlesztéseink erőteljesebben építkeznek a magyar hagyományokból.

Színes jövőről álmodunk

Mit tegyünk, hogy üres lakóházaink ismét élettel teljenek meg, és a játszótérről ne csak az erdei iskolába érkező gyerekek zsvivaját hozza a szél? Az Önkormányzat úgy gondolta, ha a lehetőség nem kopogtat be hozzánk, nyissunk magunknak ajtót, a lehetőség eléréséhez. Azért hozta létre a Jövő-Szövő Műhelyt, melynek feladata, hogy választ keressen arra, hogyan lehet a kistelepülési létet, mint életformát vonzóvá tenni, milyen lehetséges utak vezetnek a demográfiai hanyatlás visszafordításához, mi módon lehet megteremteni, hogy aprófalvakban élni ne valamiféle kényszer, hanem rang legyen. A két éve tartó közös gondolkodást és munka eredményeképpen létrejött az alsómocsoládi lakosokból álló Letelepédést Támogató Helyi Mentor Cso-

port, elkészült Alsómocsolád Község Letelepedési Kézikönyve, kidolgozásra került számos program és javaslat többek között szakértők által is megerősítésre került a mikrotérségi együttműködés fontossága. Letelepedési kézikönyvünk letölthető: <http://alsomocsolad.hu/new/wp-content/uploads/2016/11/Leteleped%C3%A9si-K%C3%A9zik%C3%B6nyv-kiemelt%C3%A9sz%C3%ADtett.pdf>

2016. év eseményei dióhéjban

Január

Civil kerekasztal

Az alsómocsoládi civil szervezetek részvételével megtartott interaktív műhelymunka, ahol a település és a résztvevő szervezetek éves rendezvény-naptárának összehangolása történt meg.

Jövő-szövő műhely

A műhelynapok aktuálisan feldolgozott témái a közösségbe vonás és a Letelepedési kézikönyv tartalmi elemzése voltak.

Február

I. Mocsoládiai Mesekonferencia

Február 22-én településünk ismét mesés ruhát öltött, hiszen több mint 80 szakember és érdeklődő részvételével rendeztük meg az első Mocsoládiai Mesekonferenciát. A nap folyamán Boczor Karina és Varga Zsombor általános iskolások varázsoltak el minket meséikkel, majd Kovács Ágnes és Nagy Magdolna mutatta meg, hogy hogyan bújik meg a mese a mindennapjainkban. Meghívott vendégünk volt Agócs Gergely, a Hagyományok Háza képviselőjében, aki a szöveg-folklór világába nyújtott betekintést, valamint egy igazán magával ragadó mesével nyugtázta a közönséget.

Kemény Bertalan Díjátadó

Március 4-én-immár nyolcadik alkalommal-településünk adott otthont Kemény Bertalan emlékére alapított Falufejlesztési Díj átadó ünnepségének. Dicső László polgármester és a Falufejlesztési Társaság elnöke, Fáy Dániel köszöntője után Miklóssy Endre író, dr. Andrásfalvy Bertalan néprajzkutató, Csomós József püspök, valamint Szabó Gellért falufejlesztő osztotta meg gondolatait „A falu, ahogy én látom” című előadásukban.

Az idei díjazottak között szerepelt Taller József Alsómocsolád Község falugondnoka, aki több évtizedes áldozatkész munkájáért Kemény Bertalan Emléklap elismerésben részesült.

Közös gyökereinktől a közös jövőnk felé

2016. márciusában egy 22 fős alsómocsoládi küldöttség utazott Erdélyországba. Március 13-án, Nyerges-tetőn rövid ünnepség keretében közösen megkoszorúztuk a 2011-ben felállított kopjafánkat, így tisztelegve az 1848-49-es események előtt. Az utazás során ellátogatott a csoport a parajdi sóbányába, Korondra és Farkaslakára, valamint Homoródfürdőre.

Április

Elszármazottak napja

Április 16-án szombaton ismét megtelt a településünk Alsómocsoládról elszármazott és lélekben alsómocsoládi barátainkkal.

A 30 éves Baráti Kör közgyűlését követően születésnapi műsor keretein belül emlékezünk vissza az eltöltött szép pillanatokra.

Magunk Kenyerén a Munka Ünnepe

A játszóteret színes rajzokban pompázó gyerekarok töltötték meg, míg a nagyobbakat az air soft bemutató, a vidéki vurstli, a „Mesés Jövő(szövő)” sátor, az „Egészség, és kreativitás-utcája”, valamint a délutáni kulturális programok foglalták le. A kulturális programot Berecz András mesemondó kezdte meg, majd Palotás Ágnesék operett gálaműsora szórakoztatta a közönséget, a napot pedig a Rudán Joe Band koncertje zárta. Köszönjük a helyi árusoknak, hogy egész nap során finomságokkal láttak el minket és vendégeinket!

Május

Smart Village műhely

Alsómocsoládi kezdeményezésre az ország minden tájékáról hozzánk érkezett szakemberek részvételével zajlott az első, az „okos falu” kidolgozását megcélzó műhelymunka.

Leteledést támogató mentorcsoport bikali tréningje

A Jövő-Szövő programon belül 16 alsómocsoládi lakos hozta létre a Letelepedést támogató helyi mentorcsoportot. Májusban az újonnan alakult közösség 3 napos műhelymunka keretein belül határozta meg cselekvési tervét.

Június

Főzzünk együtt kölevest

A Kapucinus Söröző mögötti árnyas ligetben az érdeklődő Alsómocsoládiakkal közösen, Pandurné Deák Ágnes irányításával elő- és elkészítettük a népmesékből ismert kölevest.

Velünk töltötte a délutánt Boldizsár Ildikó mesekutató is, aki maga is hozott egy meghatározó és igen tanulságos történetet az ókori görög mitológiából

Nyitókonferencia

Csaknem 80 szakember részvételével zajlott a „Mintaprogram a minőségi időskorért” program nyitókonferenciája, ahol a résztvevők megismerkedhettek a magyar és a norvég idősgondozás sajátosságaival és dilemmáival.

Július

Falunap

Az időjárás csodálatos napsütéssel ajándékozott meg minket július 2-án, településünk egyik legnagyobb ünnepén, a falunapunkon. A délelőtti események két helyszínen zajlottak: a Konferencia Központban Dicső László polgármester foglalta össze a település elmúlt egy évét, majd átadta a kiváló és jó tanulóinknak járó oklevelet és könyvjutalmat, illetve idei Érdeméremeseink – Kmettné Győri Szilvia és Pitzné Keller Anita – is átvehették megérdemelt elismerésüket. Délután fellépő vendégeink varázsoltak fantasztikus hangulatot a fesztiváltérre, ahol emellett folyamatos gyermekprogramok és turisztikai szolgáltatások várták a kicsiket és nagyokat egyaránt.

Mesetábor

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy varázslatos szépségű falu, Mocsoládia. Ebben a mesés kis falucskában 2016. július havának utolsó felében összegyűltek a gyerekek, hogy a mindennapok valóságából szárnyukat bontva elrepüljenek a mesék és a képzelet világába. A négy együtt töltött nap során számtalan kalandban volt részük. Megismerkedtek Mocsoládia mesés történetével, harcoltak sárkányokkal, megmentették a falut, elfoglalták és birtokba vették az Aprónépek or-

szágának fáin található házakat, varázskönyvből hívták elő a kedvenc állataikat, megtanulták a varázspor használatának módját, megismerkedtek Mesével a kutyussal, alkottak, játszottak és természetesen meséltek, meséltek, és meséltek...

PSR műhelymunka

Műhelymunka sorozat keretein belül került kidolgozásra Alsómocsolád Község Társadalmi Szerepvállalás Stratégiája. – új fogalommal és egyszerűbb, valamint a szakterülethez illeszkedő kifejezéssel: a településre vonatkozó társadalmi közfelelősség vállalási stratégiája (PSR stratégia) Lehetővé teszi, hogy minden szűkebb vagy tágabb körben, helyben vagy a település határain túl működő érdekelt szervezet, közösség hosszabb távra szólóan, az érdekek összehangolásával kapcsolódni tudjon az önkormányzat nem kötelezően ellátott feladataihoz.

Augusztus

Zetelaki néptánccsoport

A zetelaki Ezüstoffenyő Néptánccsoport Erdély szívéből érkezik minden évben Magyarországra. Az idei turné során hozzánk Alsómocsoládra is ellátogattak.

Civil Akadémia

Az Alsómocsoládiak Baráti Köre szervezésében, a NEA-KK-16-SZ-0081 azonosító számú, Térségi Civil Forrásközpont a Baranyai Hegy-

háton című pályázat keretében valósult meg 2016. július 14-én, csütörtökön a Civil Akadémia. A rendezvény keretében Mezei Csaba, a Civil Segéd Alapítvány programvezetője tartott előadást a civil szervezetek fenntarthatóságával kapcsolatban.

Szeptember

Sportnap, kés-és fejszehajító bajnokság, civil piknik

Az idei évben immáron másodikkal került megrendezésre a kés,- és fejszehajító bajnokság a település sportnapja és civil piknik keretein belül. A szervezők az Alsómocsoládi Sport Egyesület és a Szín-Tér Művelődési Ház voltak. A nap során főzőcsapatok gondoskodtak a 8 nevezett focicsapat, a 24 kés,- és fejszehajító és az érdeklődők ellátásáról. A nap során játszóház, bűvész bemutató és sok egyéb programelem gondoskodott a kicsik és nagyok felhőtlen szórakozásáról.

Tanulmányút Norvégiában

2016. szeptemberében a „Mintaprogram a minőségi időskorért” menedzsmentje helyi és térségi aktivistákkal megerősítve 15 fős tanulmányúton vett részt Norvégiában. A tanulmányút központi témája a kö-

zösségfejlesztés, a helyi fejlesztések, gazdaság, turizmus körében történő tapasztalatszerzés volt. A csoport számtalan jó példát látott a közösségi önrendelkezésre, közösségi hagyományokra. Megismerhette a különleges közösségi tereket és kiváló közösségi embereket. A helyi gazdaság sokféle megjelenési formájával találkozott és láthatta a gyönyörű természeti környezetre épülő gazdag turisztikai ipar sokféle megjelenési formáját is. A megszerzett tapasztalatok beépülnek a térségi fejlesztési dokumentumokba, stratégiákba, gazdagítva ezzel a térség kitörési pontjainak táráát.

Mocsoládia a mesés valóság, a valóságos mese

Településünk és annak mesés valósága 2 hétig megtekinthető volt Pécs szívében, a Király utcában található Total Art Galériában. Csaknem ezer gyermek és felnőtt ismerhette meg interaktív módon településünk múltját, jelenét és jövőbeli törekvéseit a mese tükrén keresztül.

Október

Idősek hónapja

Az idősek hónapjában 24 kisebb-nagyobb rendezvénnyel kedveskedtünk településünk szépkorú lakosainak, melyek a szórakoztatáson túl, kapcsolatot teremtenek a szépkorúak és az ifjúsági korosztály között. Ilyen rendezvények a „Napirend” program, melynek keretében a szellemileg és testileg friss otthonlakók elsajátítják a saját napirend kialakításához szükséges kompetenciákat, majd nem csupán résztvevőként, hanem önkéntesként elesettebb társaik mellett segítőként is megjelennek; a „Jeles napok” mely célja a néphagyományok, megemlékezések közös felidézése és felelevenítése előadások, közös sütés-főzés, kézműves foglalkozások, beszélgető körök létrehozása által; a „Sétálj az életedért” mely célja az időskorban is végezhető mozgásformák megismertetése, a mindennapi élet részévé válása lehetőségének megteremtése; a „Fogadd örökbe a Nagyit” foglalkozás sorozat, amely az idősek beszűkült kapcsolati hálójának bővítését célozza meg; „Az vagy, amit megeszel” egészségtudatosságra nevelő szemléletformáló programelem; a „Beszélgetés a múlttól” mely azon túl, hogy tartalmaz közös szórakozást nyújt a generációknak, segít a mentális egészség megőrzésében, a szépkorúak közösségbe vonásában, megmentik az enyészettől a tájegység néprajzi kincsét is; a közös kirándulások, „élménytúrák”, mely szintén az elmagányosodás megelőzésében és a közösségbevonásban jeleskedő programeleme az élményszerzés lehetőségén túl.

Kreatív Workshop a minőségi időskor jegyében

2016 novemberében 21 fő részvételével tartottunk kreatív műhelymunkát. A rendezvényen különféle elméleti és gyakorlati háttérrel és különböző kultúrából, korosztályból érkező szakemberek és egyetemisták vettek részt, akik közös gondolkodása megtermékenyítő hatású volt az aktív időskor és időskori tanulás, idősgondozás fejlesztésének területén. Kiemelt cél volt, az aktív és minőségi időskorhoz kapcsolódó kreatív elméleti, gyakorlati ötletek, javaslatok, koncepciók fölvetése, kidolgozása, magyarországi alkalmazásuk lehetőségeinek vizsgálata. Az együtt töltött 2 nap számos innovatív és előremutató gondolattal gazdagította a résztvevőket.

Nemzetközi Konferencia a minőségi időskor jegyében

Szintén 2016. novemberében tartottuk 2 napos nemzetközi konferenciánkat. Megítélésünk szerint egy rendkívül színvonalas szakmai konferencián vett részt az 50 érdeklődő. A rendezvény segítségével hazai és nemzetközi kutatók, professzorok találkozhattak és cserélhettek véleményyt, illetve prezentálhatták előadásaikat. Nemzetközi (lengyel, orosz, amerikai, norvég) példákon keresztül betekintést nyertünk más országok időskorhoz köthető ellátási rendszerébe, illetve – a konferenciát megelőző workshophoz hasonlóan – olyan ötletekkel, megoldásokkal találkozhattunk, melyek gyakorlatba ültetése, hazai megvalósítása aktívan hozzájárulhat a hazai minőségi időskori ellátás kiépítéséhez.

A jelen kihívásai

„Magunk kenyerén” helyi gazdaságfejlesztési program

Alsómocsolád „Magunk kenyerén” elnevezéssel saját finanszírozású Helyi Gazdaságfejlesztési programot dolgozott ki és indított el 2013. május 1-jén. A Program sikerességének előmozdítása érdekében, a magyar hivatalos fizetőeszköz (forint) helyettesítésére helyi fizetőeszközt (Rigac) bocsátott ki.

Az elérni kívánt cél, a meglévő értékek megőrzése, a létrehozott erőforrások gazdaságos kihasználása. Annak segítése, hogy az itt élők ismét kihasználják a környezet – meglévő kiskertek, gazdasági épületek és eszközök, erdők mezők – biztosította gazdálkodási lehetőségeket és a településben rejlő meglévő szolgáltatási lehetőségek potenciálját és mindennapi életükbe beépítsék ezeket. A legfőbb cél tehát a községben lakók életminőségének javítása.

A program módszertana és szervezése:

A község önkormányzata, a projekt kidolgozásához – a szakértők bevonásán (közgazdász, szociológus, jogász) túlmenően – főként a faluban élő emberek, a közösség erejét hívta segítségül, a projekt kidolgozásában aktívan részt vett a lakosság is.

A programtervezet összeállítása után lakossági fórumokon, és kis csoportos beszélgetések keretében történt a projekt elemeinek kiegészítése, módosítása, véglegesítése. Ezt követően a szakemberek, ki-ki a saját szakterületén még elvégezte a szükséges korrekciókat. Az így megvalósult társadalmi tervezést követően indulhatott a program.

A program tartalma:

A program, minden egyes eleme a helyi adottságokhoz és lehetőségekhez igazodik.

- A mezőgazdasági termelést és állattartást élénkítő program
- A helyi szolgáltatások beindulását serkentő program az önkormányzat szolgáltatásainak kedvező igénybevétele:
- Lakás felújítási és korszerűsítési program:
- Jövedelem kiegészítő tevékenység biztosítása:

A program számokban:

	Mezőgazdaság élénkítő programelem	Házunk tája programelem
Családok száma 2013.	18	23
Családok száma 2014.	12	16
Családok száma 2015.	15	4
Családok száma 2016.	6	5
Összesen	51	48

További információ: <http://alsomocsolad.hu/new/?p=2158>

Mintaprogram a minőségi időskorért

Alsómocsolád Község Önkormányzata a Norvég Felnőttoktatási Szövetséggel és az Alapítvány Alsómocsoládért elnevezésű civil szervezettel konzorciumban, 2013-ban pályázatot nyújtott be a Norvég Alaphoz, egy a minőségi időskor alapjait megteremtő program megvalósítása érdekében. A program 394.904.74 HUF (1.300.312 EURO) támogatásban részesült.

A mintaprogram átfogó célja az idősgondozás színvonalának emelése Magyarország vidéki településein. A mintaprogram közvetlen céljai között olyan ismeretek létrehozása és terjesztése szerepel, mely lehetőséget teremt szemléletváltásra és tudatos cselekvésre a közszférában és az idősgondozásban. Segíti a kistelepüléseken lakó idősök bevonását a helyi közösségi életbe és az aktív, boldog időskor feltételeinek megteremtését.

Kiemelt közvetlen cél a minőségi szolgáltatások javítása az idősgondozásban Alsómocsoládon, az Őszi Fény Idősök Otthonában.

Ezen célrendszer elérését kilenc tevékenységcsoport szolgálja, többek között 30 tréning, 4 tananyag elkészítése, 3 konferencia megrendezése, 1 kreatív műhelymunka, 3 kutatás lebonyolítása, 5 stratégiai dokumentum elkészítése és 1 intenzív angol nyelvtanfolyam. Három norvégiai tanulmányút is szerepel a program-sorozatban az idősgondozás,

az esélyegyenlőség és a társadalmi nemek, valamint a vidékfejlesztés és a kistelepülések fenntartható fejlődést célzó gyakorlatának vizsgálatára. A norvég és magyar idősgondozás gyakorlatába történő bepillantást tesz lehetővé 2-2 gondozó cseréje Magyarországról és Norvégiából. A nemzedékek közötti szolidaritás jegyében 87 kis projekt kerül megszervezésre

módszertani céllal, a fiatalok és idősök kapcsolatának fejlesztésére.

A mintaprogram megvalósítása során az Őszi Fény Idősek Otthona tetőterének beépítésével lehetővé válik az eddigi háromágas szobák kétággyassá alakítása, kialakításra kerül egy csoport- és egy egyéni terápiás foglalkoztató helyiség, valamint egy, az idősek számára tervezett tornaterem és egy módszertani és konzultációs központ. A konyha és az étterem bővítésével lehetőség nyílik különleges ételsorok elkészítésére és elfogyasztására.

A Norvég Alap által finanszírozott projekt 2016. május 2-án kezdődött és 2017. április 30-ig tart.

A pályázati programmal kapcsolatban minden információ folyamatosan elérhető a program honlapján a www.manorquality.eu-n.

Rigac Kupa - Nemzetközi Kés- és Fejszehajító Verseny

A Rigac Kupa célja a magyar és nemzetközi kés- és fejszehajítók egymásra találásának, megismerkedésének, baráti és szakmai eszmecseréjének megkönnyítése, valamint felkészültségének sportszerű összemérése. A reményeink szerint az évente megismételt esemény felküzdi magát a sport legrangosabb hazai eseményei közé, ahol a ma még sajnos méltatlanul mellőzött sportág minden őszinte híve szabadon részt vehet, kapcsolati hálót építhet és megmérettetheti magát. A Rigac Kupa a nemzetközi versenyszabályoknak megfelelően kerül megrendezésre, így az itt született rekordok elismerésre kerülnek.

„Smart Village” vagy „Okos falu”

Az okos falu közösségi alapon szerveződő kezdeményezés, amely az információs technológiák adta lehetőségeket hivatott hasznosítani a vidéki térségekben. A kezdeményezés lényege a közösség erőforrásainak összekapcsolása az információs technológia eszközeivel.

Az okos falu nyitott, együttműködő és befogadó közösség, mely megmutatja a vidéki élet valódi értékeit és magasabb szinten újraterteti a vidéki életformát. Megvalósulásának hozadéka, hogy határokat bont

a nagyvárosi és a falusi életmód között. Eszközei révén vonzóvá teszi a fiatalok számára a vidéki életformát ezzel is segíti az előregedési és népességsökkenési trendek pozitív irányba fordítását. A vidéki környezetben élőkét felruhazza azzal a tudással, melynek révén a fejlesztéseket és új technológiai vívmányokat kezelni tudják.

Az okos falu kényelmessé teszi a vidéki életet, időt, pénzt és feladatot spórol meg a falu lakóinak, csökkenti a távolságokat, növeli a lehetőségeket és ésszerűbbé teszi a meglévő erőforrások felhasználást. Alsómocsolád Községben megtettük az első lépéseket! Teleházunkban rendszeresek azok a klubfoglalkozások képzések, melyek az IT eszközök használatára, praktikumainak elsajátítására nyújtanak lehetőséget. Nyomtatott kiadványaink jelentős részében megjelennek a QR kódok, a település saját mobil applikációval rendelkezik, hamarosan elérhetővé válik a településről készült 3D-s mozgóképanyag és meghódítjuk a virtuális teret is! 2016. december 7-én került sor a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének székházában a Digitális Jövő települési Hálózat együttműködési megállapodása. Alsómocsolád Község alapító tagja a Hálózatnak.

Mocsoládia

Hiszitek, vagy sem, Alsómocsolád az egyetlen falu ma Magyarországon, mely minden reggel dombok karjaiban ébred, a Szent András patak friss vizében fürdik, és tavak tükrében fésülködik. Ezt a vidéket hajdan tündérek lakták. S mivel ez volt a leges-legszebb hely a földön, nagyon vigyáztak rá. Elődeinknek is megtetszett ez a vidék, engedélyt kértek hát a tündérek királyától, hogy letelepedhessenek itt. A tündérek királya feltételt szabott: „Ha vigyáztok a tájra és megőrzitek meséit, itt maradhattok.”

Alsómocsolád lakói évszázadokon át óvták, őrizték a Mocsoládi tájat és az itt lakók generációról generációra örökítették meséit.

Úgy hiszem, ma sem lepődnék meg, ha a környező dombok erdeiben a Mocsoládi erdőkerülő mutatná meg a Palacsintás király udvarához vezető utat; Ha meleg nyári délutánon a „Mestörúr” (Pintér László

gondolatai nyomán) sétálna az utcán a szőlőből hazafelé, vagy langyos tavaszi estén Perczel Vilma kisasszonnyal találkozónánk a Virágsűrűben. Biztosra veszem, hogy földig hajolnánk báró Majthényi József – Kossuth kormánybiztosa - előtt, ha zsinóros atillájában a templomba menet találkozónánk veled, s talán természetesnek találnánk azt is, ha Rigac Jancsi kedvenc fája alatt ülne, betyár társait várva.

Mi, Alsómocsoládiak tudjuk, hogy Alsómocsoládon a mesék soha sem érnek véget, amíg hiszünk, amíg remélünk, amíg szeretünk. Örök mesék ezek, éltető mesék. Az ember meséi.

Úgy döntöttünk ezért, hogy a jövőben nem csak saját meséinket őrizzük, hanem mindazt, legyen az mese, vagy igaz történet, amit az emberi szellem a régmúlt időktől kezdve bárhol alkotott. Új értelmet kívánunk adni a mesének!

Befogadunk minden mesét és igaz történetet, hogy aztán bárki megismerhesse azokat. Befogadunk, és méltó helyen őrzünk minden tárgyat – legfőképp könyveket – mely a mesével bármilyen kapcsolatban áll. Mesélni hívunk minden olyan települést – bárhol is legyen a világban – ahol hozzánk hasonlóan tisztelik, értik, szeretik, a meséket. Mesélni hívunk felnőtteket és gyermekeket. Tanácskozásra várjuk a mese értőit-, szeretőit-, kutatóit- és előadóit. Kezdeményezzük új mesék születését. További információ: www.mocsoladia.hu

Mesés környezetünkbe kalandozásra hívunk mindenkit, aki szereti, vagy aki nem szereti a mesét! Látogasson el hozzánk, legyen részese az alsómocsoládi, vagy, ha úgy tartja kedve, a mocsoládi mindennapoknak!

BIKAL

BIKAL TÖRTÉNETE

Baranya északi peremvidékén, a tolnai megyehatár közelében, a dombok lankái alatt meghúzódó Bikal története közel hét évszázadra, az 1330-as évek elejére vezethető vissza. A falu nevének jelentése bükk- al, vagyis „bükkös erdő alja” (Forrás: Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára).

Első okleveles említése 1325-ből való. A község „Villa Bykol” alakban jelenik meg először. A török hódítók az 1540-es évek közepére a Mecsek északi oldalára is eljutottak, a vidék hódoltsági területté vált.

Kis történet a korabeli krónikákból: 1542 márciusában Werbőczy

Imre a szászi várból 225 lovassal és 200 gyalogossal a török után eredt, és a kozári mezőn rajtaütve legyőzte azt. Kilencven levágott fejjel tértek vissza a csatából, és kiszabadították a magyar foglyokat is.

A csaknem másfél évszázadig kettős adóztatás szorításában élő, megfogyatkozott népesség kegyetlen sorsa az úgynevezett felszabadító háborúk során teljesedett be, Bikal és környéke szinte teljesen elnéptelenedett. 1687-es, 1695-ös és 1696-os kamarai összeírásokban pusztaként szerepel.

A pusztává lett települést az uralkodó által újraadományozott terület birtokosai újranépesítették horvát és német telepeseikkel.

1767-ben már 802 lakosa volt a településnek. A faluban a legtehetősebbek a Matesics, a Gyurisits és a Golyák családok voltak. A telepesek és utódaik fejlett gazdálkodási módszereket honosítottak meg a vidéken, különösen a dohánytermesztés volt számottevő.

Bár a feltételezések szerint Bikalnak temploma korábban is volt, a fennmaradt feljegyzések az 1726-ban “fából és sárból” húzott egyház-épület létét teszik bizonyossá. Anyakönyvezés mindenesetre ettől az évtől kezdődően létezik.

Mai katolikus templomát, Winkler Mihály apát plébános nagyvonalú áldozatkészségének köszönhetően 1797. július 26-án szentelték fel Szent Anna tiszteletére.

A környék egyik legszámottevőbb evangélikus közösségének temploma 1869-ben épült fel a faluban.

Az 1840-es évek végén építtette lakhelyét Bikal új földesura, báró Puchner Antal. A kastély többszöri átalakítását követően a XIX. század végén nyerte el végleges, ma is látható, kései historizáló stílusú formáját. Puchner Antal Szaniszló Pozsonyban tanult jogot, majd utána lépett katonai pályára. 1813-ban hősiessége elismeréseként elnyeri a Katonai Mária Terézia Rend Lovagkeresztjét. Az alezredesi rangot 1821-ben, az ezredesit 1824-ben kapta meg. 1840-ben Bécsbe vezénylik, ahol az udvari haditanácsnál dolgozott. 1849-ben elnyeri Velence kormányzói tisztségét. Egészségi állapota romlása miatt rövidesen nyugállományba vonult, majd 1852. december 28-án Bécsben hunyt el. Kevéssel előbb szerzett birtokán, a maróci temetőben helyezték örök nyugalomra.

1848-49-ben Bikal is adott honvédeket a szabadságharcnak. Ők név szerint: Hermann Henrik kapitány, Khél Fülöp, Gayer János, Hempler Henrik, Haz György, Graf Péter, Juhász János, Czinderits Mátyás honvédek.

A 19. századi vasúti fejlesztések nyomvonalára elkerülte a helységet, s ez, valamint az amúgy sem jó közúti közlekedési viszonyok valamelyest visszavetették fejlődésében, megakadályozták abban, hogy az ide-

genforgalomban és a vendéglátásban szerephez jusson. A falu hagyományosan és jellemzően mezőgazdasági jellegű maradt. Körjegyzőségi központi rangja viszont megkülönböztetett helyet biztosított számára a környék települései sorában.

Aztán 1914. július 29-én megjelent a császári és királyi kiáltvány: ”Mindent megfontoltan és meggondoltan!”, és a Monarchiának Szerbia elleni háborújával megkezdődött az első világháború.

Az általános mozgósítás a cséplést és nyári betakarítást szakította félbe a faluban. Mindszenty Vilmos helyi katolikus plébános feljegyzései szerint 1914. július 25-én kezdődött meg a mozgósítás, egy nappal Szent Anna, vagyis a búcsú napja előtt. A hadba vonult férfiakat azzal biztatta a lelkes közhangulat, hogy: ”mire a fák lehullatják leveleiket, ti is hazatértek.”

Senki se gondolta ekkor még, mekkora véráldozattal kell fizetni a háborúban. Szám szerint 34-en nem tértek vissza, vagyis ennyien veszték el az első világháborúban.

A tájházban található egy tabló, amely az első világháború bikali áldozatairól készült nevekkkel és fényképekkel. Az önkormányzat, valamint a német nemzetiségi önkormányzat tervbe vette egy emléktábla készítését is főtéren.

A második világháború 75 áldozatot követelt Bikaltól, akik a harcokban, a hadifogoly illetve munkatáborokban haltak meg. Emléküket, nevüket ma a falu központjában felállított emlékmű őrzi. A két világháború fájdalmas veszteségeit a falu évtizedekig nem heverte ki.

Ugyancsak súlyos katalizmát jelentett a település történetében a német lakosság nagyarányú kitelepítése, melynek során 1947-48-ban több mint négyszáznegyven falubelit költöztettek Németországba. A kitelepítettek helyét Felvidékről áttelepített magyar családok, valamint Zala megyéből, illetve Hódmezővásárhely környékéről ideköltözők foglalták el.

Ma a római katolikus templommal szemben különleges formájú kő segít emlékezetünkben tartani a Bikalról kitelepített német ajkú lakos-ságot, illetve a Bikalra betelepített felvidékieket.

A földosztást követően hamarosan termelőszövetkezetek alakultak, illetve 1949-ben létrehozták a térség egyik legjelentősebb állami gazdaságát Bikal székhellyel. Ettől kezdve a Bikali Állami Gazdaság és a helység sorsa összefonódott. Gyümölcs- és komlótermelése, országos hírű halgazdasága, valamint nyúltenyésztő ágazata évtizedekig a jólét forrása volt.

A rendszerváltás az állami gazdaság felszámolásához vezetett. Ennek nyomán a település fejlődése is megtorpant, mely a lélekszám rohamos csökkenéséhez vezetett. 90-es évek végére jellemzővé vált a nagyarányú munkanélküliség, a kevés számú vállalkozás megjelenése a faluban.

Ezt a képet változtatta meg a Puchner Kastélyszálló 1996. májusi megnyitása, mely Bikalt újra országosan ismertté tette. A négycsillagos Kastély és Élménybirtok kb. 150 embernek biztosít munkát és megélhetést.

(A szövegrészek, idézetek Ódor Imre Bikal című könyvéből valók)

BIKAL CÍMERE

Fehér keretben zöld a címerpajzs.

A címerben szereplő jelképek:

- piros színű B betű, mely a község kezdőbetűjét jelképezi,
- a B betűt aranszínű búzakaralász fonja át,
- a búzakaralász végében kétszínű (fekete és kék) stilizált csoroszllya, mely a lakosság földművelési tevékenységét jellemzi.

(Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-bikal.shtml>)

LEGFONTOSABB JELLEMZŐK

Mikrotérségünk második legnépesebb települése, a 729 lelket számláló Bikal a Komlói Járáshoz tartozik. A település mind történeti múltjánál mind a térségben betöltött szerepéből eredően a környék egyik legjelentősebb települése. A településen a mezőgazdaság és az idegenforgalmi tevékenység meghatározó jellegű. A gabonafélék és a kukorica termesztése mellett jelentős a gyümölcsstermesztés is. Főként sárgabarackot, őszibarackot, szilvát, almát gondoznak a helyi gazdák. Környékünk igen gazdag állóvizekben, így a bikali hal és a bikali halászat országosan és külföldön is ismert.

Már több mint tíz éve szoros baráti szálak fűzik a települést a németországi Sugenheimhez, Gützkowhoz, a szlovákiai Hidaskürthöz, és a romániai Magyarbikalhoz.

(Forrás: www.bikal.hu)

A település programjai:

- ez évben 29. alkalommal rendezték meg a faluban a Cimea Kupát a kistérség intézményei számára a bikali műfüves pályán
- a 24 órás labdarúgó torna felnőtteket, gyerekeket egyaránt megmozgatott, volt, aki rúgta a labdát, volt, aki szurkolt a csapatoknak
- a Studer Imre emléktornát és a halászlé főző-versenyt a német önkormányzat szervezte hagyományteremtő céllal
- minden évben augusztus 20 körül kerül megrendezésre a falunap, amely a település legtöbb emberét megmozgató kavalkádja
- a Tökfesztivált első alkalommal szervezte a Faluszépítő Egyesület, remélhetőleg az elkövetkező években folytatása is lesz
- novemberben került sor a falusi disznótorosra az önkormányzat, a német önkormányzat és a civilek szervezésében
- a német kisebbségi önkormányzat karácsonyvárás jegyében adventi vásárt tart, itt kézműves termékekkel, mézes süteménnyel, forralt borral és teával hangolódhatnak a résztvevők az ünnepre

INTÉZMÉNYEK

Bikal Község Önkormányzata

Az Egyházaskozári Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó Önkormányzat ügyfélszolgálati szinten működik a 7346 Bikal, Zrínyi u. 2. szám alatt lévő Polgármesteri Hivatalban.

7346 Bikal, Zrínyi u. 2.

Telefon: 72/459-205, 72/559-018

E-mail: onkbikal@axelero.hu

Polgármester: Kómüves József

Alpolgármester: Mázsár Réka

Jegyző: dr. Markó Gábor

Képviselő testület további tagjai:

Borsi Viktor

Brandt Vincéné

Maisch Norbert

Német Nemzetiségi Önkormányzat

Elnök: Percz Lidia

Képviselők:

Feller Henrik

Mühlbert István

Wolf János

Az óvoda

Bikalon a dolgozó anyák megsegítésére 1950-ben időszakos napközi otthont hoztak létre. Ebből alakult meg az óvoda 1955-re. Csak nyáron üzemelt, félnapos elhelyezést biztosított.

1950 és 1955 között az óvoda időszakos jelleggel működött, elsősorban gyermekmegőrzési feladatokat látott el. A beindított konyhán 1951-től az óvodásokon kívül a napközis gyermekek is étkezhettek. Az intézményt a Bikali Állami Gazdaság támogatta, mivel az ő dolgozóinak gyerekei is ide jártak.

1955-ben új helyre költözött az óvoda, a mai Zrínyi utca 6. szám alá. Szakképzett óvónővel elindult az egész napos nyitva tartás. A bútorokat

a falu lakói adományozták: szekrényeket, fa-
piccseket, bölcsőket, faágyakat. A konyha fel-
szerelési tárgyait a tanács vásárolta: főzőedénye-
ket, kályhát. Ekkor 30 fő egész, és 6 fő fél napos
óvodás volt.

1959-ben újra elköltözött az óvoda a mai Sza-
badság utca 10. szám alá, az evangélikus temp-
lom udvarán álló épületbe. A gyereklétszám fo-
kozatosan növekedett, az 1968-69-es tanévben
58 fő volt, ezért 1970-ben csoportbontás történt,
és megalakult a nagy-közép, illetve a kis-közép
csoport. Javultak a tárgyi feltételek, és 1971-ben
az új Óvodai Program bevezetésével az óvoda
nevelés-oktatás központjává vált.

1978-ig évről- évre új fejlesztő játékokkal gyarapodott az intézmény,
és az épületen is kisebb javításokat végeztek. 1978-ban a Vízmű Társa-
ság megalakulásával a vezetékes víz is bekötésre került. Az 1978/79-es
tanévtől az intézmény német nemzetiségi nyelvet is oktatott.

1984-ben a gyerekek átköltöztek a környék egyik legmodernebb,
újonnan épített óvodájába, ahol elektromos padlófűtés, tágas, világos
2X25 fős csoportszoba, új bútorok, jól felszerelt konyha várta őket. A
nagy étteremben az iskolások kulturált étkeztetése is megoldódott.
2000-ben az Önkormányzat nem tudta finanszírozni a villanyfűtés költsé-
gét, ezért gázzal működő radiátoros központi fűtésre álltak át.

Az udvari játékok részben felújításra kerültek, részben új mozgásfej-
lesztő eszközök kerültek beszerzésre. Pályázati pénz segítségével nem-
zetiségi ruhákat kaptak.

Az egyik helyiségben sószoba működik, nem csak a gyerekek, ha-
nem a falu lakói számára is.

Az évek során drasztikusan csökkent a gyereklétszám, így 1995-től
már csak egy csoportnyi óvodása volt a falunak. A megüresedett csoportszo-
bában 2004-ig Idősek Napközi otthona működött.

2004-től a Puchner Kastély fürdő-
jében úszásoktatásban részesülnek a
gyerekek.

2008-tól Nagyhajmás községgel társult az intézmény, így a két község gyermeklétszáma elegendő az óvoda működtetéséhez.

(2012-ben Lábodi Istvánné Aranka óvó néni írta le a Bikali Óvoda történetét. Az Ő munkájából készült ez a történeti áttekintés. Az eredeti anyag sok fényképpel két albumba rendezve az IKSZT könyvtárában megtekinthető!)

2016 szeptemberétől kibővült tárulási formában működik az óvoda. Míg korábban Egyházaskozár és Bikal volt a fenntartó, most csatlakozott Magyaregregy és Máza önkormányzata is. Szintén ez év szeptemberétől a bikali óvoda is csatlakozott a Bozsik programhoz. A program segítségével már óvodás korban elkezdődik a kisgyerekek egészséges életmódra, sportra nevelése. A Bozsik programmal játékosan tanulhatják meg a futball alapjait, heti rendszerességgel tartanak edzéseket.

Az iskola

A Bikali iskola része a Hegyháti Intézményi Társulásnak, amely 2009. augusztus 1-jén alakult meg. Az új intézményt 11 tagú társulás tartja fenn Mágocs város gesztorságával. A többi település Bikal, Egyházaskozár, Hegyhátmaróc, Tófü, Szárász, Nagyhaj-

más, Alsómocsolád, Mágocs, Mekényes, Lengyel és Máza. Valamennyi település jellegzetes kisközség a Hegyháton, gyönyörű természeti környezetben. Az iskola gyermekbarát, népszerű intézmény, amely a községek kulturális életében is jelentős szerepet játszik. Két községben, két épületben működik: Bikalon az alsó tagozat, Egyházaskozáron a felső tagozat működik az emberléptékű, egyre korszerűbben felszerelt, otthonos iskolaépületekben. Az osztálytermek korszerű tanulói bútorokkal esztétikus környezetet biztosítanak az iskolai munkához. Az iskola épületek kellemes külső és belső megjelenése igényességet tükröz, dicséri az itt dolgozók keze munkáját. A fejlesztéseket részben a bikali részben az egyházaskozári önkormányzat finanszírozza, illetve pályázatok biztosítanak erre lehetőséget. Az átlagon felüli tárgyi feltételek közül néhány példa: korszerű számítógépes terem és nyelvi labor a kisiskolásoknak, az interaktív tábla mindkét helyen, modern ter-

mészettudományi szaktanterem a felsősöknek, korszerű fűtés és világítás az intézmény minden részlegében.

A tanulók már az első osztálytól – folytatva az óvodában megkezdett játékos nyelvtanulást – nemzetiségi német nyelvet tanulnak. Harmadik osztálytól pedig az angol nyelv tanulására is van lehetőség. A diákoknak igény szerint az étkezés is biztosított, felkészülésüket másnapra két napközis és két tanulószobai csoport segíti. A helyi pedagógiai programnak és az iskolabarát önkormányzatoknak köszönhetően a szabadidős tevékenységek széles skáláját kínálja fel az iskola a tanulóinak, így: ingyenes fürdés a Puchner kastélyban, úszás a dombóvári uszodában, agyagozás és a sporttevékenységek sokfélesége biztosít számukra értékes időtöltést. Az olvasni szándékozóknek nyitva áll az iskolai és közművelődési könyvtár.

2015-ben az iskola egy sikeres pályázat útján 5 db Lego robotot vásárolt, így ennek segítségével megindulhatott az új kor elvárásainak megfelelő „Robotika” oktatása. Ennek keretében a gyerekek ezeket a robotokat programozzák különböző feladatok végrehajtására. Mivel a tantestület úgy gondolja, hogy a számítástechnika, informatika, programozás

jelenti a jövőt, ezért 2016-ban csatlakoztak az amerikai vállalatóriás (Microsoft) „Innovatív Iskola” c. programjához. A cég nemzetközi tapasztalatokra támaszkodva képzéseket tart a pedagógusoknak, az iskola vezetőinek mintegy 10 féle szoftvert biztosít, és szükség esetén eszközökkel is segíti a 21. századi oktatást. Országosan ebben a programban csak 25 iskola vesz részt, és Baranya megyében az intézmény lehetett az első, aki csatlakozhatott.

Nemcsak az iskolára, hanem az intézménnyel példamutatóan együttműködő szülői közösségekre is büszke lehet az iskola. Jórészt a velük és a fenntartó önkormányzatokkal való kapcsolatnak köszönhető, hogy az itt tanuló iskolások olyan juttatásokban részesülnek, amelyek kevés iskolában jellemzőek. Nem kevés anyagi segítséget jelent a szülőknek, hogy itt minden tanuló ingyen kapja meg a tankönyveit az egyházasközári és a bikali önkormányzat jóvoltából. A tanévzárón kiosztott könyv-

és pénzjutalmak is az önkormányzatok bőkezűségét dicsérik. Minden szakmai és emberi kezdeményezésre nyitott az intézmény, készek új tanulók és érdeklődők fogadására. A vidéki tanulókat iskolabuszsal szállítják.

(Forrás: <http://www.bikal.hu/htmls/iskola.html>)

SZOLGÁLTATÁSOK

Dr. Fekete Levente személyében ambiciózus, fiatal háziorvosa van a településnek. Rendelőjében fiókgyógyszertár is működik, így a betegek helyben tudják igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást.

A posta az önkormányzat épületében működik.

Bikalon két vegyesbolt és egy aprócikk bolt gondoskodik a lakosság ellátásáról. Akinek nincs kedve, vagy nem tud vidékre utazni, az a mindennapi cikket meg tudja vásárolni ezekben az üzletekben. Friss pékáru, hentesáru, zöldség-gyümölcs mindig kapható. A boltok üzemeltetői: Hild Gáspárné, Győrki Ernőné, Kiss Tiborné.

A Puchner Kastélyszálló és Reneszánsz Élmenybirtok komplex turisztikai szolgáltatásokkal várja az ide érkezőket.

CIVIL SZERVEZETEK

Nyugdíjas Klub

1979 óta foglalkozom a nyugdíjas korúakkal. Akkor a Hazafias Népfront megbízásából vállaltam, hogy támogatom az időseket, programokat szervezek nekik. Több mint három évtizede végzem ezt a tevékenységet nagy lelkesedéssel.

Programjaink sokrétűek:

Évente több alkalommal teszünk látogatást valamelyik gyógyfürdőbe: Zalakarosra, Igalba vagy Harkányba, ahova mindig nagy létszámú csapattal érkezünk. Az utóbbi években tagjaink számára lehetőség van helyben, a Puchner Kastélyszálló fürdőjében is fürödni. Rendszeresen megszerveztük az idősek napját, ezeken a rendezvényeken gyakran

150-160 fő is részt vett. Ezek a programok kezdetben a helyi állami gazdaság éttermében, később a Puchner Kastély dísztermében kerültek megrendezésre. Nyugdíjasainkat mindig virággal köszöntöttük, a kerek házassági évfordulókat ünnepélyes esketéssel erősítettük meg. Az iskolások színvonalas műsorral leptek meg minket. Szívesen emlékszünk vissza egy-egy kedves tagtársunkra, aki ilyenkor énekével vagy mesemondásával szórakoztatta a közönséget.

Az évek során szabás- varrás tanfolyamot, kézimunka kiállítást és virág kiállítást is rendeztünk.

Az ország különböző pontjaira is szerveztünk kirándulásokat: jártunk Szekszárd környéki borkörúton, kirándultunk Ópusztaszeren, Szegeden, Keszthelyen, Badacsonyban, Tihanyban, Zircen, Pannonhalmán. A Villány- Siklós- Harkány útvonalat is bejártuk, ahol fürdőzés, pincesor látogatás tette szebbé a programot.

Budapesti kirándulásunkon megtekintettük a nevezetességeket, majd felhajóztunk Visegrádig. Zarándokúton voltunk Bakonybélén. Sokszor jártunk színházban is.

Az iskolában gerinctornán Recskáné Angyal heti rendszerességgel jól megmozgat bennünket.

A falu rendezvényein szép számmal részt veszünk, ahol kell és tudunk, a társadalmi munkába is bekapcsolódunk. Minden kedves tagnak köszönöm, hogy segítségemre voltak és vannak.

Horváth Ferencné

Mozgáskorlátozott Klub

1998-ban kértek fel arra, hogy segítsem a Szászvári Mozgáskorlátozottak Egyesületének munkáját. A lényeg az volt, hogy az embereket tájékoztassam a lehetőségekről, hogy milyen támogatásokat vehetnek igénybe a mindennapi életük könnyebbé tételéhez. Pl: lakás átalakítási támogatás, gépkocsi- és súlyadó kedvezmény. 1998-tól 2008-ig vezetőségi tagként, 2005-2008 között pedig mint küldött is segítettem sors-társaimat. 2009-től már csak a bikali tagoknak segítek, és attól kezdve klubként működünk. Büszke vagyok arra, hogy a megalakulásunk kezdetétől minden polgármesterrel nagyon jó munkakapcsolatot tudtam kialakítani. Köszönet Héhn János, Studer Imre, Kőműves József polgármestereknek.

Tagságunkkal gyógyfürdős kirándulásokon szoktunk részt venni, és igyekszünk a falu rendezvényein is megjelenni. Kezdetben 30 fő volt a tagok száma, de az évek során sokan meghaltak, így ma már a taglétszám 10 főre csökkent. A kis csapatunk azóta is együtt van, és remélem, még sokáig így is marad.

Bartos Imréné, klubvezető

Német Klub

1990-ben alapítottuk a fiatalokkal és a faluban közösségi munkára fogható emberekkel közösen.

Az egyesület célja a Bikalon élő német nemzeti kisebbség érdekeinek megfogalmazása, képviselete, jogainak érvényesítése. Szorgalmazza és támogatja a német nyelv iskolai oktatását, különös figyelemmel a tájnyelvre. Szorgalmazza és támogatja a német nyelv használatát. Ápolja, élészi, terjeszti, és a következő generációnak átadja a kultúrát és hagyományokat. Megismerteti az emberekkel a helyi népviseletet, népi mesterségeket, zenét, dalokat és tánckultúrát.

Az egyesület összefogja a nemzeti közösséghez tartozó, közösséghez kötődő, belőle származó lakosságot. Ébren tartja az együvé tartozást. Az egyesület szerepet vállal a falu életében és arra törekszik, hogy a nemzetiségeknek megfelelő képviselete legyen minden községi és megyei szervezetben.

Segítünk és részt veszünk a falusi programokban: falunap, falusi disznótoros, adventi vásár. Termet és pályázaton nyert bútorokat biztosítunk a civil szervezetek, baráti társaságok rendezvényeihez.

A jövőben is szeretnénk különböző szabadidős programokban részt venni, és támogatásunkról biztosítani a falu lakosságát.

Mühlbert István

Bikali Nők Klubja

A Bikali Nők Klubja 2002-ben alakult. A megalakulás Hönig Mária kezdeményezése volt. Kulturális-, sport- és szabadidő-tevékenységek hasznos eltöltésére keresett hölgyeket. Megalakulásunkkor a taglétszám 17 fő volt, jelenleg 10 fő. Sok közös programot, kirándulást szerveztünk. Részt vettünk például a Pécsváradi leányvásáron, színházi előadásokon voltunk Pécssett, Sikondán fürödtünk.

Közreműködünk többek között a település egészségügyi, szociális, természetvédelmi, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatainak ellátásában, a község kulturális örökségének védelmében. A civil szervezetünk nagyon jó kapcsolatot ápol a többi civil szervezettel és az önkormányzattal.

Tevékenyen részt veszünk minden programon:

- Segítünk a falunapi programok megszervezésében, sütünk-főzünk
- Aktívan részt veszünk minden iskolai rendezvényen, felajánlásunkkal támogatjuk programjaikat /tombola nyeremények/
- Egészségügyi előadásokat szervezünk
- A falusi disznótoros rendezvényen a főzésben, a vacsora kiosztásban segédkezünk
- Részt veszünk más civil szervezetek rendezvényein
- Kirándulásokat szervezünk

A gyereknap megszervezésében, lebonyolításában és finom ételek elkészítésével tesszük emlékezetessé a gyerekek számára ezt a napot. Évente egyszer családi estet tartunk. Az elmúlt évek mögött sok munka, nagyon jó programok, egészségügyi előadások, barátságok, kirándulások, életre szóló élmények állnak.

Brandt Vincéné

Internet Plusz Gasztornómiai és Hagyományörző Baráti Társaság

Már nem is emlékszünk pontosan, hogy kezdődött anno, de évek óta péntekenként az óvoda udvarán (a régi eMagyarország Pont mellett - innen ered a név is: Internet Plusz) összejön a csapat és a baráti kör egyik tagja főz vagy süt valami finomat. Az alakulás óta eltelt néhány év alatt készült már itt birkapörkölt, kakaspörkölt, csukapörkölt, babosfácán, babgulyás füstölt csülökkel, malacpecsenye, brassói aprópecsenye, nyúlgyulyás, töltött káposzta, grillezett húsok, saslik, gyros stb. Az elkészült ételek olyan jól sikerültek, hogy a baráti kör egyik tagja benevezte a csapatot 2007 júliusában Orfűn a "Kemencés Napok" elnevezésű főzőversenyre, ahol csapatunk első helyezést ért el az alábbi menüssorral. Minden ételt a helyszínen kemencében kellett elkészíteni:

1. lencseleves kolbásszal és csipetkével
2. rozmaringos nyúlpecsenye zöldségágyon, kemencés burgonyával
3. sós kaporos-túrós lepény

Előtte közölünk senki nem használt még kemencét!

A jó eredménnyel felbuzdulva egyre több hasonló versenyen vettünk részt, melyeken igazán szép sikereket értünk el. Ezt bizonyítják az évek során elnyert serlegek, elismerő díszoklevelek, különböző tárgynyermények és különdíjak. A versenyeken nem csak a szakértő zsűri, de a közönség tetszését is elnyerte főztünk. Ezt egyrészt annak köszönhetjük, hogy hagyományos ételeket készítettünk, ezzel nagyanyáink főztjének ízvilágát próbáltuk feleleveníteni a mai konyha által méltatlanul elfeledett alapanyagok és fűszernövények felhasználásával. Másrészt a falusi emberekre jellemző szívélyes vendéglátással fogadtuk a közönséget, mellyel településünk jó hírét is tovább erősítettük.

2007-ben a baráti körünk épített a faluban egy kemencét, azzal a céllal, hogy tovább ápoljuk a régi hagyományokat. A falusi rendezvényeken és a saját programokon kemencében sült kenyeret, pogácsát, langallót, kalácsot és süteményeket mindig különleges gasztronómiai élményt nyújtanak. Az együtt készített és jóízűen elfogyasztott ételek melletti baráti beszélgetések pedig jó közösségformáló hatással bírnak. 2008-ban az önkormányzattal közös pályázat keretében a kemence mellett építettünk egy nyitott műhelyt, rossz idő esetén a sütés-főzés előkészületei itt folynak. Emellett jó helyszín különböző kézműves foglalkozások számára is. Rendszeres résztvevői vagyunk az Orfűi Kézműves Egyesület hagyományőrző programjainak is.

Az eddig felsorolt tevékenységek mellett a baráti kör tagjai szívesen mennek közös kikapcsolódásra. Szerveztünk már biciklis kirándulást Váraljára a parkerdőbe, máskor a Szálkai-tónál, a Balatonnál, vagy Orfűn töltöttünk el egy-egy kellemes napot.

A falusi rendezvényeken való aktív közreműködés jellemzi csapatunkat, (Falunap, Falusi disznótor) ezeken a rendezvényeken a jövőben is számíthatnak az Internet Plusz Baráti Kör tagjaira.

Sztern Péter

Szent József Kolping Család

A Bikali Kolping Család alakuló gyűlését 1992.október 28-án tartotta. Az évek során egyesületünknek összesen 45 tagja volt. A Kolping Család minden hónap második keddjén tartja összejövetelét a Katolikus Plébánián. A nyári időszakban rendszeresen szervezünk közös összejöveteleket, kirándulásokat. Így voltunk már Ópusztaszeren, Balatonföldváron, Homokkomáromban, Pécsen, Andocsán, Budapesten. A Kolping Család jó kapcsolatot ápol a felvidéki Hidaskürttel, ahonnan több tagunk is származik. A tőlünk elhelyezett káplánokat, akik egyben családunk lelki vezetői is, rendszeresen meglátogatjuk új szolgálati helyükön. Így jártunk már Szentlászlón, Aparhanton, Nagydorogon, Kajdacsán, Szajkon. Látogatásainkat viszonyozzuk azzal, hogy vendégül látjuk az ottani egyházi képviselőtestület tagjait. Minden évben támogatjuk a hittanos táborot, melyen az egyházközség gyerekei

vesznek részt. Munkánkkal segítjük az egyházi rendezvényeket (mint pl. az ökumenikus imahetet lezáró agapé lebonyolítása), a templom, plébánia, temető és a kálvária rendben tartását.

A Kolping Család évről-évre tevékenyen részt vesz a község rendezvényein. Egyik főszervezője volt a civil szervezeteket összefogó Civilek Napjának, a Falunapon pedig a bikaliak megvendégelésében segítkeznek.

Kohl József, elnök

Faluvédő és Szépítő Egyesület

Az egyesület 1998-ban alakult. A bejegyzési okiratban foglalt célja: a falu szépítése, környezetvédelem helyi szinten, munkahelyteremtés.

Kövári László vezetésével virágosították a parkokat, utcanévtáblákat és hirdetőtáblákat készítettek, kihelyezték a „védett házak” emlékműveket a felújított házakra.

2008-tól Horváth Ferenc vezetésével pályázatot hirdettek „Szép udvar” címmel. Céljuk a lakóházak és azok környezetének virágosítása,

szébbé tétel volt. Régi mesterek, gazdálkodók tiszteletére emlékhelyet alakítottak ki a központi parkban. Gémes kutat is készítettek. A nyugdíjasokkal közösen társadalmi munkával segítették a faluház udvarának rendbetételét. Száraz virágból készített Bikal címert adományoztak a falunak.

2012-től Mázsár Lászlóné vezetésével társadalmi munkában segítünk a parkok virágosításában és a gyommentesítésben. Falunapra a központi parkban a padokat, asztalokat, fejfákat újramázoltuk.

Tevékenységeink között dombóvári színházlátogatás, virágkiállítás rendezése, szemétszedés, „Szép udvar” díjazás is szerepel.

Karácsonykor immár hagyományá vált, hogy az egyesület tagjai mézeskalácsot, karácsonyi édességet készítenek. Az IKSZT helyiségei remek lehetőséget biztosítanak erre a tevékenységre. A sütemények illata, közös munkálkodás igazi karácsonyi hangulatot varázsol az ott lévők számára. A tagok közül többen rendkívül kreatívak, így szébbnél-szebb mézeskalácsházak, karácsonyi figurák kerülnek ki a kezük közül.

Farsangkor a nyugdíjasokkal közösen rendezünk álarcosbált. A szervezést, sütést, főzést, az egyesület tagjai végzik nagy lelkesedéssel. Ezzel kedveskedünk Bikal idős lakóinak.

Ebben az évben első alkalommal próbálkoztunk a „TÖK JÓ” fesztivállal. A felkészülés már tavasszal elkezdődött. Magunk termesztettük a tököt. Sokfélé. Óriási példányok is termettek. A tök nap sok-sok munkával járt, de megérte. A rendezvénytéren különböző tevékenységeket végezhetek tökkel az érdeklődők: faraghattak, festhettek, díszíthettek, ragaszthattak. Remek alkotások születtek, ezek közül a legérdekesebb kiérdemelte a „tök király” címet. A tökös ételek, sütemények sikert arattak. Nagy volt a választék, többek között töklevés, tökmuffin, tökös-mákos rétes és pite, tökös rétes, sült tök, tökbőlé. Fiatal, idős egya-

ránt szívesen fogyasztott a finomságokból. A tökök játékok pedig vidámbabbá tették a rendezvényt, közelebb hozták egymáshoz az embereket.

Terveink között szerepel még az utcakép csinosítása, lelógó ágak visszametszése, további virágosítás, fák ültetése.

Mázsár Lászlóné

HELYI ÉRTÉKEK

Falumúzeum- Bikal

A tájház gyűjteményének csírái az 1990-es évek közepéig nyúlnak vissza. Német tanítóként és a honismereti szakkör létrehozójaként a tanulókat jól tudtam motiválni arra, hogy családjukban, környezetükben kutassanak a múlt után és gyűjtsenek tárgyi eszközöket az akkori falusi életről. A gyűjtemény első tárgyait a Kriszt család adományozta. A tárgyak gyorsan gyűltek, egyre többen adakoztak, mert a szülők, nagyszülők látták, hogy féltve őrzött kincseiket milyen becsben tartjuk.

Felmerült bennünk a gondolat, hogy egy tájház lenne a legméltóbb hely múltunk értékeinek megőrzésére. Talán ez volt az utolsó pillanat, hogy valamit tenni tudtunk ennek érdekében.

Bikal önkormányzata 2003-ban megvásárolta az 1905-ben Dörmer János és családja által épített parasztházat, és pályázati forrásokat is igénybe véve elkezdte annak felújítását, törekedve arra, hogy lehetőleg minden eredeti állapotába kerüljön vissza. A falumúzeum ünnepélyes avatásakor, 2005. augusztus 20-án a tisztaszobát és a konyhát adtuk át. A helyiségekben a régi idők napi életvitelének használati tárgyai, bútorai, viselete, textíliái

láthatóak. Ezek berendezésében szinte az egész falu segített, aki tehetett, felkutatta a padlását és hozta, amit talált. Konyhánk legrégebbi tárgyai az 1860-as években használt mérleg, a „fecska” méceses és a kávédaráló.

A következő évben a tájház az istállóval és a pajtával, majd a nyári konyhával bővült. Rövid idő alatt megteltek a gazdasági épületek a paraszti élet eszközeivel; ekével, vetőgéppel, kovácsműhely felszerelésével, lószerszámokkal stb.

Újabb ötletként a házban még meglévő helyiségeket az 1950-es évek bútoraival, tárgyaival rendeztük be.

Egy ritkaságszámba menő fotósorozat is gazdagítja gyűjteményünket. 1942 augusztusától decemberéig egy hamburgi gyermekcsoport tartózkodott Bikalon tanári kísérettel. Őket a háború elől menekítették a hátszországba, s befogadó németajkú családoknál laktak.

Hála a tanár, Heinrich Tiedemann előrelátásának, fényképsorozatot készített a németországi indulástól kezdve az itt töltött hónapok eseményeiről. Ezen kívül megörökítette a befogadó családokat a vendéggyerekekkel, a falu utcáit, házait, középületeit, a falusi szokásokat. Az elkészült album kalandos körülmények között az 1970-es években jutott el a bikali kitelepített németekhez, és csak a 90-es években szereztek róla tudomást a bikaliak. Hat nagyméretű albumban tettük láthatóvá az anyagot az eredeti német feliratokkal, illetve magyar fordítással. Ehhez az anyagi támogatást a Bikali Önkormányzattól kaptuk. Köszönet érte. A látogatók között ezek a fotók mindig osztatlan sikert aratnak.

A Hősök könyve szintén a tájházban található. Az I. és II. világháború hőseinek ebben a könyvben is emléket állítunk. Az adatok hiányosak, az anyakönyvekben sajnos nem volt minden fellelhető, és a hozzátartozókat vagy kitelepítették, vagy már meghaltak. Őket ezért nem tudtuk kérdezni. Újabban lehetőség van a háborús iratok online kutatására is, s reményeink szerint új adatokkal is ki tudjuk egészíteni albumunkat.

A termekben megtekinthető egy 48 részből álló fotósorozat is. Itt fiatalok öltözték magukra a bikali evangélikus népviseletet. A látvány szemet gyönyörködtető.

A tájházban kiállított anyag igazi kincs a falu és az idelátogató érdeklődők számára. Sok-sok év gyűjtő munkája, a lakosság önzetlen segítése mind-mind kellett ahhoz, hogy egy páratlan gyűjteménnyel büszkélkedhessünk.

Bárkinek érdemes idejönni egy időutazásra, és kicsit elmerengeni a múlton.

Dobrovodszky Lászlóné

ÉRDEKESÉGEK

VHS kazetták

Bikalon a '90-es évek elejétől kábel tévé hálózat volt kiépítve. A kábeltévén keresztül láthattuk a falutévé adásait. Több mint 10 éven át lelkes fiatalok videó kamerával rögzítették a falu eseményeit. Az így elkészült 200-nál is több VHS kazetta anyagát digitalizáltuk, s ezeket az IKSZT helyiségében meg lehet tekinteni.

Azt hisszük, kevés település dicsekedhet ilyen anyaggal. Bikal történeke ez a 10 éve szinte napról napra megörökítésre került.

Tóth Mihály

Miska bácsi, aki fest és fafaragással foglalkozik. Apai ágon a széppapa ügyes kezű, szépen farag és használati tárgyakat készít. Ez a tudás apáról fiúra száll.

Kis gyerekkortól szerettem rajzolni, emlékszem, hogy társaimnak porba rajzoltam egeret, mackót - mondja Miska bácsi.

Az iskolát Orosházán kezdtem, 3 elemet ott végeztem. Később Budapestre kerültem a keresztapámhoz, így a 4. elemet ott jártam. Ők a Századosi út szomszédságában egy művésztelep közelében laktak. Ez egy szép, virágosított parkban volt, vonzott minket, gyerekeket.

Erdélyi Nagy Gyula és Hiusz Gyula felfigyelt, hogy jól rajzolok, kaptam tőlük papiruszt és pasztellkréta végeket, amit ők már nem használtak. Az első polgárit szintén Budapesten végeztem egy olyan iskolában, ahol rajzóra is volt. Szerettem rajzolni és a rajztanár külön foglalkozott velem.

Orosházára visszakerülve Sajt Márton rajztanár hívott maga mellé, ő egy Református Ház műkedvelő körének díszleteket készített. A kereskedelmi iskola lányainak is rajzoltam kalocsai és mezőkövesdi mintákat a hímzéseikhez. Az oroszok bejövetele, vagyis a háború után tojásért rajzoltam, festettem.

1958-ban kerültem Bikalra. Először Mágocsra a TSZ-be jártam dolgozni, majd a Bikali Állami Gazdaságba. A rossz munkakörülmények miatt – hajnaltól késő estig tartott a munkám – megromlott az egészségem. Ekkor kerültem a Bikali Művelődési Házba Amblacky Ferenc tanácselnöksége idején vezetőnek. Faragószakkört hirdettem a fiatalok becsalogatására. Sokan jártak ide és megszerették a faragást. Aztán a gazdaság komlószáritójából kialakított művelődési házban folytattam a munkát egészen a rendszerváltásig.

Nyugdíjas koromban az általános iskolában szakköröket vezettem. A mai napig szeretek rajzolni, festeni. Akvarellképet, festményeket talán 2000 darabot, ceruzarajzot kb. 3000 darabot készítettem

Az önkormányzat épületében számos festményem található. Faragásaim külföldre is eljutottak: Amerikába, Ausztriába, Romániába, Olaszországba és Németországba.

Tóth Mihály

SPORT

Egy pályázatnak köszönhetően Bikal műfüves pályával is rendelkezik, ami egyedülálló a mikrotérségben. A műfüves pálya jó lehetőséget biztosít a környék focicsapatai számára, sőt, mára a sportélet központja lett, ugyanis sok rendezvénynek ad otthont. Ilyen pl. a „Cimea kupa” vagy a „24 órás focimaraton”.

Cimea kupa

A kupa története 1987-re nyúlik vissza, amikor a Bikali Általános Iskola megrendezte az I. Cimea-kupát. A rendezvényeken minden korcsoportban 5 település általános iskolája

vett részt: Hosszúhetény, Mágocs, Egyházaskozár, Szalatnak és Bikal csapatai. 90-100 focista rúgta a labdát a bikali iskola pályáján reggeltől estig. Ma már a felnőtté vált diákoknak gyermekei fociznak ezen a pályán. (Forrás: Hegyháti ÁMK Egyházaskozár-Bikali Általános Iskolája)

24 órás focimaron

A közösségi rendezvény keretein belül 24 órán keresztül (este 8-tól reggel 8-ig) fociznak kicsik és nagyon, fiúk és lányok. Idén 10 csapat vett részt, mindenki mindenkivel játszott, a legtöbb pontot szerző csapat nyert.

Hegyhát KSE

Az egyesület 2006-ban alakult azzal a céllal, hogy segítse, támogassa az iskolában folyó leánykézilabda oktatást. Az iskolás lányoknak heti háromszor biztosították az edzéseket, s versenyeztették őket a megyei Adidas gyermekbajnokságban, és az országos tornákon is. Így jutottak el többek között a Győri Marcalvárosi tornákra, a Fradi kupákra, a Szekszárdi Radenska kupákra, s a Szegedi tornákra is. Ezeken a megmérettetésekben a lányok nagyon szépen szerepeltek, sokszor éremmel tértek haza. Mindezeket a sikereket úgy érték el, hogy a mezőnyben általában egyedülként képviseltek kistélepüléseket a nagyvárosi és nemzetközi mezőnyben. Jelenleg négy éves szünet után újra indult a kézis élet Bikalon és Egyházaskozáron. A lányok a megyei bajnokságban szerepelnek már második éve, s városi csapatokkal küzdenek a minél jobb eredmények eléréseért, de újra indult az utánpótlás nevelés is iskolánkban felmenő rendszerben. Természetesen a legfiatalabbaknak is biztosítják a versenyzési lehetőséget, így két korosztályt is indítani fognak a gyermekek megyei bajnokságában. Bár jelenleg csak a Bikali – Egyházaskozári iskolában folynak a kézis képzések, nagy szeretettel várják más települések kézilabdát szerető, és a kézilabdázást megtanulni akaró lányok jelentkezését is.

MÁGOCS

MÁGOCS TÖRTÉNETE

A 2348 lelket (KSH, 2015) Mágocs a Mecsek hegységtől északra Baranya megyében elhelyezkedő település mind történeti múltjánál mind a térségben betöltött szerepéből eredően a környék egyik legjelentősebb települése.

Az első régészeti leletek az újkőkor idejéből valók. A településről szóló első írásos emlék 1251-ből származik,

ekkor bencés apátság volt e helyen. Névadója az egykori birtokos Szent Maguch nemzetség. Itt állt a nemzetség Szent Péter apostol tiszteletére emelt monostora, amely eredetileg bencés apátság volt, majd a terület később a pálosok birtokába került. Mágocs határában, a Kolostor-dűlőben egy 1367-ből származó kolostor és templom romjai találhatóak. A törökdúlás idején a település csaknem teljesen elpusztult, elnéptelenedett, majd a XVII. század végén a pálosok magyarokat és szerbeket telepítettek be. A település fejlődése az 1700-as években kezdődött a nagyszámú német lakosság betelepítésével. A várost 1720-ban csatolták hivatalosan is Baranya megyéhez. A település gazdaságát alapvetően területi elhelyezkedése, fekvése határozta meg, amely napjainkban is így van. 1780-ban tűzvész pusztított Mágocson, amely számos épületet megsemmisített. 1782-ben II. József rendelete alapján több szerzetesrend működését betiltották. 1798-ra készült el az újonnan épített népiskola, amelyet a régi iskolaház helyén emeltek. Mágocs a XIX. század elejére a környék legnagyobb településévé, központjává vált, 1816-ban mezővárosi rangot kapott és a Hegyháti járás székhelye lett a közigazgatás 1850-es átszervezéséig. A német lakosság a mezőgazdaság mellett sokféle kézműves mesterséget is hozott magával, ennek eredménye a 13 céh megalakulása és a település céhközponttá válása. Mágocs iparának hírnevét növelte Unger Miklós orgonaeépítő-mes-

ter és fia, Endre. Az Unger család 1836-ban alapította vállalkozását, s közel száz évig, Unger Endre 1931-ben bekövetkezett haláláig folyt az orgonaépítés Mágocson. 1887-ben a meglévő iparos tanonciskola mellett megkezdte működését a megye első agyagipari iskolája. Az oktatást könyvtár és egy teljesen felszerelt mintaterem-műhely is segítette. 1888-ban megalakult a Mágocsi Ipartestület. 1890-ben ecetgyár, illetve takarékszövetkezet létesült. 1892-ben létrejött az Önkéntes Tűzoltóegylet. 1894-től téglagyár, 1895-től pedig szappanfőzde kezdte meg működését; háziiparként a kosárfonás terjedt el. 1912 táján kisededóvoda jött létre, először két óvónővel. 1918-ban megalakult a Mágocsi Mezőgazdák Műmalma Részvénytársaság. Mindemellett gyapjúfonó üzem is létesült. A két világháború között a település tovább fejlődött. 1928-ban bővült az úthálózat, megépült a Kurd – Nagyhajmás – Mékényes - Mágocs, valamint a Mágocs - Alsómocsolád közti kövesút és bevezették a villanyvilágítást. A város lakossága nagyjából 1930-ig szinte folyamatosan gyarapodott, ekkor érte el csúcspontját, mintegy 3833 fővel. Ezt követően a település lélekszáma fokozatosan csökkenni kezdett. 1934 és 1950 között női kolostor működött Mágocson, amelyet Braun István esperesplébános alapított. Célja a megváltozott gazdasági helyzetben a leánynevelés intenzívebbé tétele volt. A II. világháború után a népesség összetételében jelentős átrendeződés következett be. A város akkori népességének 70-90%-a német ajkú volt, így a kitelepítéstől való félelem miatt sok német anyanyelvű magyarosította a családnevet. A XX. században több megpróbáltatás is érte a települést. 1940-ben óriási tűzvész tombolt, a házak nagyobb része leégett. A II. világháború után az úgynevezett lakosságcsere során 1800 németet üldöztek ki a községből, helyükre 600 főt telepítettek be a Felvidékről, illetve Kiskundorozsmáról. Az 1950-es években a helyi földműves szövetkezet egyes kara Balatoni Mátyás karnagy, zeneszerző vezetésével országos sikereket ért el. Ezek hatására 1960-ban – amikor Kodály Zoltán Mágocsra látogatott a mester hozzájárulásával felvehetette a Kodály Vegyes Kar nevet. Mivel a zenetudós ezt csak két énekkarnak engedte meg igen nagy kitüntetésnek számított ez a gesztus. 1948-ban termelőszövetkezeti csoportok alakultak meg, 1949-ben létesült a Mezőgazdasági Gépállomás, majd 1950-ben az Állami Gazdaság. 1961-ben létrejött a Béke Termelőszövetkezet, melynek 800-900 tagja volt. A tanácsrendszer kialakulása előtt Mágocs önálló jegyzőség volt. Alsómocsolád-

dot közigazgatásilag 1962-ben csatolták településünkhöz. A női munkaerő foglalkoztatására 1971-ben hozták létre a Carbon Könnyűipari Vállalat Komló mágocsi üzemét. Közigazgatásilag Nagyhajmást és Mekényest is Mágocshoz csatolták 1973. április 15-én. A Baranya Megyei tanács 26/1981. számú határozatával Mágocst 1982. január 1-jei hatállyal nagyközséggé nyilvánította. Az 1990. szeptember 30-án tartott választások során megalakult az új önkormányzat. A hivatalos elnevezése: Mágocs Nagyközség Önkormányzata, hivatala a Polgármesteri Hivatal Mágocs. Az önkormányzat első ciklusa alatt a gazdaság átalakulás következményeként megszűnt a „Béke” Mezőgazdasági TSZ és a Carbon üzem. A rendszerváltás után a település gazdasági életében jelentős változások következtek be. Számos vállalkozás megszűnt, ám továbbra is megmaradt a mezőgazdaság és az ipar túlsúlya.

Mágocs életében markáns változást eredményezett a szennyvízcsatorna-hálózat kialakítása és a tisztítómű megépítése, a vezetékes földgáz bevezetése, a kábeltelevíziós rendszer kiépítése, a Fő tér méltó rangra emelése. A korral való haladást jelentette a telefonhálózat 1995. évi modernizálása és bővítése. Mágocs 2009. július 1-jével városi rangot kapott. 2011 –ben volt a település 760 éves .

(Forrás: Útikönyv – Barangolás a Mecsek – Völgyesség – Hegyhát Útjain, Mecsek-Völgyesség-Hegyhát Egyesület, www.magocs.hu)

MÁGOCS CÍMERE

Álló, háromszögű, hasított és bal oldalán vágott pajzs a címer. A jobb oldali ezüstmezőben lebegő helyzetű, egymás alatt cölöpösen elhelyezkedő három, aranyközepű, zöld leveles vörös heraldikai rózsza. A bal oldali felső, vörös mezőben lebegő helyzetben a régi mezővárosi pecsétről ismert téglatemplom ezüstsíttel. A bal oldali alsó, kék mezőben lebegő helyzetű, leveles szőlőfürt arannyal.

A címerpajzs alatt lebegő, hármastagolású, fecskefarok-végződésű íves aranszalag.

gon feketével nagybetűs a felirat: MÁGOCS. A településnév előtt és után egy-egy díszpont.

(Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-magocs.shtml>)

LEGFONTOSABB JELLEMZŐK

Mágocs, mint a mikrotérség gazdasági, oktatási, egészségügyi és közigazgatási központja, a járás második legnagyobb települése. 1982-ben kapott nagyközségi címet, majd 2009. július 1-jével városi rangot. A jelenlegi népességszám 2 348 fő (KSH, 2015). A járás központjától, Sásdtól 18 km-re, Dombóvártól 13 km-re, míg a Dél-Dunántúl három megyeszékhelyétől – Péctől, Szekszárdtól, Kaposvártól mindössze 45-50 km a távolság. Az oktatás és közművelődés terén általános iskola, könyvtár, óvoda és művelődési ház működik, míg az idősek elhelyezéséről a Szociális Gondozási Központ gondoskodik. Az egészségügyi alapellátást két házi orvos mellett gyermekorvos, fogorvos, fizioterápiás rendelő és kezelő biztosítja. Emellett kislabor és védőnői szolgálat is igyekszik kiszolgálni az igényeket. Napjainkban számos társas-, és egyéni vállalkozás működik a teljes infrastruktúrával rendelkező, szép fekvésű településen. Az Ibolya-völgy borospincéi, a közeli halastavak, az egyre bővülő infrastrukturális fejlesztések és szolgáltatások, a sokszínű kulturális programok által méltán lehet Mágocs város a mikrotérség központja.

INTÉZMÉNYEK

Mágocs Város Önkormányzata

A Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó Önkormányzat ügyfélszolgálati szinten működik a 7342 Mágocs, Szabadság u. 39. szám alatt lévő Polgármesteri Hivatalban.

7342 Mágocs, Szabadság u. 39.

Telefon: 72/451-110

E-mail: onkormanyzat@magocs.hu

Polgármester: Hónig Mária

Alpolgármester: Kiss Ferenc
Jegyző: dr. Morvay Klaudia
Aljegyző: Jónás István
Ügyintéző: Banizsné Sterner Annamária

Képviselő testület további tagjai:
Bogyayné Gál Tünde
Horváth Gábor
Spanbergerné Lackó Ivetta
Márkus Tamás
Szekeres János

Német Nemzetiségi Önkormányzat

Elnök: Sterner József
Elnökhelyettes: Hochschornerné Strasszer Éva
Képviselők: Gyurkáné Jobbágy Emese
Teufelné Glaub Ágnes

Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Elnök: Kovács Kálmán
Elnökhelyettes: Bogdán István
Képviselő: Kovács Zsolt

Mágocs Városgazdálkodási Kft.

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 39.
Telefon: 72/560-015; 560- 016
E-mail: ugyfelszolgalat@magocsviz.hu
Ügyvezető: Kusztor Csaba

A Városgazdálkodási Kft. klasszikus településüzemeltetési feladatokat lát el, emellett szolgáltatásaink hozzájárulnak ahhoz, hogy város rendezett, élhető környezet legyen a lakosok számára. Mindezek megvalósítása érdekében a következő tevékenységeket végezzük:

- önkormányzati intézmények műszaki üzemeltetése, karbantartása
- sportlétesítmények működtetése
- ingatlan bérbeadás
- belterületi járdák felújítása, karbantartása

- külterületi földutak karbantartása
- belterületi vízelvezetők, patakmedrek karbantartása
- hó eltakarítás
- illegális személerakók megszüntetése
- építési törmelék átvevő működtetése
- mezőgazdasági tevékenység
- zöldterületek, parkok kezelése, gondozása
- temetőfenntartás
- lakossági, közületi megrendelések (parkgondozás, egyéb építés) teljesítése

Feladataink közé tartozik a közfoglalkoztatottak irányítása, foglalkoztatása, a városi képűtség üzemeltetése. A sokrétű tevékenység mellett a kft. szolgáltatásai közé tartozik a rendezvények szervezése, lebonyolítása, illetve színpad és rendezvényátor bérlésére is lehetőséget nyújt.

Kusztor Csaba

Szociális Gondozási Központ

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 3.–5.

Telefon: +36 72/451–102

E-mail: idosotthon.magocs@citromail.hu

Intézményvezető: Müller Nándorné

Az intézmény Öregek Napközi Otthonaként 1977 okt. 17-én 20 fő nappali ellátásával kezdte meg működését. A Gondozási Központ ma integrált ellátórendszerként működik, egy telephellyel.

Működési köre:

- Házi segítségnyújtás: Mágocs
Ellátási szerződéssel: Alsómocsolád, Mekényes, Nagyhajmás
- Szociális étkeztetés: Mágocs
Ellátási szerződéssel: Mekényes, Nagyhajmás
- Idősek nappali ellátása: Mágocs
- Demens személyek nappali ellátása: Mágocs
- Család- és gyermekjóléti szolgálat Mágocs
Ellátási szerződéssel: Alsómocsolád, Mekényes, Nagyhajmás
- Idősek Otthona: országos

Az intézményben működő ellátási formák:

Étkeztetés: történhet helyben fogyasztással, elvitellel, illetve házhoz szállítással.

Házi segítségnyújtás: Az ellátást igénybe vevők saját környezetükben kapnak segítséget. Személyi és környezeti higiéne biztosítása, háztartás vitele, alapvető gondozási és ápolási feladatok, segítő kapcsolatok kialakítása és fenntartása, kapcsolattartás a hozzátartozóval, a kezelőorvossal, szociális ügyintézés.

Idősek nappali ellátása- Demens személyek nappali ellátása: Nappali ellátásban részesül a saját otthonában élő, önmaga ellátására részben képes, az intézménybe történő napi bejárást vállalni tudó, rászoruló személy. A nappali ellátás keretén belül nyújtott szolgáltatások: igény szerint napi háromszori étkezés biztosítása, személyi higiéne, egészségi ellátás, közösségi élet, hivatalos ügyek intézése, szabadidő hasznos eltöltése.

Ápolást- gondozást nyújtó intézmény: Az intézmény biztosítja a lakók korának, egészségi állapotának megfelelő korszerű fizikai, egészségügyi ellátást, pszichés gondozást, valamint a célszerű és hasznos időtöltés megszervezését, a fizikai és egészségi állapotnak megfelelő foglalkoztatást.

Család és gyermekjóléti szolgálat: A család- és gyermekjóléti szolgálat célja, hogy a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítséget igénylő személyek, családok számára a biztosított szolgáltatáson keresztül az ilyen helyzethez vezető okokat megelőzze, a krízishelyzetet megszüntesse, valamint, hogy hozzájáruljon az életvezetési képesség megőrzéséhez, fenntartásához, és fejlesztéséhez. Kiemelt célja, hogy feladatellátása során a gyermekek érdekeit és jogait védje, illetve hogy szolgáltatásokat biztosítson és közvetítsen. Az otthon nagy hangsúlyt fektet arra, hogy az ott élők minél tartalmasabban, minőségi módon élhessék mindennapjaikat, melyhez szakszerű, magas színvonalú segítséget kapnak: rendszeres háziorvosi és szakorvosi ellátás, étkezés, mentális, lelki gondozás, torna, közös foglalkozások, stb.

Az intézmény csendes, nyugodt környezetben a város központjában található, családias légkört biztosítva lakói számára.

Müller Nándorné

Tarnai Nándor Városi Könyvtár és Kulturális Intézmény

Az intézmény 2014. július elsejével alakult. Hozzánk tartozik a Könyvtár, a Művelődési Ház, a Helytörténeti Gyűjtemény és Alkotóház, a Rendezvényház és a Tekepálya mindezek külön épületben találhatóak meg. Olyan többcélú intézmény, mely személyi és tárgyi eszközeinek felhasználásával Mágocs város lakosságának biztosítja a feltételeket az élethosszig tanuláshoz, a sokoldalú művelődéshez, a kulturált szórakozáshoz.

Célunk, olyan felhasználóbarát intézményt működtetni, ahol az ellátás összhangban van a látogatók szükségleteivel, megfelel a közösség igényeinek, és a fenntartó is elégedett az ellátás minőségével.

Fontos számunkra a civilekkel, alapítványokkal, vállalkozókkal való együttműködés, a kialakult hagyományos kapcsolat fenntartása és továbbfejlesztése is.

Az elmúlt évben gyors ütemben követték egymást programjaink, amelyeket az intézményegységek közösen, együttműködve valósítottak meg.

Az állandó foglalkozásokon, ünnepségeken, bálokon túl, több új kezdeményezésünk volt, amelyeket hagyományteremtő céllal indítottunk el, például a kiállítások, a múzeumi majális, vagy az élő múzeum.

Évről-évre visszatérő nagy rendezvényeink a Városi Farsang, a Hegyháti Beat-Rock Fesztivál, a Város Napja, a Szüreti nap, a Sikító túra.

Nálunk volt a Pajtaszínház projekt országos megnyitója, kapcsolódtunk az Európa Cantat rendezvénysorozathoz és az Országos Könyvtári Napok keretében Mágocson találkoztak a régió könyvtárosai is. Októberben pedig nemzetközi ifi csere program zajlott a Művelődési Házban egy héten keresztül. A Mágocsi Hírek

– Városi Újság célja a sajtó útján folyamatos információ biztosítása, így a lakosság gyors, pontos, sokrétű tájékoztatása a városi eseményekről (közéleti, kulturális és egyéb). A városi események megőrzése, archiválása a krónika vezetésével, riportok, kisfilmek készítésével valósul meg.

Célunk, hogy intézményünk tervező, szervező munkájával irányítsa és segítse a különböző rendezvények színvonalának emelését és létrejöttét.

Lényeges számunkra, hogy Mágocs városában és a mikrotérségben színes skálát mutató közösségi élet legyen.

Schottné Gloiber Ida

Elérhetőségeink:

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 7.

Tel./Fax.: 06-72/451112 Mobil: 06-20/2940556

E-mail: konyvtarmagocs@gmail.com; muvhazmagocs@gmail.com

Intézményvezető: Schottné Gloiber Ida

Könyvtár

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 7.

Telefon: 72/451-112

E-mail: magocskonyvtar@gmail.com

A könyvtár lakóhelyi, nyilvános, közszolgálati intézmény, 20 000 kötet és 80 féle folyóirat áll az olvasni vágyó lakosság rendelkezésére. Ebből adódóan a lakosság könyvtári, informatikai ellátását biztosítja.

A könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában. Segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatást és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét. Kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket és egyéb programokat szervez. Tudás-, információ- és kultúrákövetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez.

Művelődési Ház

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 19.

Telefon: 72/451-150

E-mail: muvhazmagocs@gmail.com

A Művelődési Ház állandó és időszakos programokat kínál az ide látogatóknak. Az állandó programok között heti rendszerességgel szerepel a jóga, az aerobic, a gerinctorna. A nagyterem ad otthont az Amatőr Felnőtt színjátszó csoport próbáinak és előadásainak. A Mágocsi Nyugdíjasklub és a Nyugdíjas kórus is itt tartja összejöveteleit és próbáit. Emellett kiállításokat, szakmai bemutatókat, filmvetítéseket szervez. Feladata az ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok szervezése. Támogatja a helyi társadalom kapcsolatrendszerét, közösségi életét, érdekérvényesítését, melyet tárgyi és szakmai információkkal segít. Segíti a településen működő civil szervezetek munkáját, rendezvényeik szervezését. Színház, hangverseny és műsorrendezési tevékenység végez. Biztosítja a szórakozás, a szabadidő kulturált eltöltéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket.

M.A.SZ.aT - Mágocsi Amatőr Színjátszó Társulat

2013-ban alakult az általános iskola keretén belül. Az első nagyszerű előadás a Dzsungel könyve volt. Azóta több nagy előadás (Valahol Európában, Óz a nagy varázsló, Kis gyufaárus lány) és számtalan fellépés van már a színészpallóták mögött. A 2014-es tanévben a Nagyállón

megrendezett Országos Diákszínjátszó találkozóról csoportunk egyéni és csoport kategóriában is bronzminősítéssel tért haza. 2015-ben pedig Pécsen álltak színpadra a XXIV. Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozón, ahol szintén bronzminősítést kaptak.

Nemes Adrienn

Helytörténeti Gyűjtemény és Alkotóház

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 14.

A Helytörténeti Gyűjtemény és Alkotóház ápolja, éleszti, bemutatja, terjeszti, és a következő generációknak átadja a mágocsi hagyományokat, különös tekintettel a német nemzetiségi kultúrára. Népi mesterségeket népszerűsítő szakköröket tart. Gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, nyilván tartja. Gyűjti a város, a kistérség történetével kapcsolatos tárgyi, szellemi emlékanyagot, a városra vonatkozó helyismereti, helytörténeti jellegű dokumentumokat, fotókat, illetve információkat.

A gyűjteményt hozzáférhetővé teszi a kutatások számára. Közművelődési tevékenysége keretében állandó és időszakos kiállításokat, programokat rendez.

Rendezvényház és Tekepálya

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 41.

A város központjában található rendezvényház ad otthont a reprezentatív programoknak. Itt kerül megrendezésre a „Szponzori est”, az „Idősök köszöntése”, de az önkormányzat a közmeghallgatást is itt tartja. A felszerelt konyhával, teljes infrastruktúrával rendelkező rendezvényház bérelhető családi és egyéb rendezvények megtartására. A szintén bérelhető tekepálya baráti, családi összejövetelek megrendezésére ad lehetőséget.

Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 7.

Telefon: +36 72/451-128

E-mail: amk@altisk-magocs.sulinet.hu

Honlap: <http://www.altisk-magocs.sulinet.hu>

Intézményvezető: Enyedi Gáborné

A 2009. augusztus 1-je óta a Hegyháti Intézményi Társulás gesztorintézményeként működő mágocsi általános iskola Mágocson kívül Nagyhajmásról, Alsómocsoládról, Dombóvárról és Mekényesről is fogad di-

ásokat. Az intézmény fenntartója és működtetője 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. Az iskolában ma 159 fő tanul. Az iskola épülete 32 éve áll, de ma is korszerűnek mondható. A 15 osztálytermen kívül jól felszerelt fizikai–kémiai előadó, technikai–, számítástechnikai terem, zenetermek, tornaterem található. Az önálló iskolai konyhában közel 400 emberre főznek, amihez egy tágas ebédlő tartozik. Az iskolában első osztálytól kezdve német nemzetiségi nyelvoktatás folyik, heti 6 órában. A számítástechnikai oktatás az ötödik osztálytól kezdve, órarendbe építve folyik.

A szabadidő eltöltésének egyik preferált területe a sport, amely széles skálán mozog az iskolában. Az atlétika, a kézilabda stb. mellett kiemelkedőek a fociban és a florballban elért eredmények. Fegyelemre, együttműködésre, a kudarcok elviselésére, a sikerek feldolgozására nevelik a sokszor magatartási problémákkal küzdő tanulókat.

A művészeti nevelés a tanórákon kívül a zeneiskolában területén valósul meg.

A Diákönkormányzat programjai a diákok mindennapi életét színesítik (színház, diszkó, korcsolyázás stb.).

Enyedi Gáborné

Mágocsi Bokréta Óvoda Egységes Óvoda - Bölcsőde

Cím: 7342 Mágocs, Templom tér 2.

Telefon: 72/451–122, 20/293-9511

E-mail: ovoda@magocs.hu

Intézményvezető: Jurisits Józsefné

A Bokréta Óvoda 2013. 07.01-től többcélú intézményként, mint egységes óvoda-bölcsőde működik Mágocson. A helyi óvodásokon kívül Nagyhajmásról, Alsómocsoládról és Mekényesről is fogad gyerekeket az intézmény, jelenleg a gyereklétszám 82 fő, ebből 12 vidéki.

Négy óvodai csoport működik, melyből egy óvoda-bölcsődei csoport. Törekszünk osztatlan csoportok kialakítására, így jelenleg egy kis csoport, egy középső csoport és egy részben osztott középső és nagy

csoportosokból álló közösségben neveljük a gyermekeket. A pedagógiai program tartalmazza azokat a célokat, feladatokat is, melyek lehetővé teszik az SNI-s gyermekek fejlesztését, beilleszkedésük elősegítését.

Az óvoda két épületből áll, jelenleg tornaszoba működik a külön épületben, míg a fő épületben 4 csoport kap helyet.

A TÁMOP-3.1.4 pályázat keretében az intézmény bevezette a kompetencia alapú óvodai nevelést, az Integrált Pedagógiai Rendszer 2008-tól működik.

Az óvodában német nemzetiségi nevelés folyik minden csoportban, mely szolgálja az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és ápolását a gyermekek identitás tudatának erősítését.

Két jó gyakorlatunk keretében évente tartunk szakmai napot kollégáknak, ahol bemutatjuk projektjeinket, témaheteinket. A Magyar népművészet hetére a német nemzetiségi hétre és más programjainkra is rendszeresen meghívjuk a szülőket, az SZK képviselőit, egyéb partnereinket, a fenntartót, civil szervezeteket. Óvodánkat anyagilag is támogatják a civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok, valamint működik egy egyesületünk is. Kiváló együttműködés keretében kapcsolódunk be a város életébe, segítve ezzel a gyermekek társadalmi beilleszkedését.

A Bokréta Óvodában dolgozók jó szakemberek, akik elkötelezettek a hivatásuk iránt és mindent megtettek, hogy szaktudásukat gyarapítsák és kamatoztassák a mágocsi óvodások fejlődése, fejlesztése érdekében, ezért úgy gondolom minden fórumon megállják a helyüket és hiteles képet nyújtanak intézményünkről.

Jurisits Józsefné

SZOLGÁLTATÁSOK

Horgásztó és Vendégház

Cím: 7342 Mágocs, Külterület

Tel.: 30/300-5567

E-mail: kifepe@gmail.com

www.magocshorgaszto.hu

Dr. Németh Tímea Ügyvédi Iroda - Ügyvéd

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 23.

Tel.: +36-72/560-065

SHS Kft. - Könyvelés, Adótanácsadás

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 31.

Tel.: +36-72/560-041

E-mail: shs@magocs.hu

www.shskft.hu

D-Audit Kft. – könyvvizsgálat, könyvelés

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 21.

Tel.: +36-30/41-17-765

E-mail :d-audit@magocs.hu

Végh Zoltán - Szikvíz – Hegyhát Aqua

Cím: 7342 Mágocs, Dózsa u. 1.

Tel.: +36 20- 34-05-256

E-mail: veghszoda@gmail.com

www.hegyhataqua.hu

Nou Camp Pizzéria

Cím: 7342 Mágocs, József Attila u. 16.

Tel.: +36 70/592–8826

City Cafe Cukrászda

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 15.

Tel.: +36 30/650–0719

Arabica Kávézó

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 40.

Tel.: 72/451-019

A településen számos egyéb szolgáltatás is megtalálható: benzinkutak, virágboltok, élelmiszer boltok, szolárium, ruházati bolt, fodrászüzlet stb. A szolgáltatások és a helyi vállalkozások teljes listája megtekinthető Mágocs Város honlapján.

CIVIL SZERVEZETEK

A településen pezsgő társadalmi élet folyik. A civil szervezetek az év folyamán számos programot szerveznek a lakosok és a helyi közösségek számára. A programok egy része a helyi hagyományok ápolását tűzi ki célul, más része a környező települések bevonásával, vagy akár az egész megyére kiterjedően kerül megrendezésre. A településen a kulturális sokszínűség mellett igen élénk a sportélet is. A számos szakosztállyal rendelkező sportegyesület a megyei bajnokságon kívül országos szinten is képviselteti magát.

Hegyháti Romákért Egyesület

7342 Mágocs, Dózsa u. 48.

Mágocs Jövőjéért Közalapítvány

7342 Mágocs, Szabadság u. 39.

Mágocs Kulturális Életéért Egyesület

7342 Mágocs, Szabadság u. 19.

Mágocsi Német Nemzetiségi Egyesület

7342 Mágocs, Szabadság u. 19.

Mágocsi Nimród Vadásztársaság

7342 Mágocs, Dózsa u. 84.

Mágocsi Polgárőr Egyesület

7342 Mágocs, Szabadság u. 42.

Nyugdíjasok Egyesülete

7342 Mágocs, Szabadság u. 19.

Unokáink és Gyermekeink Egészségéért Közalapítvány

7342 Mágocs, Szabadság u. 39.

Mágocs Városi Sport Kör

7342 Mágocs, Szabadság u. 39.

HELYI ÉRTÉKEK

Mágocsi Helytörténeti Gyűjtemény

A Mágocsi Helytörténeti Gyűjtemény különlegességei: az egyházi szoba, Kodály Zoltán mágocsi látogatásáról és Balatoni Mátyás zeneszerzőről őrzött tárgyak és emlékek, valamint a régi mesterségek eszközei. Itt kapott helyet a Helyi Értéktár Szoba is. A Mágocsi Bokréta Óvoda egyik kiemelt óvodape-

dagógiai programja „Hagyományápolás élményszerűen” címmel zajlik. Az óvoda és az iskola a német nemzetiségi hagyományokat is őrzi. A Mágocs Jövőjéért Közalapítvány 1993-ban jelentette meg a helység krónikáját Mágocs címmel, amit a 2001-ben megjelentetett „Mágocs 1251-2001” című kiadvány követett a település történetének bemutatásával.

Hagyományőrző rendezvények

A Mágocsi (Hegyháti) Szüret jelentős kulturális rendezvénye a településnek és a térségnek, amely minden év szeptemberének második szombatján kerül megrendezésre, a Mediterrán ősz megyei szintű rendezvénysorozat keretében. Ennek szokásos egész napos műsora: a kézműves vásár, a mezőgazdasági bemutató, valamint

játszóházak, a színes kulturális értékeket bemutató előadások, a szüreti felvonulás – amikor a település utcáin táncos felvonulást tartanak a szüreti bálozók – és természetesen az elmaradhatatlan szüreti bál, amely-

nek keretében a mágocsi és vidéki hagyományőrző táncegyüttesek, valamint énekesek lépnek fel. A rendezvényen olyan hagyományos, de ma már különlegesnek számító ételeket is meg lehet kóstolni, mint a köcsögös bab. Évek óta visszatérő jelentős esemény a Hegyháti Beat - Rock Fesztivál. Mágocs ad otthont az

évente megrendezésre kerülő Polgárőr Halászléfőző Versenynek is. Szintén nagy sikernek örvendő hagyományos rendezvény a vidám farsangi felvonulás. A Mágocson élő farsangi szokást a betelepített svábok még az őshazából hozták magukkal, ez a szokás még a két világháború között is élt. A farsang a környező településeken is ismertté vált. A városban ma öregek, fiatalok, kicsik, nagyok együtt vesznek részt a rendezvénye modernebb változatán, így ápolva a hagyományt. A farsang utolsó szombatja volt a bolondok napja. Ezen a napon igyekezett mindenki minél jobban elmaszkírozni magát. Jellemző volt, hogy a férfiak nőnek öltöztek, a nők pedig férfiakként. Jegyespár nélkül felvonulás sincs, természetesen ők is furcsán néznek ki. Ezen a napon tilos volt a sértődés ha egy farsangi bolond színes festéket kent az arcunkra, vagy a söprűvel odacsapott, esetleg megszórt minket liszttel. A bolondok tyúkokat, tojásokat loptak és néha friss kolbászt is a füstölőből. Bementek az udvarokba és a pajtákba is. Azok a lakók, akik nem vettek részt a felvonuláson, lelkesen néztek ki az utcára, szívesen kapcsolódtak be a maszkások táncába. A menet végén a farsangozók elégették a szalmabábut, így szimbolizálva a tél elűzését. A napot bál zárta, ahol a farsangi pár eljárt a menyecske táncot.

Forrás: www.magocs.hu

Műemlék Római Katolikus Templom

A város lakosai túlnyomórészt római katolikus vallásúak. A mai is álló műemléki védettségű templomot 1800 és 1805 között építették és Sarlós Boldogasszony tiszteletére szentelték fel. A copf stílusú épület ol-tárképét, amely Mária és Erzsébet találkozását ábrázolja, Karl Backmayer készítette 1779-ben. Ez a kép, valamint a 18. századból való Szent Anna oltár a pécsi volt dominikánus templomból került ide. Cranach Magdolna Jézussal című, Salzburgban őrzött képének másolatát a 19. század elején ismeretlen festő festette.

A településen megtalálható református és evangélikus imaház is.

Forrás: www.muemlekvedelem.hu

ÉRDEKESSÉGEK

Monda

A falu északi határában van egy szakadékos, bokros, gödrös hely, melynek német neve: „Drachenloch”, a mágocsiak szerint „Tráhelok”. Itt tanyázik a hétfejű sárkány, aki elviszi a rossz embereket.

Nem messze a hétfejű sárkány tanyájától található a Fölső- högy, más néven Kutya- hegy. Régen itt erdő volt, és sok gondot okozott az erdő kivágása. A favágók folyton káromkodtak: „Das ist ein Hundsberg”, azaz „kutya egy hegy”.

Forrás: Mecsek-Völgység-Hegyhát Útikönyv

Testvérváros- Nagymágocs

Nagymágocs Csongrád- megyében, Szentes és Orosháza között helyezkedik el, a Mágocs-ér mellett.

Mágocs és Nagymágocs 2000-ben vette fel egymással a kapcsolatot. A két település önkormányzatai között írásos megállapodás rögzíti az

iskolák közötti cserelátogatásokon, illetve sportrendezvények szervezésén alapuló kapcsolatot. A civil szervezetek közül a Sportegyesült, valamint a Nyugdíjasok Egyesülete is tart fenn kapcsolatot az ottani egyesületekkel. A partnerség célja szintén cserelátogatások, illetve vetélkedők és sportrendezvények lebonyolítása, megszervezése. A 2015-ös évben Mágocs részt vett Nagymágocsi Disznótoros rendezvényen. A 2016-os évtől Mágocson is megrendezésre kerül a Disznótoros, melyen a testvértelepülés küldötteit is vendéül látják.

Emlékművek

A II. világháború után Mágocsról az úgynevezett lakosságcsere során 1800 németet üldöztek ki a községből, helyükre 600 főt telepítettek be a felvidékről. A városban található emlékművet az elhurcoltak, kitelepítettek és áttelepítettek emlékére állíttatta a Német Kisebbségi Önkormányzat és a Mágocsra telepített felvidékiek közössége. A településen számos egyéb szobor és emlékmű is található, így a méltó emléket állító Trianon – emlékmű, az I. és II. világháborús emlékmű, illetve Szent István mellszobra.

Ibolya - völgy

A Mágocshoz tartozó Ibolya-völgy kiváló hely a kikapcsolódásra. A borospincéi és gyönyörű természeti környezete jelentős turisztikai potenciált is jelent a mikroteréség számára.

SPORT

Mágocs sportéletének szervezésében jelentős szerepet vállal a Mágocs Városi Sport Kör.

A jelenleg működő, aktív szakosztályok:

Labdarúgás (Megye III., Öreg Fiúk)

Férfi kézilabda

Természetjáró szakosztály

Asztalitenisz

Jelenleg nem működik az autós és a lovas szakosztály, de korábban népszerű rally és fogathajtó verseny is volt a településen. A iskolai sportprogramok mellett, a Művelődési Házban esténként jóga, gerinctorna, aerobic is várja az érdeklődőket.

Népszerű, a település lakosságát megmozgató program a minden évben december 6-án megrendezésre kerülő Mikulás futás. A 20 km –es távot mikulás sapkában teszik meg a résztvevők, akikhez a 2016 –os évben a Mikroteréségi Amatőr Kerékpáros Klub is csatlakozik.

MEKÉNYES

MEKÉNYES TÖRTÉNETE

Egyszer volt, hol nem volt... volt egyszer egy település, amit Mekényesnek hívtak. Mekényes a nevét a település egy, már jóval a mostani község keletkezése előtt elpusztult rác falutól kapta, mely a mai Mekényes és Nagyhajmás közt elterülő Alte Kirche nevű völgyben feküdt. Magát a helységnevet valószínűleg egy „falucsúfolásból” kapták, mert annak idején a nagyhajmási öreg horvátok mondták, hogy Mekényesen annyi a német, mint a mekinye, vagyis korpa.

A falu egy török közigazgatási régióhoz tartozott és 17 házból állt. 1582-ben még megemlíti a török adólajstromokban. A házak valószínűleg a 17. században, feltehetően a török elleni harcok idején tűntek el.

Azt mesélik, hogy 1930-ban a mostani településtől nem messze, egy völgyben egy magyar lovag sírjára bukkantak. Akkoriban a Nemzeti Múzeum munkatársai ásatásokat végeztek, és megállapították, hogy ezen a területen valaha volt egy ősrégi település.

Telt múlt az idő, s elérkezett az úr 1735. esztendeje, húsvét havának 24. napja.

12 evangélikus család áll egy forrás mellett, az erdő közepén és úgy döntenek, hogy itt építik fel az új otthonukat. Hogyan és miért kerültek pont ide? Nem volt egyszerű.

1722-ben Hessenből jöttek telepesek Gyönkre. Igen nehéz körülmények között próbálkoztak földműveléssel, nagyon kevés eredménnyel. A vallásuk miatt is összetűzésbe kerültek az akkori földesurakkal, ezért döntöttek új lakóhely keresése mellett.

Az Eszterházy hercegi család engedelmével jöttek ide és hozták létre az új falut. Tudták, hogy mi vár rájuk. De megvolt az erős akaratuk, kemény szorgalmuk és az álmuk, hogy itt egy új, isten által vezérelt életet éljenek. Fákat kellett kivágniuk, hogy legyen hely az új házaknak. A legelső lakóhelyük földbe vajt kunyhók voltak.

Mivel akkoriban az egész környék egy hatalmas erdő volt, tele bokrokkal, aljnövényzettel, az első lakók legtöbb idejüket ezek irtásával, a hely termőfölddé alakításával töltötték. A legközelebbi szomszédjaik rácok voltak, akik igencsak ellenségesen viselkedtek velük, gyakran elhajtották az állataikat, sőt meg is lopták őket.

Az első írásbeli adatok az új településről a megyei levéltárban, Pécsen lelhetők fel. A dátum 1737, a név pedig a régi, azaz Mekényes. A korábbi település templomának romjait idejövetelükkor még megtalálták az általuk elnevezett „Alte Kirche” völgyben.

Az élet tehát újraindult, bár a régi helytől valamelyest távolabb. A letelepedés története, körülményei egy írásban maradtak ránk. Az írás Johann Jakob Novák lelkész úrtól származik, aki 1783 és 1832 között volt a falu papja. Amikor 1783-ban Mekényesre érkezett, már csak egy ember élt az alapítók közül, Heinrich Hollenbach. Ő mesélte el a történetet, s Novák úr lejegyezte, továbbadta. Ő volt az a pap, akinek a falu történetéről szóló írását később a templomtoronyban találták meg.

Legfontosabb feladatuknak egy templom felépítését tartották az új telepesek, hiszen istenbe vetett hitük adott nekik erőt az új élet kialakításához. Egy aprócska fatákolmány volt az első templomuk, melyben egy kicsi üveg-harangocska hívta az embereket istentiszteletre.

1743-ban nehéz idők jöttek az evangélikusokra, mely sajnos a mekényesi hívők életét is megnehezítette. De nem adták fel az álmukat, bé-

kés eszközökkel harcoltak a vallásukért, a jövőjükért. Titokban tartottak istentiszteletet, de nem bántották a nyakukra ültetett katolikus papot.

Mária Terézia halála után egy kicsit könnyebbé vált az életük. 1783-ban elkezdték felépíteni az új templomot, s már 1785. június 29-én ünnepélyes keretek között megtörtént a birtokbavétel.

Múltak az évek, teltek a dolgos hétköznapok, a falu egyre csak gyarapodott. Aztán eljött az 1793-as esztendő, mely újra csak bajt, gondot hozott. Június 13-án villám csapott a templomtoronyba, azonban kárt nem okozott. November 14-én viszont hatalmas tűz ütött ki a faluban, aminek következtében 60 ház, köztük a paplak és a templom váltak a tűz martalékává. A legnagyobb kár a templomban keletkezett, ahol a teljes belső berendezés elégett, csak a kormos falak siralmas látványa maradt. Ez a szerencsétlenség nagy együttérzést váltott ki az emberekből közel és távol, s kérés nélkül érkeztek mindenhol az adományok.

A templom és a falu hamarosan újjáépült, de ennek a fekete napnak a borzalmas emléke máig megmaradt. A novemberi búcsú időpontja is ehhez kötődik.

Az elkövetkező években hol nehezebb, hol könnyebb sors várt a település lakóira, nagyban meghatározva az országban zajló eseményektől. A lélekszám egyre növekedett, új letelepülők is érkeztek, 1885-ben már 1102 fő élt itt.

A község egyre gazdagodott az itt élő szorgalmas embereknek köszönhetően:

A faluban 3 malom működött, kettőben gabonát őröltek, a harmadik egy olajütő malom volt. Ma az orfűi malommúzeumban láthatóak.

Volt:
Pálinkafőző

Halastó

Iskola (1911-12)

Még sorolhatnánk. De a gyarapodás mellett sajnos szomorú eseményeket is el kellett szenvedniük. Az első világháborúból 51 mekényesi katona nem tért vissza, emléküket a temetőben elültetett ötvenegy gesztenyefa őrzi.

Az élet ment tovább. Az iskolába, a templomba és a paplakba bevették az áramot, országutat kapott a település. Ilyen és hasonló apró kis örömek színesítették az itt élők hétköznapjait.

Aztán újra a keserűség, szenvedés sötét árnya érkezett.

A tündérmese itt tulajdonképpen véget ért, de napjainkban is igyekeznek a lakók őseik, elődeik útján a boldogulás felé haladni.

MEKÉNYES CÍMERE

Álló, háromszögű a pajzs, ezüstmezejében kék a pajzsfő. A kék mezőben középpütt lebegő helyzetű Luther-rózsza: zöld kelyhű, ötszirmú fehér rózsza, középen fekete latin keresztel ékített vörös szívvel. A rózsát jobbról ívesen szélesedő szárú és aljában szegvégű arany apostoli kettőskereszt, balról nyolcágú aranycsillag kíséri. Az ezüstmezőben zöld hármashalom, felette lebegő helyzetű, got betűstílusban stilizált nagy „M” betű vörössel.

A címerpajzs alatt lebegő, harmad tagolású, fecskefarok-végződésű íves aranyszalagon feketével nagybetűs MEKÉNYES felirat. A településnév előtt és után egy-egy díszpont.

(Forrás: <http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-mekenyes.shtml>)

LEGFONTOSABB JELLEMZŐK

Mekényes Baranya megye legészakibb csücskében, egy erdőktől körülölelt festői kis völgyben fekszik. A falut egy patak szeli ketté É-D irányban, amely a K-Ny-i irányú Méhész patakba torkollik. Ez a két vízfolyás táplálta egykor a falu határában létezett halastavakat.

Az erdőségekkel övezett völgykatlanban fekvő települést megközelíteni közúton, Mágocs felől, Nagyhajmáson keresztül lehet.

A községnek a 20. sz. elején még több mint ezer lakója volt, mára 300-an maradtak. Ugyanúgy, mint az ország többi apró falujában, itt is bőven akadnak gondok, problémák, megoldásra váró feladatok.

A munkanélküliség itt is jelentős probléma. A dolgozók csekély száma helyben, a többsége a környező településeken (Nagyhaj-

más, Mágocs, Alsómocsolád Dombóvár) dolgozik. Többségük a gépiparban, illetve a mezőgazdaságban, haszonállat-tenyésztéssel és takarmánynövény termesztéssel foglalkozik.

Hetente egyszer jár ki Mágocsról az orvos (közigazgatásilag oda tartozik a falu), a pap, a fodrász. A gyerekek Mágocsra járnak óvodába, iskolába. A községben egy élelmiszer bolt és egy italbolt működik, mobilposta szolgáltatást vehetnek igénybe.

A településen van egy Teleház, mely nagy segítséget nyújt az embereknek problémáik, ügyes-bajos dolgaik megoldásához. Működik a könyvtár, a művelődési ház. Nincsenek viszont civil szervezetek, mert hiányoznak a megfelelő személyek, akik összefognák az embereket. Rettenetesen fontos a falu számára a falugondnoki szolgálat működése. A falu életének szinte minden területén szükség van a falugondnokra, akár úgy is kifejezhetnénk, hogy születéstől a halálig, hiszen a kismamák (sajnos egyre kevesebben vannak) szállításától a halálórási ügyek intézéséig mindenben igénybe veszik a segítségét.

Az Önkormányzat igyekszik az itt élő emberek életét könnyebbé, jobbra tenni. Pályázatok segítségével és saját dolgozók bevonásával, valamint a község lakóival együttműködve ma is fejlődik a település. Az elmúlt években számos önkormányzati épület felújítására került sor, a falu minden lehetséges zugában parkokat, karbantartott zöldterületet alakítottak ki, hozzájárulva ezzel is a lakók életminőségének a javításához. A fejlesztések között volt az úthálózat és a járdák burkolatának felújítása, a csapadékelvezető árkok szilárd burkolása, a közvilágítás teljes modernizálása.

A nemzetiségeket nézve csángók, svábok és magyarok lakják a települést. A sok nemzetiség ellenére nincs a faluban kisebbségi önkormányzat. A többutcás településen a sok a régi sváb stílusjegyeket magán hordozó tornácós ház.

INTÉZMÉNYEK

Mekényes Község Önkormányzata

A Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó Önkormányzat ügyfélszolgálati szinten működik a Mekényes, Fő u. 115. szám alatt lévő Polgármesteri Hivatalban.

7344 Mekényes Fő utca 115.

Telefon: 06-72/459-672

E-mail: info@mekenyeshu

Polgármester: Major Ottó

Alpolgármester: Siska Zoltán

Jegyző: Dr. Morvay Klaudia

Aljegyző: Jónás István

Ügyintézők: Dömötörné Tóth Emese, Tolnay Tünde

Képviselő testület további tagjai:

Dömötörné Tóth Emese

László-Legedi Jánosné

László-Legedi Kornélné

Művelődési Ház

A 60-as években fiatalok társadalmi munkája által felépített, 1991-ben felújított Művelődési Ház több programnak ad otthont. Ilyen pl. a falunap, az idősek napja, anyák napja, karácsonyi ünnepély, bálók, stb.

Cím: 7344 Mekényes, Fő u. 133.

TELEHÁZ

1997-ben kezdte meg működését a település életének megkönnyítésére, a lakosság igényeinek kielégítésére szolgáló TELEHÁZ, mely a helyi szociális ellátások központja lett. Az in-

tézmény nagy segítséget jelent a lakosság számára a hivatalos ügyintézés területén. Ebben az épületben kapott helyet a könyvtár is.

Cím: 7344 Mekényes, Fő u. 115.

Ügyfélfogadás:

hétköznapokon: délelőtt 8-12 óráig, délután 13-16 óráig

Könyvtár

Az 1960-as években létrejött Könyvtár a közösségi házban kapott helyet. A könyvtárban a könyvolvasás mellett lehetőség van internethasználatra, videó nézésre, zenehallgatásra, tévénézésre és különböző programok lebonyolítására. Az állandó olvasók száma 20-30 főre tehető, ez jellemzően a 30-50 éves korosztályból tevődik ki. A számítógép kihasználtsága viszont szinte 100%-os, a nagy kihasználtság miatt félórás időbeosztással térítésmentesen használhatják.

Cím: 7344 Mekényes, Fő u. 115.

(Forrás: www.mekenyeshu)

SZOLGÁLTATÁSOK

A településen egy élelmiszerbolt és egy italbolt található.

Turisztikai szempontból kiemelkedik a Legedi Ház. A szállás a település szélén, az erdő alján, gyönyörű környezetben helyezkedik el. Elsősorban pihenésre vágyó vendégeknek ajánlható.

HELYI ÉRTÉKEK

Evangelikus templom

A falu fölé magasodó dombon álló, a környék egyik legszebb temploma 1783 és 85 között épült copfstílusban, a belső berendezése miatt egyedi műemlékké lett nyilvánítva.

II. József legjelentősebb egyházpolitikai intézkedése a türelmi rendelet kiadása volt (1781. október 25-én), mely a protestáns (evangelikus és református) és ortodox (görögkeleti) hívőknek szabad vallásgyakorlatot biztosított. A korábbi üldöztetések után ez a rendelet tette lehetővé a mekényesi evangelikus hívőknek is a templom építését.

Építőmesterük Jakob Ulrich volt, aki Ozoráról érkezett, de mindössze háromszor látogatta meg az épülő templomot. A munkák tényleges irányítója, aki az utcafronti részt is tervezte Novák tiszteletes úr volt.

A templom oltárképét 1786-ban Joh. Gottlob Solbrig német festő festette. Művészi képzettségét Drezdában a Képzőművészeti főiskolán szerezte, G.B.Casanova (a nőcsábász kalandor Casanova bátyja) tanítványaként.

A templomhajó két oldalán húzódó karzat mellvédjén az apostolok képei láthatóak, az oltár felőli oldalakon II. József, ill. Ferenc császár portréival. Ezeket a képeket is Solbrig alkotásainak tulajdonítják, bár nincsenek szignózva.

Érdekesség, hogy a szószéken található régi magyar címer a politikai változások dacára is mindig a helyén maradt.

Az evangelikus gyülekezet 1787-ben kapott engedélyt a torony építésére és a bejárat áthelyezésére, az utcafrontra. A templomtorony a mai formáját 1883-ban, az alapkövetétel 100. évfordulójára kapta meg. A toronyra 1917-ben került óra.

1800-ban egy orgonával gazdagodott a templom, ezt 1927-ben lecserélték egy eredeti Angster orgonára, melynek érdekessége az elhelyezése. Ugyanis az orgonista háttal ül a hangszernek, az oltár felé fordulva.

A harangoknak is érdekes történetük van. A legelső imaházban még csak egy üvegharangska volt, amelyet egy bronz harangska váltott fel. Ezt 1785-ben eladták, mert nagyobbat vettek helyette. Az evangélikus templom tornyában 3 harang lakik. 1800-ban vették a legnagyobb harangot, a híres Eberhard Henrik harangöntőtől. 1916-ban a két kisebb harangot háborús célokra elvitték. A toronyból dobták le őket, a lépcsőn okozott sérülések a mai napig láthatóak. 1922-ben újakat vásároltak, melyek Seltenhofer Frigyes öntődjében készültek Sopronban. Ezek a nagy haranggal együtt még ma is szolgálják a hívőket.

Jansen Péter festménye

Jansen Péter holland festő a 2011-es falunapra ajándékozott a falunak egy festményt, ami a Művelődési Ház falán tekinthető meg.

Helyi gyűjtemény

Az iskola egyik volt tantermében kialakítottak egy régi tárgyából, képekből álló gyűjteményt, mely alapja lehet a jövőben egy tájház kialakításának.

A helyi gyűjteményben található egy lekvárkeverő. Mekényesen ugyanis

nagy hagyománya volt a csetelekvár készítésének, melynek főzéséhez ilyen eszközt használtak /ezzel keverték reggeltől-estig a csetét mire elkészült a lekvár.

ÉRDEKESSÉGEK

Szalay Ágnes

A Mekényesről származó alkotóművész, Tóth Attiláné Szalay Ágnes gyermekkorában a Mekényes és Döbrököz közötti erdőben élt, távol mindentől. A természet szépsége mélyen bevésődött emlékezetébe, olyannyira, hogy képeivel ez erdei élet csodáit a következő generáció számára is át szeretné adni.

*A képei megtekinthetők a honlapján:
<http://www.szalay-galeria.com/>*

Helyi termelők

Major Lajos: méhész

Hollenbach Imréné: Mekényesen Ő az utolsó sváb asszony, aki pacserek kötéssel foglalkozik.

1793. november 14- Hogyan vált a falu a tűz martalékává?

Hideg nap, erős széllel. Így mesélték a régi öregek, akik nagyszüleiktől, dédszüleiktől hallották a történetet. Az egyik háznál disznóvágás volt. Az udvaron sütötték a zsírt egy üstben, ami valami oknál fogva felborult. A zsír kiömlött, begyulladt, az üst közelében halomba rakott fa lángra kapott, a szél is besegített, a házak túl közel álltak egymáshoz, esély sem volt a lángok megfékezésére. Az emberek összekulcsolt kezekkel, tehetetlenül álltak az égő házakkal szemben, és végig kellett nézniük, hogy válik semmivé a kétkezi munkájuk által nehezen felépített otthonuk.

Legenda

A falu határában található a Királykút, eredeti nevén Königsbrunnen. A frissvizű kútról azt mesélik az öregek a kíváncsiskodó gyerekeknek, hogy ebből a nagyon mély kútból érkeznek a születendő gyerekek.

Forrás: Mecsek-Völgység Hegyhát Útikönyv

Praktikák, receptek, ötletek nagyanyáink életéből-ételeiből

A mekényesi őslakosok és utódaik is igen szerény körülmények között éltek. Nehéz, kitartó munkájukkal azonban biztosítani tudták családjuk fenntartását, változatos étkezésüket. A következő sorokban néhány régi, de talán még ma is igen hasznos konyhai szokást szeretnénk feleleveníteni, ami nagyanyáink, dédmamáink elbeszéléséből maradt ránk.

Régen a kenyérnek volt talán a legnagyobb becsülete az ételek körében, nem véletlenül mondjuk ma is az imában: „a mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma”. Bűnnek számított, ha valaki a kenyeret eldobta. Ha megszáradt, többféleképpen használták fel, például a kályha platniján megpirították, fokhagymával bedörzsölték, sertézsírral megkenték és egy meleg kamillateával finom vacsora lett belőle. De volt, hogy forró zsírban sütötték ropogósra és így fogyasztották el egy bögre tejjel, vagy felvert tojásba forgatva csináltak bundás kenyeret. Gyakran kockára vágva, forró, kevés cukorral ízesített tejjel leöntve tányérban tálalták. A legutolsó darabokból pedig morzsát csináltak a hús panírozásához. Ha mégis maradt egy kevés, azt az állatok etetésénél hasznosították.

Régen majd minden háznál volt télen disznóvágás. Mivel fagyasztóládák még nem léteztek, egyéb módon kellett egész évre tartósítani az

élelmiszereket. A füstölést ma is használjuk, de a hús tartósításának módszere már csak kevesek emlékezetében él.

A disznóvágás utáni napon a darabokra vágott csontos húst, pl. az oldalast, gerincet, egy nagy lábosban kisütötték a sparhelten, zsírosbődönbe tették és leöntötték folyékony zsírral. Nagyon figyelni kellett arra, hogy ne maradjon levegő a húsdarabok között. Így tárolva hónapokig elállt a hús, csak figyelmesen kellett kiszedni a darabokat és rendesen visszatakarni.

A disznóvágások elmaradhatatlan fogása volt Mekényesen a „Pri”. Délben került az asztalra, kenyérral és savanyú paprikával vagy uborkával tálalták. Úgy készült, mint a mai pörkölt, de a hús mellett a sertés belsőségeiből, májból, tüdőből, veséből is vágtak bele kockákat. Babérlevéllel ízesítették és a végén tejfölös habarással öntötték fel.

A töltelékek között az egyik kedvenc volt a krumplis kolbász. A főtt krumplit ledarálták és a kolbásztöltékhez keverték. Füstölés után ezt fogyasztották elsőként, na meg a gyorsabban száradó hurkaféléket (májas, véres). A disznósajtot és a szalámit vágta fel legkésőbb, általában az őszi betakarítások (szüret, kukoricatörés) idején.

A mekényesi „svábok” kedvenc ételei közé tartozott a sült krumpli, túróval, sózott hagymával és fagyasztott szalonnával. Az utolsó tétel miatt ezt főleg télen fogyasztották, mert a szalonnát akkor tudták fagyasztani, még hozzá az udvaron álló fára kiakasztva.

Ősszel gyakran volt a vacsora gyümölcs és kenyér.

A családok önellátóak voltak, ami azt jelentette, hogy boltba igen ritkán mentek vásárolni. A rossz idő beálltával minden háznál tele volt a „spájz”. Lekvár, aszalt gyümölcs, befőtt, „disznóságok”, minden, amit saját kezűleg elő tudtak állítani.

Gyakran előfordult, hogy a lekvárfőzéshez egy utca asszonyai álltak össze, mert reggeltől estig, fel-

váltva kellett keverni, mint például a „csetelekvárt” (atyletwerje). Nagy üstben főzték az udvaron. A „csetét” vagyis a gyalogbodza termését szőlőpréssén átpréselték, a levét az üstbe öntötték és a keletkező habot folyamatosan eltávolítva sokszor késő estig főzték (az egész falut elárasztotta az illata) ,amíg palacsintatészta-sűrűségű nem lett. Cukrot nem tettek bele. Kenyérdarabot késhegyre szúrva mártogatták csészéből.

Ünnepi ételnek számított a káposztás gőzgombóc. Kelt tésztából gombócokat formáztak. Egy nagyobb lábosban savanyúkáposztát pároltak, két részre osztották. A felére ráhelyezték a gombócokat, majd a káposzta másik felével letakarták, fedő alatt lassú tűzön tovább főzték. Ma már ezernyi változata van a gőzgombócnak, de Mekényesen a káposztásnak volt hagyománya.

NAGYHAJMÁS

NAGYHAJMÁS TÖRTÉNETE

Nagyhajmás elnevezése a lakosság szerint a hagyma szóval van kapcsolatban, ugyanis egykoron sok vadhagyma nőtt a környékén. A Nagy előtag a szintén Baranya megyei Kishajmástól való megkülön-

böztetést is szolgálja. A legkorábbi adatok szerint első királyunk idején a Szenté-Magócs nemzetség tulajdona volt. A települést Hagmas néven Károly Róbert uralkodása alatt keletkezett oklevél említi először. A középkorban még Tolna megyéhez tartozott, tulajdonosai részben az Anyavári birtokosok voltak, részben a görgyéni kolostor. Az akkori falu magyar lakossága a török hódoltság ideje alatt teljesen kicserélődött. A 17. század végén lakói rácok voltak, az 1695-ös országos összeírás már Ráchajmásként említi a települést. 1720 körül jelent meg újra a faluban a magyar lakosság, hivatalosan ettől az időtől tartozik Baranyához. A település ekkor a pécsi pálosok tulajdonában volt. Bizonyíthatóan az 1730-as években jelennek meg itt a német telepesek. 1742 –ben egy-két magyar családot leszámítva kizárólag katolikus németeket írtak össze a mágocsi plébániához tartozó Hajmásban, ahol egy harangláb szolgálta a hitéletet. A 18 -20. században Hajmás a környék leggyorsabban fejlődő települései közé tartozott. 1782–ben már két tanító dolgozott itt, ami viszonylag ritkának számított a megyében. A németek, magyarok, horvátok mellett már zsidó kereskedő családok is megjelentek a településen. Számos bolt, iparos, malom működött a faluban, és az itt élők szívesen foglalkoztak állattenyésztéssel és földműveléssel. Utóbbi minőségét jelzi, hogy a falu pecsétjére szőlőtőkét véstek. 1862-ben 1039 lakosából 363 volt németajkú, egy 1880-as tanulmány viszont

már 808 német, 160 szerb és 80 magyar lakost említ. 1933-ban 1300-an laktak Nagyhajmás on, imponzáns, tornácos parasztházai, amelyekhez L-alakban kapcsolódtak a gazdasági épületek, kifejezett jólérről árulkodnak. A második világháború és az azt követő kitelepítések azonban megtizedelték a lakosságot és a lélekszámban mára negyedére fogyatkozott hajmásiaioknak nehezebbé vált a szülőföldön való megmaradás. (Forrás: www.nagyhajmas.hu; Mecsek – Völgység – Hegyhát Úti-könyv, Barangolás a Mecsek – Völgység – Hegyhát Útjain 2013, Kiadja: Mecsek – Völgység – Hegyhát Egyesület, Dr. Finta István elnök)

NAGYHAJMÁS CÍMERE

A település címerének szimbolikája díszesen tanúskodik múlttól, jelenről és jövőről. Nagyhajmás címerén a csücskös talpú pajzs három mezőre oszlik. A pajzs külső díszítő kontúrral rendelkezik. A három mező közül az elsőben, kék háttérben két ezüst torony található. A község evangélikus és katolikus közösségének egységét, az összetartás fontosságát szimbolizálja.

A második mezőben a vörös alapon ezüstsínnű hagymafej található. A Nagyhajmás név a hagyományok szerint a hagyma szóból eredeztethető. Erre utal Dr. Erdődi Gyula „Nagyhajmás község története” című munkájából vett idézet: „Nagyhajmás neve a magyar hagyma köznévi és növénynévi -s- képzős származékából vezethető le. Valószínű hagymával, vadhagymával benőtt hely volt.” A “Nagy” előtag a település méreteire utal. A harmadik, egyesített mezőben, arany háttérben zöld dombok mutatják a község fekvéséből adódó környezetet, ami alapvetően befolyásolja e vidék életlehetőségeit. A dombok felett ezüstsínnű nap és hold látható. A nap 16 – nyolc egyenes és nyolc hullámos - sugarat tartalmaz. A dombok fölött ábrázolt nap és hold a váltakozó napszakok jelképeként az idő múlását és ezen keresztül történelmi múltat, de egyben a község jövőjébe vetett hitet is jelképezi.

(Forrás:

<http://www.nemzetijelkepek.hu/onkormanyzat-nagyhajmas.shtml>)

LEGFONTOSABB JELLEMZŐK

Baranya megyében a Mecsek északi előterében fekszik a Baranya-Tolnai dombsághoz tartozó 377 lelket számláló Nagyhajmás, mely a Baranyazugi néprajzi kistáj tagja. Közúti elérhetősége Pécestől Sásdon keresztül a 66 – 65 sz., illetve a 611 sz. útból kiágazó 6534 sz. és az ehhez csatlakozó 6538 sz.

összekötő úton, Mágocson keresztül lehetséges. Területe 1801 hektár, ebből a község belterülete 118 hektár, külterülete 1683 hektár. Közigazgatásilag a Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik, a polgármesteri hivatal kirendeltségi szinten működik. A település a Völgy-ség kistájhoz tartozik, domborzati adottságait tekintve változatos képet mutat. A tájszerkezet meghatározó elemei: a községtől Északra lévő Méhész - patak Kelet – Nyugat irányú völgye, míg a vízválasztón vezetett összekötő úttól Délre, a község területén átfolyó Hajmás - árok, illetve a közigazgatási terület nyugati részén a Hajmás - patak. A két völgy között Észak – Dél irányba elhelyezkedő települést, északi harmadában a gerincen futó összekötő út szeli ketté. E metszésponttól északi és déli irányba húzódó mellékvölgybe települt a község. A külterület használat jelentős eleme és egyben a közigazgatási határon belül működő legnagyobb állattartó telep a nemerőpusztai nyúlfarm. A Méhész – patak északi oldalán a korábbi évtizedekben alakult ki a Frosau (új telep), mely külterületi lakott hely. A falu szerkezete a morfológiai adottságokat követi, ennek következtében a beépítés tölcseres szerkezetű. A történelmileg kialakult település valójában egyutcás volt, amely az idők folyamán nyerte el mai formáját. A község intézményei a Fő utca mentén, egymáshoz viszonylag közel helyezkednek el. Nagyhajmás északi erdős területei a térségi ökológiai (zöld) folyosó részét képezik, mely tájképvédelmi-, és Natura 2000 terület is. A Nagyhajmási – dombok, mint Natura 2000 terület jellemző növénytakaságai a Pannon cseres – tölgyesek. Botanikai szempontból is említésre méltó, a Natura

2000 terület részeként, a Méhész-patak völgye, annak víztől függő élőhelyeivel.

Nagyhajmás belterületére jellemző, hogy rendkívül gondozott, sok az utcai növénykiültetés, a falu nagyobb része fásított. A település rendkívül értékes táji elemeket hordozó része a temetődomb, a keleti dombháton, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a falura, és annak táji környezetére illetve a Mecsek-hegység vonulataira. A község építészeti értékei közül az egykori falu karakterét őrző fésűs beépítési mód szerint telepített zárt udvaros porták emelendők ki. A házak zöme hosszútornácos, faragott oszlopos, mives kivitelezésű. Jellegzetes, és a faluban még jól megfigyelhető az ún. "keresztpajtás" építési mód. A pajtákat, istállókat a lakóház után, arra merőlegesen (keresztbe) építették, és a lakóházhoz hasonlóan ezeket a melléképületeket is oszlopokkal látták el. A Hegyháton megbújó kis falucska azóta is megőrizte régi falusias jellegét, a gyönyörű természeti környezet pedig csak fokozza a falu vonzerejét.

(Forrás: Környezetvédelmi Program- Nagyhajmás)

A településen az 1980-ban megszűnt az általános iskolai oktatás és óvoda sem működik a 2009/10-es tanév óta. Családi Napközi viszont működött az óvoda épületében.

A falu gyönyörű, egyedülálló játszótérrel büszkélkedhet, mely az ÚMVP III. pályázaton, 2010-ben került felújításra, majd kiegészült a 2012-ben létrehozott rendezvénytérrel, amely sok hagyományos rendezvénynek ad otthont. Ilyen például a Falunap, a Civil Nap, a Német Nemzetiségi Nap, a Roma Nap, stb.

Nagyhajmásom komoly, 11 kamerás térfigyelő rendszer került kiépítésre szintén pályázati forrásból, azóta a közbiztonsági helyzet is jelentősen javult.

INTÉZMÉNYEK

Nagyhajmás Község Önkormányzata

A Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó Önkormányzat ügyfélszolgálati szinten működik a Nagyhajmás, Fő u. 35. szám alatt lévő Polgármesteri Hivatalban.

7343 Nagyhajmás Fő u. 35.

Telefon: 06-72/451-801

E-mail: onkormanyzat@nagyhajmas.hu

Polgármester: Molnár Norbert András

Alpolgármester: Fodor László

Jegyző: dr. Morvay Klaudia

Aljegyző: Jónás István

Ügyintéző: Gellén Enikő

Képviselő testület további tagjai:

Horváth Miklós

Dana Jánosné

Matovits Zoltán

Nagyhajmási Német Nemzetiségi Önkormányzat

Elnök: Fodor Viktória

Elnök helyettes: Miklóssy Balázs

Képviselő: Kertészné Brandt Bernadett

Nagyhajmási Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Elnök: Kóczé Angéla

Elnök helyettes: Kóczé László

Művelődési Ház

A Művelődési Ház és a hozzá kapcsolódó rendezvényter szolgálg helyszínéül a település kulturális és egyéb rendezvényeinek. Ilyen például a Farsang, az Adventi Barkács délután, az Idősek Napja, vagy akár a hetenkénti

táncpróbák. Ugyanakkor a falu lakossága is szívesen tartja itt a családi ünnepeket.

Cím: 7343 Nagyhajmás, Fő u. 43.

Könyvtár

A Polgármesteri Hivatalban kapott helyet a település könyvtára, mely 1300 kötettel, 400 db kölcsönözhető dvd-vel, újságokkal, napilapokkal, internetezési lehetőséggel várja az érdeklődőket.

7343 Nagyhajmás Fő utca 35.

Nyitvatartás: H – Sz – P: 11–13.30

SZOLGÁLTATÁSOK

Mári néni Vendégháza

Mári néni Vendégháza 2005. június 1-én nyílt meg Nagyhajmásban. A mai panzió területén egykor parasztgazdaság működött, ami a házigazda, Dr. Jurisits József gyermekkori otthona volt. A festői környezetben fekvő településen, eredeti szépségében felújított sváb lakóház 4 vendégszobával, 10 fő férőhellyel biztosít kellemes időtöltést, kikapcsolódást vendégei számára az egész év folyamán. Falusi környezetben, meleg, családias légkörben ismerkedhetnek meg a vendégek a falusi életmóddal, az évszakoknak megfelelő paraszti munkákkal, állat és növénygondozással, valamint a sváb népi kultúra emlékeivel.

Falusi környezetben, meleg, családias légkörben ismerkedhetnek meg a vendégek a falusi életmóddal, az évszakoknak megfelelő paraszti munkákkal, állat és növénygondozással, valamint a sváb népi kultúra emlékeivel.

7343 Nagyhajmás, Fő u. 24. Telefon:72/451- 828

E-mail: info@marinenivendeghaza.hu

Honlap: www.marinenivendeghaza.hu

Hársfa Betérő, Dohánybolt

Melli 2008 Kft
7343 Nagyhajmás, Fő u. 29.
Üzletvezető: Melli Ramóna
Tel.: 20/336-4968

Vegyesbolt

7343 Nagyhajmás, Fő u. 120.
Üzletvezető: Horváth Csaba
Tel.: 72/451-802

Mini ABC

7343 Nagyhajmás, Fő u. 86.
Üzletvezető: Gittné Buzás Gyöngyi
Tel.: 72/451-818

Fakitermelés, értékesítés

7343 Nagyhajmás, Mágocsi u. 5.
Kleiszné Piskár Tímea
Tel.: 20/427-7978

Fakereskedelem

7343 Nagyhajmás, Fő u. 49.
Gloiber Henrikné
Tel.: 72/451-822

Keramikus

7343 Nagyhajmás, Fő u. 112.
Drüszler Gábor és Gellén Enikő
Tel.: 72/953-574; 20/454-2856
gabeni67@gmail.com
www.gabeni.hu

CIVIL SZERVEZETEK

Nagyhajmásban négy aktív civil szervezet működik: az „Őszi Kikerics” Faluszépítő Egyesület, a Nyugdíjas Egyesület, a Sport Egyesület és a Polgárőr Egyesület, melyek, mint alulról jövő kezdeményezések a község lakosainak érdekében tevékenykednek.

„Őszi Kikerics” Faluszépítő Egyesület

Elnök: Horváth Miklós

Az egyesület annak érdekében tevékenykedik, hogy a falunak minél szebb arculata legyen parkgondozással, virágosítással.

A Faluszépítő Egyesület minden évben meghirdeti a „Virágos Porta” lakossági versenyt és átadja a „Virágos porta” díjat. Pályázati forrás segít-

ségével az egyesület hozzájárult a Tájház felújításához, illetve a 7 kamerás rendszer kiépítéséhez is.

Nagyhajmási Polgárőr Egyesület

Elnök: Fodor László

Az egyesület alapcélja szerint örökdik a település biztonsága érdekében szoros együttműködésben az önkormányzattal, a rendvédelmi szervekkel és a lakossággal. A közösség valamennyi rendezvényén biztosítják annak zavartalan lebonyolítását.

Nagyhajmási Nyugdíjas Egyesület

Elnök: Gloiber Jánosné

Az egyesület célja a falu időskorú lakosságának, valamint az innen elszármazott, de a községhez továbbra is szorosan kötődő nyugdíjasok egységbe tömörítése. Olyan programok, rendezvények szervezése, mely segít a mentális és fizikális egészség megőrzésében. A helyi nyugdíjasok érdekeinek képviselője. Kapcsolatok kiépítése és fenntartása más hasonló célokat megfogalmazó szervezetekkel. Céljaik megvalósítása érdekében heti rendszerességgel szerveznek klub délutánokat. Rendszeresen részt vesznek a falu rendezvényein, segítségükre mindig számítani lehet.

Nagyhajmási Sport Egyesület

Elnök: Hermeszné Brandt Renáta

Az egyesület célja a falu lakosságának rendszeres testmozgásra, sportolásra, ezzel együtt egészséges életmódra történő ösztönzése. A sportoláshoz való alapvető feltételek megteremtése. Megfelelő felszerelés, eszközök biztosítása a sportolni vágyóknak. Rendszeres sport-

ra, egészséges életmódra nevelés. Az emberekben a rendszeres mozgás szükségességének tudatosítása.

Az egyesület által szervezett, immár hagyományossá vált Civil Napi Főzőverseny egyre nagyobb népszerűségnek örvend a mikrotérségben. A focipálya mellett kialakított pihenő park, illetve a rendezvénytéren használt színpad is a Sport Egyesületnek köszönhető, mely pályázati forrásból valósult meg.

HELYI ÉRTÉKEK

Templomok

A faluban két templom található, egy katolikus és egy evangélikus. A katolikus templom mostani sekrestyéje állítólag a XII. században épült, amikor temetőkápolna lehetett. Majd 1836-ban Nepumuki Szt. János tiszteletére építették hozzá a templomot, így nyerte el mai formáját.

A templom oltárképe az utolsó Dorfmeister-kép, melyet a művész már nem is fejezhetett be.

Csibi Imre apát hetente szentmisét, havonta litániát tart a katolikus hívők számára. A maroknyi református hívőnek havonta egy alkalommal tart istentiszteletet a Komlóról kijáró Kiss László tiszteletes úr. A református egyházközösségnek a faluban nincs temploma, nagyobb ünnepeiket, keresztelőket az evangélikus templomban tartják.

Az evangélikus templomot 1928-ban építették. A környéken ez az egyetlen olyan templom, melynek oltárképén Jézus feltámadása látható. A szép, egyszerű belsővel rendelkező templom éke, a még ma is jól működő Angster orgona. A templomban kéthetente tart istentiszteletet Koskai Erzsébet evangélikus lelkész.

(Forrás: www.nagyhajmas.hu)

Tájház

A házat 1914-ben építették a baranya- tolnai dombság jellegzetes sváb építészeti formájában. Az utcára merőleges a lakóház, keresztbe van a gazdasági épület benne a pajta és az istálló. A lakóház építési anyagát tekintve a lábazat terméskő és téгла, a falak vályog és vert fal. A mennyezet fagerendás, viklis. A lakóházra jellemző az utcafronton két ablak és egy ajtó a folyosó végén.

A folyosót faragott fa oszlopok tartják, az ablakokon kívül zsalugáter található. A melléképületre jellemző, hogy mindig téglából épült, széles pajtakapuvall. A családnál az értéket a föld és az istállóban található állatok jelentették. A háznál lévő istállóban két pár ló, hét tehén, két csikó és tizenkét növény-

dék jószág fért el. Minden portán ásott kút volt, ami az emberek és az állatok ellátását szolgálta. A ház 2007-ben került az önkormányzat tulajdonába. Azon házak egyike, amelyen az elmúlt 70 év során semmilyen átalakítás nem történt. A megvásárlást követően különböző pályázatok segítségével az önkormányzat igyekezett felújítani és megőrizni eredeti állapotában.

A lakosság segítette a berendezésben és használati eszközöket bocsátotta a tájház rendelkezésére. Jelenleg egy berendezett konyha és tisztaszoba valamint még két helyiség található benne. Kialakításra került továbbá egy rendezvényterem, ahol különböző eseményeket, többek között a Német Nemzetiségi Önkormányzat hagyományőrző disznóvágását tartják. A 2012-es falunapon nagy sikerrel „német lakodalmast” adtak elő a községben élő lakók.

A tájházban megtalálható egy eredeti sváb, fekete menyasszonyi ruha. A ruhának külön története van. Eredeti tulajdonosa Wolf Mihályné, született Wolf Katalin (a vagyon miatt unokatestvéri házasság volt) ebben a ruhában kötött házasságot 1934-ben. A férj a II. Világháborúban eltűnt. Wolf Mihálynét és családját 1948-ban kitelepítették a valamikori NDK területére. A 20 kilós batyuban helyet kapott a menyasszo-

nyi ruha is. A ruha a család kihalásáig féltve őrzött kincs maradt, amit bizonyít a jelenlegi állapota. A falu testvértelepülésében nyaraló diákok hozták ismét Nagyhajmasra, több ruhaneművel együtt. Ezek után került a Tájházba. A ruha az 1930-as évek elején készült, a nagyhajmási szokásoknak megfelelően fekete anyagból, selyemből. Itt is látható a sváb lakosság spórolása, mivel ezt a fekete ruhát egyéb ünnepek alkalmával

is felhúzhatta a tulajdonosa. A faluház udvarán található köcsögfa régen nem díszként szolgált, hanem az elmosott edényeket szárították és tárolták ilyen fán. Mindennapi használati eszközök voltak. A tejeskannában szállították a csarnokba a tejet azok a gazdák, akiknek fejős tehenük volt. Reggel és este fejes után megszűrve kannákba téve

vitték a lányok, asszonyok a csarnokba. Az otthon maradt tejet köcsögbe szűrve felállították, azaz állni hagyták egy pár napig. Ebből készült a tejföl, túró, az aludt tej és a vaj. A tájházhoz tartozó istálló is régi eszközökkel van berendezve. A paraszti gazdaság szükséges dolgai találhatóak itt pl.: szőtt zsákok és a kenderfeldolgozás eszközei. A zsákokat monogrammal vagy teljes névvel látták el. A téli hónapok munkáihoz tartozott a vászon szövése, amit az asszonyok varrtak meg. Így készültek a ruházati, a lepedő, szalmazsák, asztalterítő stb. anyagai. Az istállóban található még több típusú kukorica morzsoló, répadaráló, szecskszó, kötélfonó tiloló stb, és különböző kézi szerszámok.

(Forrás:http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/magyarorszagi_nemzetisegek/nemetek/nagyhajmas/nagyhajmasi_tajhaz/nagyhajmas.htm)

A tájházat az önkormányzat pályázati forrásból 2008 – 2010 között felújította, megőrizve az épület eredeti sváb jellegét. A gazdag gyűjtemény megőrzése és bemutatása mellett az önkormányzat folyamatosan fejleszti a tájház nyújtotta szolgáltatási lehetőségeket, úgy, mint konferenciaterem, rendezvénytér, szálláshely, szabadtéri kemence stb.

Hősök könyve

A könyv az I. világháborúban elesett nagyhajmási katonák feltárt adatait tartalmazza, rendszerezi a következők szerint: fénykép, név, foglalkozás, születési hely, idő, halálozási hely, idő, nemzetisége, vallása, bevonulás időpontja, alakulat megnevezése, bevetés helye, elesés helye, halál oka, sírjának feltárási helye. A könyv a Polgármesteri Hivatalban megtekinthető.

Nagyhajmási Fúvószenekar

Hábich Konrád 1956-ban alapította a Nagyhajmási Fúvószenekart. Eleinte nyolcan zenéltek. Egy év múlva létszámuk kilencre gyarapodott és ennyien is maradtak 1977-ig. Lakodalmakban, bálokban, társadalmi eseményeken, esetenként egyházi alkalmakkor vagy temetkezéseken is szerepeltek. Baranya, Somogy, Tolna megye számos településén fordultak meg ezen időszak alatt. A Pécsi Rádió nemzetiségi stúdiójában három alkalommal készült velük felvétel, amelyeket a mai napig sugároznak. A falu méltán büszke az egykori híres fúvószenekarra, tiszteletükre 2016. október 29-én

emléktábla került kihelyezésre a tájházba, melyet pályázati forrásból a Német Nemzetiségi Önkormányzat biztosított együttműködve Nagyhajmás Község Önkormányzatával. A megemlékezésen részt vettek az egykori zenekar tagjainak leszármazottai, így Hábich Konrád fia is, aki méltón emlékezett meg édesapja és a zenekar munkásságáról.

(Forrás: Nagyhajmás Község Önkormányzata)

Régi tűzoltókocsi

A Polgármesteri Hivatal udvarában szépen felújított állapotában megtalálható a település egykori tűzoltókocsija.

ÉRDEKESSÉGEK

A falu egyik szülöttjének, Bognár Papp Irénnek a novellája szép leírást ad a régi szép időkről.

Mesebeli kis falucska

Volt az idők tengerében nem is olyan rég, egy mesebeli kis falucska. Utcai úgy ágaztak szét, mint egy terebélyes szép szederfa. (Magányos házának udvarát őrizte ez a szelíd, dús lombú fa, melynek kivágatása oly fájdalmasan érintett. De ez egy másik történet.) Sok szerteágazó utcácskáját a falu népe nevezte el. Az egyiket Tollas utcának hívták, a másikat

Frosaunak, a harmadik tájrész volt a Tokaj, még a következő Susnya. Mindegyiknek volt magyarázata, mert az emberek „csak úgy” nem neveztek el semmit és senkit. A Tollas utca a legelő mellett volt, ahol mindenki tartott libát, és tollfosztás idején az utcára is jutott a puha fehér pelyhecskékből.

Frosau, vagyis a békás utca egy halastó közelében feküdt, ez volt a nagyhajmási- mekényesi halastó, természetesen sok hallal és sok békával.

Ebben a falucskában éltem kislánykoromat születésemtől (bár a dombóvári szülőotthonban születtem) tovább tanulásomig. Ez a szülőfalum. Hála Istennek még ma is ide járok haza a szüleimhez.

A korombeli gyerekekkel megtanultuk az akkori játékokat, osztoztunk azokban az apró kalandokban, melyekre lehetőségünk nyílt. Megismertük a falu valamennyi házát és minden lakóját.

Aprócska korunkban óvodába jártunk. Nem volt nagy társadalmi különbség közöttünk, ezért jelentős rangbeli differenciálódást sem tartottunk. Jó pajtások voltunk, persze kisebb „babaruha- civódásokat” azért átéltünk. Mi még ismertük a kementét, melyeket akkoriban bontottak le legtöbb házban, ismertük a nyitott kéményű nyári konyhákat, a rakott sparheltot, és bár a házainkban már égett a villany, de a nyári konyhákban még a különleges hangulatú petróleumlámpa világított. Kezdetben teknőben mostak anyáink, majd a fa és bádóg teknőket felváltotta a tárcsás mosógép, s a Flóra mosószappant az „Asszony dicséret” mosópor. Aztán megjelent a televízió. Először a Tanácsházán, ide mentünk nagyapámmal megnézni a csodadobozt, majd a boltosék is vettek, és mi sem maradhattunk le. Ott tündökölt a „Tavaszi” a konyhánkban 1946. december 6-án hozta a Mikulás. Összeszedtük valamennyi székünk és samedlink, hogy mindannyian kényelmesen nézhessük a Tenkes kapitányát.

Kisiskolásként megismerhettük a közös szüreteket, kukoricafosztásokat, kirándulásokat. Emlékezetes maradt számomra, hogy egyik ilyen kukorica csuszázás közben unokabátyám mutatta meg a virágzó csillagos ég csillagképeit.

A cigányok akkor még a falun kívül éltek, nagy alázattal jártak koldulni a faluban, és soha semmit nem kellett elzárni, eldugni előlük. Senkinek nem tűnt el semmilyen értéke.

Tudom, bármit is mesélek, érdekes csak az új generációnak lehet, mert akik ebben a korban születtek, azoknak ismerős minden, amiről szólok, esetleg nosztalgiát ébresztenek szívükben ezek a sorok. Hiszen miénk voltak a tág szabad mezők, a gyermekkor felfedező csodái, a megismerés végtelen tárháza. A világ egy parányi tiszta kapuja nyílt ki itt számunkra.

Tanítóink, tanáraink olyan batyut kötöttek hátunkra, melyet szüleinkkel együtt pakoltak meg az őszinteség kristályvizével, a tisztesség almájával, a becsületes munka hamuban sült pogácsájával. Milike tanító néni már az égből néz bennünket, Kaltenbach Ádám igazgató úr kollégáival életet, erőt, színt vitt a faluba. A falu egyik kis házában lakott a Gyenei Jóska tanító bácsi, aki nagyon szépen játszott tangóharmonikán.

Gyermekkorunk éveiben lestük meg először a hajnali harangszóval kelő napocskát, a tojásból kibúvó kiscsibék világra jöttét. Itt döbbenünk rá, hogy az „emeletes tyúk”, aki cipeli a kakast, tulajdonképpen mit csinál, és a „kutyalakodalom” is hasonló ehhez. Akarva- akaratlan megláttuk, hogyan születnek a kiscicák, a kisbárányok, a borjú, a kiscsikó, miként ellik a koca. S nem csupán az állatok világra jövetelét láthattuk, de megtapasztaltuk életük, s elpusztulásuk is nemegyszer.

Hányas vagy? Ötvenegyes? Kedves osztálytársaim, akik szétszóródtunk a világban, ha néha hazamegyünk, lássuk újból a gyermekkor aranymezőit, halljuk a harangszó balladáját, az eltűnt időt.

Bizony, az emberi élet legszebb pillanatait: a patyolat gyermekkort s a tiszta ifjúságot hagytuk itt.

S ebben a mesebeli kis falucskában áll a: Fehér Házacska

Bognár Papp Irén

Testvértelepülés Németországban

Nagyhajmás nagyon jó kapcsolatot ápol a Németországi Mühlbach nevű testvértelepülésével. A Sachsen tartományban található festői település közigazgatásilag Frankenberghoz tartozik. A Nagyhajmás Község Önkormányzata, illetve a Német Nemzetiségi Önkormányzat képviselői már több alkalommal kilátogattak Frankenber legnagobb rendezvényére. Külön megtisztelő volt a nagyhajmásiak számára, hogy a 2016-os évben Mühlbach is rendezett falunapot a magyarországi mintára, ugyanis Németországban a kis településeken nem jellemző ez a rendezvény.

Német Tábor

Mühlbachnak köszönhetően immár 7 éve van lehetősége a nagyhajmási és a környező településekről származó, 13-15 éves gyerekeknek, hogy egy hetet Németországban tábo-rozzanak.

A nemzetközi ifjúsági tábor állami forrásból és szponzorok segítségével valósul meg,

s minden évben kb. 80 fő német, magyar, cseh és lengyel gyerek táborozhat. Minden évben színes programokkal, sportolási lehetőségekkel, múzeum- és városlátogatással várják gyerekeinket.

Az önkormányzat tervei között szerepel, hogy a 2017-es évben Magyarországon az Észak - Hegyháti Mikrotérségben kerülhessen megrendezésre a nemzetközi tábor.

Kézműves hagyományok

A faluban még ma is élnek a kézműves hagyományok (kosárfonás, söprűkötés, korongozás...) és helyi ízeket is meg lehet találni.

Ezen kívül a településen több német, belga, holland és finn család is él, akik aktívan részt vesznek a közösség életében, saját hagyományaik bemutatásával színesítik a helyi rendezvényeket.

SPORT

A Nagyhajmási Sport Egyesület keretében történik a falu sport életének szervezése:

A szervezet 2007 – 2010 között rendezett nagy sikerrel amatőr rally versenyeket Nagyhajmás külterületén. A verseny nagy népszerűségnek

örvendett, a környező településről sok érdeklődő látogatott Nagyhajmasra.

A településnek van egy tehetséges fiatalokból álló focicsapata, akiket már távolabbra is elhívának, és már Mikrotérségi Focikupát is szervezett a település.

A Sport Egyesület keretében működik a Happy Hens Nagyhajmási Country Táncsoport, mely 2009 októberében alakult. A vagány, laza, könnyed vadnyugati hangulatot idéző tánc és a magával ragadó zene valójában jól megkomponált, precíz koreográfiát takar. A táncsoport főként a térségben vállal fellépéseket, de

már több alkalommal sikerrel szerepelt az Országos Linedance és Country Fesztiválon is. Bővebb információ a táncsoport honlapján: <http://happyhens.uw.hu/>

2011-től évente 2 alkalommal 10, illetve 20 km-es gyalogtúrán vehetnek részt az érdeklődők.

Az őszi túra Lovas Szilárd emlékére szerveződik, nagyon népszerű szűkebb és tágabb körben

is. Reggel 8-kor indul a túra a nagyhajmási kultúrházból, a falut elhagyva és Froschaut érintve gyönyörű természeti környezetben Mekényesen át juthatnak vissza a 20 km-t vállaló túrázók Nagyhajmasra.

KÖZÖS ÜGYEINK

KÖZÉRDEKŰ TUDNIVALÓK

AHOL ÜGYEINKET INTÉZHETJÜK

Közhivatalok:

Baranya Megyei Kormányhivatal

Hegyháti Járási Hivatal

Településeink közül Mágocs, Alsómocsolád, Nagyhajmás és Mekenyes tartozik a Hegyháti Járáshoz.

Járási vezető: dr. Karakán Béla

Cím: 7370 Sásd, Dózsa György u. 32.

Tel: 72/795-718

E-mail: hagyhat.jaras@baranya.gov.hu

Baranya Megyei Kormányhivatal

Komlói Járási Hivatal

Településeink közül Bikal tartozik a Komlói Járásba.

Járási vezető: dr. Hessz Gabriella

Cím: 7300 Komló, Városház tér 3.

Tel: 72/795-044

E-mail: komlo.jaras@baranya.gov.hu

Az ügyintézés megkönnyítése érdekében (ügytípusok, jogszabályok, nyomtatványok, szolgáltatások) érdemes a kormányhivatalok weboldalán tájékozódni: www.kormanyhivatal.hu/hu/baranya

Ügyintézés, elérhetőségek:

Hivatal	Cím, nyitvatartás	Szolgáltatások, telefonszámok
Hegyháti Járási Hivatal Kormányablak Osztály	7370 Sásd, Dózsa György u. 32. Ügyfélfogadás: H: 7:00-17:00 K: 8:00-12:00 Sz: 8:00-16:00 Cs: 8:00-18:00 P:8:00-12:00	Tel: 72/795-718 E-mail: hegyhat.okmany@baranya.gov.hu Félfogadás telefonszámai: Személyi igazolvány, vállalkozás: 72/795-382, 72/795-383 Kormányablak központi szám: 72/795-718 Gépjármű: 72/795-270, 72/795- 384 Vezetői engedély: 72/795-383 Személyi igazolvány, lakcím igazol- vány: 72/795-382, 72/795- 383
Hegyháti Járási Hivatal Hatósági Osztály Kirendeltsége Mágocs	7342 Mágocs, Szabadság u. 39. Ügyfélfogadás: H: 8:00 – 16:00 K: 8:00 – 12:00 Sz: 8:00 – 16:00 Cs: 8:00 – 12:00 P: 8:00 – 12:00	Tel: 72/451-110/17 E-mail: samu.bernadett@baranya.gov.hu A Mágocsi Kirendeltségen az alábbi ügyek intézhetők: Aktív korúak ellátása Közgyógyellátás Ápolási díj Egészségügyi szolgáltatás Időskorúak járadéka
Komlói Járási Hivatal Kormányablak Osztály	7300 Komló, Városház Tér 3. Ügyfélfogadás: H: 7:00-17:00, K: 8:00-12:00, Sz: 8:00-17:30, Cs: 8:00-18:00, P: 8:00-12:00	Tel: 72/795-063 E-mail: komlo.kab@baranya.gov.hu
Komlói Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály	7300 Komló, Bajcsi- Zs. u. 9/1. Ügyfélfogadás: H: 8:00-12:00 K: 8:00-15:30 Sz: 8:00-12:00 Cs: 8:00-15:30 P: 8:00-10:00	Tel: 72/582-300 Email: komlo.foglalkoztatas@bara- nya.gov.hu

Hivatal	Cím, nyitvatartás	Szolgáltatások, telefonszámok
Komlói Járási Hivatal Földhivatali Osztály	7300 Komló, Berek u. 3. Ügyfélfogadás: H-Sz: 8:00 - 15:00 K- Cs: 8:00 - 12:00 P: 8:00-11:00	Tel: 72/483-110 E-mail: komlo.foldhivatal@baranya.gov.hu
Nemzeti Agrár- gazdasági Kama- ra Falugazdász Körzetközpont	7342 Mágocs, Szabadság u. 39. 7345 Bikal, Zrínyi u. 2. Ügyfélfogadás: Mágocs: H- K-Sz: 8:00-16:00 P: 8:00-12:00 Bikal: K: 10:00-11:00	Tel: 30/329-2881 70/436-1210 E-mail: nemes.balazs@nak.hu Toth.Zsuzsanna@nak.hu
NAV Komlói Kirendeltsége	7300 Komló, Pécsi u. 1. Ügyfélfogadás: H-Sz: 8:00-12:00 13:00-15:30 Cs: 12:00-15:30 P: 8:00-12:00	Tel: 72/485-925
NAV Tolna Megyei Adóigazgatósága Dombóvári Kirendeltség	7200 Dombóvár, Bezerédj u.14. Ügyfélfogadás: H-Sz: 8:00-12:00 13:00-15:30 Cs: 12:00-15:30 P: 8:00-12:00	Tel: 74/461-240
Mágocsi Posta	7342 Mágocs, József Attila u. 54. Nyitva tartás: H-P: 8:00-16:00	Tel: 72/451-160 Fax: 72/451-154

Rendőrség, polgárőrség

Hivatal	Cím, nyitvatartás	Telefonszámok, E-mail
Komlói Rendőrkapitányság Rendőrkapitány: Dr. Váczi István r. ezredes	7300 Komló, Berek u. 10.	Tel: 72/504-400 E-mail: vaczii@baranya.police.hu
Sásdi Rendőrőrs Őrsparancsnok: Csirke Csaba r. alezredes	7370 Sásd, Rákóczi u. 41.	Tel: 72/475-313 E-mail: csirkecs@baranya.police.hu
Körzeti Megbízott Iroda, Sásd Körzeti megbízott: Futó Szabolcs r.zls	7370 Sásd, Szent Imre út 12.	Tel: 72/475-313
Körzeti Megbízott Iroda, Mágocs Körzeti megbízottak: Péter Viktor c.r.zls. Potyondi Gábor c.r.ftzls. Rózsár Tibor c.r.zls.	7342 Mágocs, József Attila u. 9.	72/451-109 30/819-2270 30/639-1859 20/404-1501 E-mail: magocs.police@gmail.com
Körzeti Megbízott Iroda Egyházaskozár Körzeti megbízott: Müller György c.rzls.	7347 Egyházaskozár, Tinódi u. 59.	Tel: 30/218-4806
Alsómocsoládi Polgárőr Egyesület Elnök: Csillik László	7345 Alsómocsolád, Rákóczi u. 21.	Tel.: 72/451-749 30/511-2128
Mágocsi Polgárőr Egyesület Elnök: Mihályi József	7342 Mágocs, Szabadság u. 33.	Tel.: 72/451-559 20/958-4086
Nagyhajmási Polgárőr Egyesület Elnök:Fodor László	7343 Nagyhajmás, Fő u. 44.	Tel: 20/565-5008

Iskolák, óvodák:

Hivatal	Cím, nyitvatartás	Telefonszámok, E-mail
Hegyháti Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Intézményvezető: Enyedi Gáborné	7342 Mágocs, Szabadság u. 7.	Tel: 72/451-128 Email: amk@altisk-magocs.sulinet.hu
Egyházaskozári Bikali Általános Iskola Intézményvezető: Makai Valéria	7347 Egyházaskozár, Rákóczi u. 56. 7346 Bikal, Rákóczi u. 3.	Tel: 72/559-008 72/459-111 E-mail: altisk-ekozar@freemail.hu
Mágocsi Bokréta Óvoda Vezető: Jurisits Józsefné	7342 Mágocs, Templom tér 2.	Tel:72/451-122 E-mail: ovoda@magocs.hu
Egyházaskozár-Bikal Egységes Óvoda- Bölcsődéje Vezető: Stein Mónika	7347 Egyházaskozár, Ifjúság u. 36/A 7346 Bikal, Rákóczi u. 13.	Tel: 72/459-113 72/459-349

Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatal

Székhelye: 7342 Mágocs, Szabadság u. 39.

Telefon: 72/ 451-110

Fax: 72/ 560-019

E-mail: pmhivatal@magocs.hu

Jegyző: dr. Morvay Klaudia

Telefon: 72/ 451-110/14

E-mail: jegyzo@magocs.hu

Mágocs, Alsómocsolád, Nagyhajmás és Mekényes a Mágocsi Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozik.

Hivatalok ügyfélfogadási rendje:

	Alsómocsolád	Nagyhajmás	Mekényes	Mágocs
Hétfő	7:30-16:00	8:00-15:00	7:00-17:00	8:00-16:00
Kedd	7:30-11:30	–	7:00-17:00	8:00-11:30
Szerda	7:30-16:00	8:00-17:00	7:00-17:00	8:00-17:00
Csütörtök	7:30-15:00	8:00-15:00	7:00-17:00	8:00-16:00
Péntek	7:30-12:00	8:00-15:00	7:00-17:00	8:00-12:00

Dolgozók

Igazgatási csoport

Aljegyző: Jónás István

Telefon: 72/451-110 / 20

E-mail: igazgatas@magocs.hu

- birtokvédelmi ügyek
- kereskedelmi igazgatás
- vadkár ügyek
- anyakönyvi ügyek
- polgári védelmi ügyek
- néesség- nyilvántartási ügyek

Banizsné Sterner Annamária

Telefon: 72/451-110 / 11

E-mail: onkormanyzat@magocs.hu

- anyakönyvi ügyek
- mezőgazdasági ügyek
- állategészségügy
- földügyek
- titkárság

Csiszár- Kovács Renáta(december 31-ig)

Lovas Adrienn (január 1-től)

Telefon: 72/451-110 / 18

E-mail: szoc@magocs.hu

települési támogatások

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- halmozottan hátrányos helyzet
- védendő fogyasztók

Vetusinszki Anita

Telefon: 72/451-110 / 12

E-mail: ado@magocs.hu

- adóügyek

Kónya Andrásné
Telefon: 72/451-110 /21
E-mail: munkaugy@magocs.hu

- munkaügyek
- közfoglalkoztatás

Pénzügyi- Városfejlesztési Csoport

Glöcklerné Varga Magdolna
Telefon: 72/451-110 / 23
E-mail: gazdalkodas@magocs.hu

- pénzügy- gazdálkodás

Sümegi Józsefné
Telefon: 72/451-110 / 22
E-mail: konyveles@magocs.hu

- pénzügy- gazdálkodás

Szloboda Szilárd
Telefon: 72/451-110 / 22
E-mail: szamlazas@magocs.hu

Pénzügy- gazdálkodás

Csiszár László
Telefon: 72/451-110 / 13
E-mail: penztar@magocs.hu

- pénzügy- gazdálkodás

Kriszt Szandra
Telefon: 72/451-110 / 13
E-mail: penztar@magocs.hu

- pénztár

Geng József, Dudás Zoltán
Telefon: 72/451-110 / 19
E-mail: muszak@magocs.hu

- műszaki ügyek
- településfejlesztés
- telepengedélyezés

Egyházaskozári Közös Önkormányzati Hivatal

Székhelye: 7347 Egyházaskozár, Fő tér 1.

Telefon:72/ 459-101

Fax: 72/459-101

E-mail: kozarihivatal@gmail.com

Jegyző: dr. Markó Gábor

Telefon:72/ 559-000

Email: drmarkogabor@gmail.com

A Bikali lakosok önkormányzati és a jegyzői hatáskörbe tartozó ügyeiket az Egyházaskozári Közös Önkormányzati Hivatal Bikali Kirendeltségén (7346 Bikal, Zrínyi u. 2.) intézhetik. Dr. Markó Gábor jegyző minden héten, csütörtökön 8-tól 16 óráig van a kirendeltségen. A település a komlói járáshoz tartozik, az ügyeséged minden kedden 8.30-tól 9.30 óráig várja az ügyfeleket. Kőműves József polgármester hétfőn 16.00 és 17.00 óra között tart fogadóórát.

A hivatal ügyfélfogadási rendje:

	Bikal
Hétfő	8:00-16:00
Kedd	8:00-16:00
Szerda	8:00-16:00
Csütörtök	8:00-16:00
Péntek	8:00-12:00

Dolgozók

Szótsné Jurasits Gyöngyi

Telefon: 72/459-205

- pénzügy
- adóügy
- hirdetmények
- ki- és befizetések

Molnár Sarolta

Telefon: 72/559-018

- anyakönyv
- szociális és gyermekvédelmi ügyek
- hagyatéki eljárás

AHOL GYÓGYULNI LEHET

Elérhetőségek:

Intézmény	Cím, nyitvatartás	Telefonszámok, E-mail
Mentőállomás	7200 Dombóvár, Jókai u. 3.	Tel: 104 74/466-215
Központi ügyelet Dombóvári Szent Lukács Kórház	7200 Dombóvár, Kórház u. 39. Ügyeleti idő: Hétköznap: 16:00– másnap 8:00 Hétfvégén: Péntek 18:00 – Hétfő 8:00 Ünnep-, és munkaszüneti napo- kon: 8:00 – másnap 8:00	Tel: 74/564-098 74/462-385 E-mail: szlkorhaz@szlkorhaz.hu
I. sz. háziiorvosi körzet dr. Tarai Lajos	7342 Mágocs, Szabadság u. 22. Rendelési idő: Hétfő: 13:00– 16:00 Kedd: 7:30 – 11:00 Szerda: 7:30 – 11:00 Csütörtök: 7:30 – 8:30 Alsómocsolád: 9:00 – 11:00 Péntek: 7:30-11:00	Tel: 72/451-199
II. sz. háziiorvosi körzet dr. Pomsár János	7342 Mágocs, Szabadság u. 34. Rendelési idő: Hétfő: 8:00– 12:00 Kedd: 12:00 – 16:00 Szerda: 7:30 – 8:00 Nagyhajmás 8:30 – 11:00 Mekényes 11:30– 14:00 Csütörtök: 8:00 – 12:00 Péntek: 8:00 – 12:00	Tel: 72/451-124

Intézmény	Cím, nyitvatartás	Telefonszámok, E-mail
Gyermekorvos dr. Gyimesi László	7342 Mágocs, Szabadság u. 32. Rendelési idő: Hétfő: 8:00-11:00 tanácsadás: 14.00 – 15.00 Kedd: 8:00– 11:00; 16:00– 17:00 Szerda: 8:00– 11:00 Csütörtök: 8:00– 10:00 Iskolaorvosi rendelés: 10:00 – 13:00 Péntek: 8:00 – 11:00	Tel: 72/451–151
Háziorvos dr. Fekete Levente	7346 Bikal, Zrínyi u. 4.	Tel: 72/459 - 217
Fogászat dr. Vass Edit	7342 Mágocs, Szabadság u. 31. Rendelési idő: Hétfő: 11:00 – 17:00 Kedd: 8:00– 14:00 Szerda: iskolafogászat Csütörtök: 11:00 – 17:00 Péntek: 8:00– 14:00	Tel: 72/451–114
Fizikóterápia Böczné Fodor Eszter	7342 Mágocs, Szabadság u. 33. Rendelési idő: Hétfő – Péntek: 8:00 – 13:00	Tel:72/451–119
Praxislabor Csiszár Józsefné	7342 Mágocs, Szabadság u. 33. Rendelési idő: Hétfő – Péntek: 8:00– 11:00	Tel: 72/451-107
Gyógyszertár Várdáné Bálint Éva	7342 Mágocs, Szabadság u. 18. Nyitvatartási idő: Hétfő – Péntek: 8:00-12:00 13:00 – 17:00	72/451–120

Intézmény	Cím, nyitvatartás	Telefonszámok, E-mail
Védőnői szolgálat	7342 Mágocs, József A. u. 16. (Szolgáltatóház) Srajiné Spengler Eszter – védőnő E-mail: sseszter@freemail.hu Ellátási területe: Mágocs I. számú körzet: Mágocs és Alsómosolád települések dr. Kárpáti Gyöngyvér – védőnő E-mail: vedonomagocs2@gmail.com Ellátási területe: Mágocs II. számú körzet: Mágocs, Nagyhajmás, Mekényes települések Védőnői tanácsadás: Hétfő 8:00– 9:00 Szerda 8:00– 9:00 Péntek: 8:00– 9:00	Tel: 20/566–7870, 30/650–7718

EGYÉB KÖZÖS SZOLGÁLTATÁSOK

Anubisz-Ré Kft. Temetkezés

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 21.

Telefonszám: +36-72/451-548, +36-30/21-61-419, +36-30/66-46-549

E-mail: d-audit@magocs.hu

Teljes körű temetkezési szolgáltatás, temetkezési kellékek forgalmazása. Éjjel nappal hívható ügyelet.

Hungária Takaréknál

Cím: 7342 Mágocs, Szabadság u. 23.

Telefonszám: +36-72/451-137

Web: www.hungariatakarek.hu

JÖVŐT HELYBEN

A kalendárium térséget bemutató részében már beszéltünk róla, hogy térségünk települései szép természeti környezetben, jó adottságokkal, különleges értékekkel is rendelkeznek.

A biztonságos, kényelmes élethez az alapot mégis az adja, hogy lehet-e helyben munkát, megélhetést találni. Sok beszélgetésben, tervezési napokon, a különböző csoportokkal való egyeztetéseken, rendezvényeken és még inkább a gyerekekkel, fiatalokkal való találkozásokon azt tapasztaltuk, hogy sokan keresnének számukra megfelelő munkát, de nem találnak, ugyanakkor a vállalkozók, intézmények rendszeresen keresnek munkatársakat, hiába.

Szeretnénk néhány információval ahhoz hozzájárulni, hogy ez ne így legyen. Ennek kiindulási alapja pedig az, hogy a gyerekek, fiatalok, családok minél több információval rendelkezzenek arról, hogy mit lehet és mit érdemes tanulni annak, aki helyben akar boldogulni, a cégeknek pedig arról, hogy a felnövekvő nemzedéknek mik a tervei, mit tanulnak, milyen munkát szeretnének végezni.

A Mikrotérség közösen megalkotott stratégiájának egyik legfontosabb eleme éppen az, hogy a lehető legtöbb információt és segítséget megadjuk az itt élőknek, az itthon maradni akaróknak, a munkát itt találniuk. Ennek érdekében kicsit részletesebben szeretnénk bemutatni a lehetőségeket!

Pályaválasztás OKOSAN!

Abban mindenki egyetért, hogy az olyan érdeklődési terület kialakulása, ami később hivatás, életpálya is lehet, leggyakrabban a családban, aztán az óvodában és általános iskolában már megalapozódik. Amiről gyakran beszélnek, amit valaki a családban is örömmel végez, amihez sok érdekes dolgot tanulunk játékosan az óvodában, vagy amelyik tantárgy kedvencünk lesz az iskolában bizony nagy hatással lesz pályaválasztásunkra. És ezek közül mindegyiknek nagyon nagy szerepe van, hiszen amit örömmel és sikerrel csinálunk, az felnőttként is befolyásolja életünket.

Figyeljünk tehát azokra a dolgokra, amik lehetőséget biztosítanak az okos választásokhoz. Szerencsére a térségi óvodákban kiváló progra-

mokkal segítik a nevelők a gyerekek fejlődését. (A Bokréta Óvoda pedagógiai programja külön elemeket tartalmaz a gyerekek munka- jelle- gű tevékenységére, a környezet megismerése. Önálló feladatokat kap- nak a gyerekek, melyek megadják a közösségért való tevékenykedés örömét, és segítik a szabálykövetést, a céltudatosságot, azaz a későbbi munkához való viszonyt. A Bikali óvoda sok programja is segíti a mun- kára nevelést, pl. madáretető készítése, mézeskalácssütés, és már az óvodában is segítik a sporttevékenységet a BOZSIK programhoz való kapcsolódással.) Az általános iskolai specializációk is sokat segíthet- nek (sportra való nevelés, zene- és drámapedagógia a mágocsi iskolá- ban, robotika szakkör az egyházaskozár- bikali tagintézményben). Na- gyon jó lehetőség volt a további készségfejlesztésre a gyerekesély program keretében zajlott mekényesi Kölyökkuckó is, mely reménye- ink szerint a következő évtől újraindulhat.

A továbbtanulásnál segíthet az idei évtől térségünkben, az Egyházas- kozár-Bikali iskolában is induló „GÉP- ésZ” szakkör, amely a nagyon keresett gépipari szakmákhoz lehet kedvcsináló.

Kevesen tudják, pedig ma már a tanuló évek alatt is komoly jövede- lemhez juthatnak a szorgalmas diákok, a tanulmányokat befejezve pe- dig több cégnél biztos megélhetést adó állások várják a fiatalokat.

Azok a szakmák, feladatok, melyekre rendszeresen keresnek mun- kaerőt a térségben négy kiemelt területen külön figyelmet érdemelnek. Mezőgazdasági területen (állattenyésztés, gépkezelés), ipari területen (gépipari alapszakmák, hegesztők), kereskedelemben (vendéglátás, tu- rizmus, kiskereskedelmi munkahelyek) és az egyre nagyobb teret kapó szociális területen (szociális gondozó-ápoló).

Ezért is törekszünk arra, hogy ilyen jellegű képzesek minél inkább elérhetőek legyenek helyben mindenki számára, vagy ha kicsit messzebbre kell utazni a tanulásért, a gyakorlatot akkor is itthon lehes- sen végezni.

A térséget bemutató részben már írtunk róla, hogy az idei évtől újra indult szakképzés Mágocson (most felnőttképzés keretében) a szociális gondozó ápoló területen, és mindent megteszünk azért, hogy a gépésze- ti szakképzés is minél hamarabb elindulhasson. Gyakorlati helyek már most is vannak helyben, hiszen a MAGNET Kft. és a Gámaking Kft. is rendelkezik mestervizsgával rendelkező oktatókkal, és a mezőgazdasá-

gi területen is vannak helyben elérhető gyakorló, és későbbiekben fogadó munkahelyek is.

Külön pályaválasztási programokon dolgozunk a Baranya Megyei Kereskedelmi és Iparkamarával, és a térségben működő munkáltatók is örömmel várnak érdeklődő fiatalokat először csak a szakmával való ismerkedésre, később akár gyakorlatra, vagy munkatársként is.

Érdeemes figyelni a nagyon sok információt, hasznos tanácsot tartalmazó honlapjukat: www.pbkik.hu

Annak érdekében, hogy a munkáltatók minél jobban megismerjék a gyerekek és fiatalok érdeklődését, szándékait, szeretnénk összeállítani a 14-35 éves korosztályban tartozókról egy olyan adatbázist, amiből kiderül, hogy kit mi érdekel, milyen tanulmányokat folytat, vagy folytatna szívesen, hová menne gyakorlatra, milyen típusú munkát keres. Annak érdekében pedig, hogy az itt élők is jobban megismerjék a térség legnagyobb foglalkoztatóit és munkaerőigényüket, a következő blokkban őket mutatjuk be.

NEMCSAK MUNKAHELYEK, NEM CSAK FIATALOKNAK...

ANAS Mezőgazdasági Szövetkezet

Az ANAS Mezőgazdasági Szövetkezet 1993. évi magalakulása óta elsődlegesen mezőgazdasági tevékenységet folytat, növénytermesztés és állattenyésztés jelenti a fő profilt. A vállalkozáson belül a növénytermesztés feladata takarmány alapanyag biztosítása az állattenyésztés számára, a vetésszerkezetet is ennek megfelelően alakítottuk ki. A növénytermesztés lehetővé teszi egyrészt - a saját előállítású terményeken keresztül - az állattenyésztés biztonságosabb és kedvezőbb árfeltételekkel történő takarmányellátását, másrészt a keletkezett szerves trágya szántóföldi elhelyezését és felhasználását.

A termelés volumenét tekintve az állattenyésztés a meghatározó,

társaságunk nyúltenyésztéssel, húsnyúl tenyésztéssel foglalkozik. Az alaptevékenységek közül az állattenyésztés aránya a nagyobb. A Szövetkezet nyúltenyésztési tevékenységét a Nagyhajmáshoz tartozó közel 9 hektár területű Nemerőpusztai telepen folytatja több mint 35 db épületben, közel 16.000 m²-en. Ezzel a mérettel az ország egyik legnagyobb nyúltelepe. A telep a tavalyi 6527 db átlagos anyanyúl létszám mellett több 305.000 db vágónyulat bocsátott ki. A 2007 óta tartó folyamatos fejlesztést, korszerűsítést van telepünkhez lehetőségeinkhez mérten.

A cégcsoport 20 főt foglalkoztat a növénytermesztés és állattenyésztés területén. Örömmel várjuk azok érdeklődését, akik ilyen munkakörökben szívesen dolgoznának!

Elérhetőség: 72/451-130

MAKROM Cégcsoport

(Makrom Kft., Makrom-Oil Kft., Kubik-Agro Kft)

A Makrom Kft. a mágocsi Termelőszövetkezet megszűnése után alakult 1992 májusában. Így tovább tudtuk működtetni a régi tehenészeti telepet. Kezdetben kizárólag az állattenyésztő ágazatok kiszolgálása volt a célunk, később a szarvasmarha telep működtetését és kb. 1000 ha föld művelését is a társaság vállalta fel. 2010-ben Uniós források felhasználásával egy Európai színvonalú tehenészeti telepet alakítottunk ki a régi elavult technológiával szemben. A csaknem 1.580 millió forintba kerülő beruházás keretében korszerű istállókat, valamint a trágya zárt rendszerben történő kezelésére alkalmas tárolókat, takarmány színeket, szenázs tárolókat, gépeket, munkagépeket, rakodógépeket, stb., továbbá GEA körforgós fejőházat és irodaházat építettünk.

Termékek, szolgáltatások bemutatása: Az állattenyésztésünk 1000 db szarvasmarhával rendelkezik. Ebből naponta 380db állatot fejünk cc. 10.000 liter tejet termelünk, továbbá üsző, borjú,

hízóbika nevelésével foglalkozunk. Vágómarhát is adunk el a vágóhidaknak. A tejet a MIZO Zrt-nek értékesítjük, melyet minden nap elszállítanak a, 10.000.-lit-es tartályunkból. A lakosság helyi kiszolgálása érdekében tej automatát is működtetünk a szarvasmarha telep területén. A trágyát szezonálisan földekre szállítjuk, mely táplálja a talajt és egyben hatékonyra teszi a mezőgazdasági termelésünket. A növénytermesztés 900 ha szántón, 150-200 ha kaszálón végzi évről évre a munkáját az állattenyésztés kiszolgálása érdekében. Általában 300 ha árukukoricát, 200 ha silókukoricát, 300 ha kalászosot és 100 ha lucernát termelünk évente. A telepen épült szárító- takarmánykeverő üzemünknek éves szinten 3.600 tonna táp előállításához biztosítjuk a 800 t kukoricát és a 200t búzát. A többlet gabonát, terményt vállalatunk hazai és külföldi piacokon is értékesíti.

Kereskedelem: Cégcsoportunkhoz tartozik a gabona, hús és tej kereskedelmen kívül: Üzemanyag és Shop üzletünk, valamint „Arabica” kávézónk. Üzleteinkben széles áru választékkal, kulturált körülmények között szolgáljuk ki vendégeinket és partnereinket.

Fejlesztések: A folyamatos eszköz állomány cseréjével biztosítjuk a jó műszaki állapot fenntartását a cégcsoport minden területén.

Pályázat keretében tervezzük egy tejüzem építését, ahol a saját termelésű tejenket dolgoznánk fel: Joghurt, sajtok, lé-tejek stb. előállítására.

Cégcsoportunkban jelenleg közel 50 főt foglalkoztatunk.

Fő tevékenység keretében a fizikai állományunk szakmai összetétele foglalkoztatás szerint szarvasmarha ágazatban –állatgondozókat, fejőmestereket, borjú gondozókat műszaki ágazatban- mezőgazdasági gépkezelőket, villanyszerelőket, lakatosokat, takarmány és szárító kezelőket., kereskedelmi ágazatban –üzemanyag kút kezelőket, felszolgálókat, készletkezelőket. A fejlesztéseket követően tejüzemünkbe: Sajt mestereket, tejüzemi dolgozókat, kisegítő munkásokat fogunk alkalmazni.

Fenti munkakörök betöltésére folyamatosan keresünk szakképzett kollégákat, dolgozókat. Érdeklődés, további információ esetén készséggel állunk az érdeklődők rendelkezésére.

Honlap: www.makrom.hu

PICK SZEGED ZRT Alsómocsoládi üzeme

Vállalatunk a Bonafarm Csoportba tartozó Pick Szeged Zrt. az ország és Közép-Európa egyik legjelentősebb és legnagyobb múltú vállalata. Évente közel 40 ezer tonna húskészítményt állítunk elő, árbevételünk több mint 30%-a export piacainkról, elsősorban Németországból és más EU piacokról származik. Öt telephelyünkön, több mint 3000 főt foglalkoztató társaságunk által gyártott – PICK, HERZ, FAMÍLIA, DÉLHÚS és RINGA – márkáink saját kategóriájukban a kiváló minőséggel jelentenek egyet.

A Pick Szeged Zrt. 2006-ban létesített alsómocsoládi üzeme Európában az egyik legkorszerűbb technológiával rendelkezik, az itt gyártott szárazárúkkal együtt a Pick Szeged Zrt. évi 20.000 tonna szárazárút képes előállítani. A mai üzem az egykori halfeldolgozó üzem területén áll, négy mesterséges halastó szegélyezi.

Alsómocsoládi gyáregységünkben közel 420 fő dolgozik, így a szükséges dolgozói létszámot Alsómocsoládon kívül csak a környező településekről tudjuk biztosítani.

Alsómocsoládon a penészsmentes – PICK, HERZ és FAMÍLIA márkáink alá tartozó – szárazárúkat gyártjuk, többek között a 2016-ban bevezetett PICKSTICK Snack kolbászokat is, melyek gyártási eljárásának innovációjáért idén kiemelt elismerésben részesültünk a Magyar Innovációs Nagydíj Pályázaton. Az elismerés az utóbbi

évek legjelentősebb innovációs technológiai és termékfejlesztési beruházásunk keretében kifejlesztett alginátos koextrúziós technológiának köszönhető, mellyel kiskaliberű vékonykolbászokat gyártunk.

Alsómocsoládon – csakúgy mint szegedi és bajai szeletelő-csomagoló üzemeinkben nagy gondosságú – ún. „high care” – területek létrehozásával a legmagasabb szintű élelmiszerbiztonsági előírásoknak teszünk eleget.

További információ: www.pick.hu/hu/vallalati-informaciok/karrier

SERTÁP Kft. Alsómocsolád

A vállalkozás 2011 júniusában kezdte meg működését, az UBM cégcsoport részeként. Alapvető működési célja a sertés tartás, illetve tenyésztés. Mivel a cégcsoport a hazai gabona kereskedelmi piacon is jelentős szerepet vállal, ezért a korábbi termelőszövetkezeti időkből megmaradt, mára részben átalakított gabonátároló telepet is működteti, kb. 10.000 tonna tároló kapacitással, sík,- ill., siló tárolókban.

A sertéstartás és gabonátárolás mellett szántóföldi gazdálkodás is történik állami tulajdonú földeken, bérbe kiadott műveléssel. Az érintett terület nagysága kb. 240 hektár.

Az előző tulajdonostól történő átvétel után, 2013.-ban állami támogatással és saját erő felhasználásával jelentős beruházások valósultak meg, melynek eredményeként a fiazató épületek, malac utónevelők és kocaszállók felújítása és technológiai elemek beépítése történt meg. A termelés ma már korszerű, a mai állatjóléti elvárásoknak megfelelő keretek között zajlik. A takarmány behordó rendszerek, valamint a szellőztetés és fűtés technika teljes mértékben automatizált és számítógép vezérelt. A telep fűtésének igényét (fiazató és malac utónevelők) alternatív fűtő alapanyagot használó, modern kazán elégíti ki, földgáz és kőolaj származékok használata nélkül. A korábbi gyakorlattal ellentétben mind a hígtrágya, mind a szalmástrágya elhelyezéssel kapcsolatban a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő tároló silók és műtárgyak kerültek kialakításra.

A Sertáp Kft. jelenleg 30 főt foglalkoztat. Célunk, hogy lehetőleg helyi lakosoknak adjunk munka lehetőséget is így is integrálódjunk a helyi közösségbe. Vállalkozásunk

nyitott minden olyan munkaerő számára, aki szeret az állatokkal dolgozni, mind emberhez, mind állathoz méltó körülmények között. A legjobb eredmények elérése érdekében ehhez a szakmában átlagosan adott juttatások feletti bérezést tudunk igényelni.

A sertéstelepen holland genetikájú sertéseket (Hypor) tartunk, a kocaállomány pótlása a cégcsoport résztulajdonában lévő kocasüldő előállító telepről (Sajószöged) történik. A kocák termékenyítése Duroc Magnus (Hypor) terminál kanokkal, mesterséges módon zajlik, aminek eredményeként minden kapott malacunk ezen kanok terméke, a külső kocasüldő behozatal miatt nincs bekeveredve melléktermék (tenyészlattól származó ártány és kocasüldő). Feladatunk a malacok kb. 30 kg-os korig történő felnevelése, majd értékesítése a hizlaló partnerek számára, magas szintű állategészségügyi és fajlagos paraméterek (jó fajlagos takarmányértékesítő képesség, napi testtömeg gyarapodás, színhús kihozatal, alacsony elhullási százalék) biztosításával. A telep kocaállományának nagysága 1600 db, mellette 3200 db szopós és 4500 db választási malac található a termelésben.

Sertéstelepünk négyes mentes (Brucellozis, Aujeszky-féle betegség, Leptospirozis, PRRS), az állomány mycoplazmosis és circovirus ellen vakcinázott. Állategészségügyi státuszunk a záloga annak, hogy akár külföldön, akár belföldön egyaránt piaci előnyben vagyunk a malacértékesítésben.

Takarmány gyártást a telepen nem végzünk, a késztakarmány a UBM cégcsoport tulajdonában lévő szelestei üzemből érkezik.
Honlap: <http://sertap.hu/>

25 éves az Y Pulyka Kft.

A napokban ünnepelte 25 éves alapítását az Y Pulyka Kft. Az 1991-ben létrejött Társaság eredeti fő tevékenysége az élőállat nagykereskedelem ezen belül is a pulykatermelés, felvásárlás volt. A Cég cca. 70 termelővel áll szerződéses kapcsolatban, ami azt jelenti, hogy mint termeltető társaság, partnereinek folyamatosan biztosítja a pulyka (napos állat, vagy más néven napos pipe) alapanyagot valamint a felnevelésükhöz szükséges takarmányt.

Partnerei által felhízalt pulykákat EU-s minősítésű baromfivágóhidak felé értékesíti, főként a hazai piacon, de külföldre is szállít.

Tevékenységüket 1995. évben bővítették állatgyógyászati készítmények, vitaminok, fertőtlenítőszeres forgalmazásával.

Az Y Pulyka Kft. gazdasági életében óriási jelentőséggel bírt a Mágocsi Takarmánykeverő Üzem 2006. év végi megvásárlása, amellyel új lehetőségek nyíltak a Társaság előtt. 2007. év óta az árbevétele nagymértékben nőtt a cégnek, nem beszélve a logisztika és a takarmány keverés minőségi és mennyiségi biztonságáról.

A megnövekedett feladatok elvégzéséhez az Y Pulyka Kft 50 főnek biztosít – főként a takarmánykeverő vásárlás miatt - munkahelyet.

A Társaság működése 3 viszonylag jól elkülöníthető tevékenységet ölel fel, ezek:

- Élőállat nagykereskedelem, pulykatermeltetés
- Takarmánygyártás és értékesítés
- Fuvarozás, egyéb tevékenység

Ezek közül az élőállat kereskedelem és a takarmánygyártás adta az árbevétel cca 49-49%-át, míg a maradék származott a fuvarozásból, illetve egyéb tevékenységből.

Társaságunk országos piaci részaránya évről évre nő - jelenleg kb. 25%.

Az Y Pulyka Kft keverő üzeme 2007-óta ISO 22000-es minősítéssel rendelkezik, mely jelentősen növeli a takarmánygyártás biztonságát (nyomon követés).

A kész táp 90-95%-át 5 az Y Pulyka Kft tulajdonát képező járművel juttatja el az állattartókhoz. Egy-két nagyobb és távolabbi termelő saját járművel szállítja el a takarmányt.

Honlap: <http://www.ypulyka.hu/>

BARANYA TÉGLA

A Baranya-Tégla Kft. a tőle megszo-
kott téglatermékek gyártása mellett egy
korszerű fűrészüzem létrehozásával új üz-
letágot indított be az Alsómocsoládi Tég-
lagyárában. Ennek köszönhetően a szél-
ezett és szélezetlen fűrészáru gyártása
mellett 140 féle raklapot, minőségi tároló
és csomagoló anyagokat gyártunk.

A termékeinket nemcsak a szabvány-
méreteknek megfelelően, hanem az egye-
di igényeknek megfelelően készítjük mi-
nőségi alapanyagból, precíz méretezéssel.

Emellett hasított, jó minőségű, száraz
tűzifát 33 cm-től 50 cm-ig terjedő vágás-
hosszal kínáljuk ömlesztve, valamint a fű-
részüzemi vágásból is ajánlunk vegyes tű-
zifát.

Az Alsómocsoládi Telephelyünkön 15 munkatársat foglalkoztatunk,
de szívesen fogadjuk fafeldolgozó, asztalos munkaterületen jártas ér-
deklődők jelentkezését. Szakmai önéletrajzokat a bteglakent@t-online.hu
e-mail címre várjuk, lehetőség van egyeztetés után a személyes bemu-
tatkozásra, az üzem bemutatására.

A termékekről, árakról bővebben érdeklődni az info@baranya-tegla.hu
e-mail címen vagy a 72/451-791-es telefonszámon lehet.
www.baranya-tegla.hu

CABERO Cégcsoport

A Cabero Cégcsoport 1995-ben települt Mágocsra.

Ipari hőcserélők gyártásával és értékesítésével foglalkozik. A tervezéstől az komplett összeszerelésig, valamennyi munkafolyamat a cég falain belül zajlik.

Tervezők, megrendelés feldolgozók, adminisztratív kisegítők, anyaggyártók, anyagmozgatók, gépkezelők, szerelők, hegesztők, forrasztók, villanszerelők, betanított munkások dolgoznak a különböző részlegeken. Bizonyos munkafolyamatok hölgyek számára is könnyen elsajátíthatóak.

Dolgozói létszámát és a területét a cégcsoport folyamatosan bővíti, technológiáját az európai elvárásoknak megfelelően fejleszti.

Jelenleg a mágocsi és kaposvári telephelyén mintegy 160-170 főt foglalkoztat.

Központi elérhetőség: Cabero Kft, 7342 Mágocs Kültelek 22., Tel.: 72/451-251, Fax: 72/451-020, www.cabero.de/index.html

EDELSTAHLSERVICE Nemesacélfeldolgozó Kft. Mágocs

EDELSTAHLSERVICE
Frankfurt
stainless steel solutions

Cégünk az „EdelstahlService Nemesacélfeldolgozó Kft” 1992-ben alakult. 2012-ben lett a németországi Neumo-Ehrenber csoporttól átvé-

ve, és a Damstahl GmbH-ba beolvasztva. Hálózatunk hét országban, 300 magasan motivált munkatársakkal több, mint 65.000 tonna nemesacél volumennel és egy magas szintű szerviz kínálattal egyik vezető európai vállalkozás ebben a szegmensben.

Magyarországi gyártóüzemünkben Mágocsra 20 magasan képzett és motivált munkatárssal dolgozunk. Itt kerülnek gyártásra nemesacél rozsdamentes anyagból - csövekből és tömör anyagokból - a forgalmazásra kerülő összekötő elemeink jelentős része.

Munkatársaink a következő szakmai ágazatból kerülnek hozzánk:

- CNC programozók és gépkezelők
- CNC és NC esztergályosok, marósok
- Hagyományos és CNC gépi forgácsolók
- Ipari gépészek

- Raktározási és szállítási szakemberek
- Targoncavezetők
- Technológusok, termelési és gyártásvezetők

Azok számára, akiket ezek a szakmák érdekelnek, nyílt napon - előzetes bejelentkezéssel szívesen bemutatjuk cégünket és az esetleges foglalkoztatási lehetőségeinket.

MAGNET Tartálygyártó Kft.

A német és magyar befektetői csoport által alapított vállalkozásunk már 1992-es indulása óta a legmagasabb minőségi elvárások szerint gyártja a nyomástartó berendezéseket, tároló tartályokat és fémszerkezeteket.

Megalakuláskor kizárólag a német piacra szállítottunk, 1995-től pedig fokozatosan megkezdtuk a hazai előírásoknak megfelelő nyomástartó berendezések gyártását is. cégünk életében a legnagyobb változás és fellendülés a 2000-es évek elején zajlott le, amikor is modern üzemcsarnokot avattunk fel. 2008-ig megdupláztuk az addigi termelési kapacitásunkat, munkavállalóink és megrendeléseink számát, további tevékenységeink köre is kibővült.

Létszámunk jelenleg több mint 100 fő. Sikereink kulcsa a munkatársaink magas szakmai felkészültsége, többéves tapasztalata, folyamatosan megújuló gép- és eszközparkunk, kiváló műhely és raktározási feltételeink, ugyanakkor az időszerűen megújított minősítéseink és gyártási engedélyeink,

Alapvető célkitűzésünk, hogy korszerű technológiák és gyártóeszközök alkalmazásával a partnereinknek és vevőinknek mindig az elvárásaiknak megfelelő terméket biztosítsuk.

Honlap: <http://www.magnet-kft.hu>

PUCHNER Birtok- Bikal

A Bikalon található Puchner Birtok két nagy egységből áll: a négycsillagos Puchner Kastélyszállóból és Magyarország első tematikus parkjából, a középkori Élménybirtokból. Évente több mint 70.000 vendégéjszakát töltenek a szállodában a vendégek, míg ugyanezen időszakban a tematikus parknak majdnem 100.000 látogatója van.

Ki gondolta volna néhány évvel ezelőtt, hogy Bikal a Dél-Dunántúli régió 3. leglátogatottabb helyszíne lesz? Pedig így van! Évek óta tartja helyezését, Pécs és Harkány után a 3. pozícióban áll vendégéjszakák tekintetében. A hatféle szálláshangulat, a 3 wellness részleg és a történelmi témájú tematikus park mellé további beruházásokat terveznek. A cél pedig nem más, mint egy igazi családbarát komplexum megvalósítása. A tervek között szerepel egy csúszdával és különböző gyerek- és családbarát elemekkel felszerelt fürdőbővítés, illetve egy hatalmas fedett játszóbirodalom építése. Egy ideje már tátott szájjal figyelhetjük a fejlődést. Van saját pékség, 3 különböző pánikszoza, lovarda, tantervi oktatás, osztálykirándulás, több száz fős konferencia, esküvő, szabadtéri lovas színházi előadás és koncertek minden nyáron.

A dolgozói létszám meghaladja a 150-et, biztosítva ezzel a környékbeli és távolabbi lakosok megélhetését. Gyakornokoktól a nyugdíjas korúakig bezárólag minden korosztály képviselteti magát a dolgozói létszámban. Egyre több iskola köt gyakornoki szerződést a birtokkal és küldi Bikalra tanulóit. Az esetek többségében a tanulókból a letöltött gyakorlati idő után dolgozó válik, így biztosítva van a folyamatos utánpótlás. Ez valójában nem csak a diáknak jó, hanem a térségnek is, mivel a lakosok itt maradnak. A dolgozók között van több olyan munkavállaló is, aki 200 km-ről költözött ide a folyamatos szakmai fejlődés és a biztos megélhetés reményében.

Bikalt továbbra is érdemes figyelemmel kíséreni, hiszen olyan lehetőségeket nyújtunk, melyek egyedülállóak. Ha különleges élményekre, szeretetteljes ellátásra vágysz, akkor bátran látogass el ide vagy, ha egy egyedi atmoszférájú helyen dolgoznál, akkor jelentkezz bátran.

Kalandra fel!

Honlap: <http://www.puchner.hu>

RADAX BAUTECH Kft.

A Radax Bautech Kft. dinamikusan fejlődő építőipari cég, mely 2005-ben alakult. Munkatársai szakipari tapasztalatai biztosítják a kellő stabilitást és megbízhatóságot. Az elmúlt években főként önkormányzati megbízásoknak eleget téve az elvégzett munkáikkal elismerést érdemltek ki megrendelőik körében.

Jól szervezett alvállalkozói körrel rendelkeznek, akik igényes szakmai színvonalat képviselnek. A cég az eltelt közel tíz év alatt jelentős referencia listát tudhat maga mögött. A RADAX Bautech Kft. tevékenységi köre az egyszerű kőműves munkáktól a lakóépületek kivitelezésén keresztül a komplex csarnok- és iroda épületek megvalósításáig terjed ki. Az építőipari kivitelezésen túlmenően az alábbi szolgáltatásokban is rendelkezésre állnak:

Építőipari kivitelezés:

- Lakóépületek teljes körű kivitelezése.
- Gazdasági, ipari létesítmények kivitelezése.
- Épületek felújítása, átalakítása.
- Műemlék épületek restaurátori szemléletű felújítása.
- Épületek bontása.

Építőipari tervezés

- Új lakó, ipari, gazdasági épületek tervezése.
- Meglévő épületek átalakítása, bővítése.

- Teljes körű kivitelezési dokumentáció készítése, villamos, gépész, statika, építész szakágban
Felelős műszaki vezetés
Műszaki ellenőrzés
Költségvetés és árajánlatok készítése
Hiteles energiatanúsítvány készítés

Munkatársaink a következő szakmákból kerülnek hozzánk,

- Kőműves
- Betanított munkás
- Ács állványozó
- Építész

Azok számára, akiket ezek a szakmák érdekelnek, - előzetes bejelentkezéssel -szívesen bemutatjuk cégünket és az esetleges foglalkoztatási lehetőségeinket.

TURISZTIKAI KÖZPONT, ALSÓMOCSOLÁD

Kölyök Fészek Erdei Iskola

A Kölyök Fészek Erdei Iskola célja, hogy az általános iskolások tudását gyakorlati tapasztalatokkal kiegészítve, kíváncsiságot ébresszen a természettudományok iránt. A diákok játékos tanulási módszerekkel, érzékszerveik segítségével ismerik és fedezik fel az erdők állatvilágát, a vízparti élővilágot, gyógy-, és fűszernövények hasznosságát, a csillagos ég rejtelmét. A pedagógusoknak új pedagógiai, oktatási módszereket mutatunk, melyekkel a különböző életkorban levő diákok tanulási hatékonysága fokozható, a tananyag könnyebben elsajátítható.

Interaktív Tárház – Virtuális Természettudományok Otthona

Az Interaktív Tárházban minden program a kreatívast, a készség-, és képességfejlesztést segíti, így az interaktív természettudományos kiállítás és az emeleten lévő tudományos szabaduló szobák is. A kör alakú bemutatóteremben Dél-Dunántúl legjellemzőbb állatai tekinthetők meg a látványos dioráma kép előtt. Világító ásványok figyelhetők meg rövid és hosszú UV fény alatt. Érezhető és igazolható, hogy a világ több, mint amit látunk.

Az épületben Foucault-inga bizonyítja a Föld forgását, a tetőtéri csillagászati teraszon a csillagos eget, a bolygókat és a holdakat figyeljük meg távcsővel. Az emeleten, a tudományos szabaduló szobákból csapatmunka, a logika, a józan paraszti ész használatával lehet kijutni. A tematizált feladatok játékosan fejlesztik a logikai és feladatmegoldó képességet. A hangulatos, tóparti filagóriában a naplementében lehet gyönyörködni, míg a kemencében nagyon finom, ízletes kemencés ételek sülnek.

Planetárium és Boeing 737-es repülőgép-szimulátor

Programjainkat a 2015-től kezdődően földön-vízen-levegőben tudjuk szolgáltatni. A Planetáriumban a naprendszert, a csillagképeket az ég csodáit, rejtelmait ismertetjük a látogatókkal, a Boeing 737-es szimulátorban a pilótafülkében lehet átélni a repülőgép-vezetés élményét. A várakozó látogatók a 3D pince-moziban tölthetik kellemesen az idejüket.

Erdei tornapálya

A „Virágsűrűben” kialakított erdei tornapályán erdei fajtátekokon tehetik próbára ügyességüket a túrázók, a Tanösvény mentén az erdő életét, állat- és növényvilágát bemutató táblák tájékoztatják az arra járókat, a völgy közepén, a patak partján pihenő, főző lehetőség van kialakítva, amely ideális családoknak, csoportoknak.

Kilátó

A Hegyháti dombokat a 18 méteres, három szintes erdei kilátóról lehet megcsodálni. A kilátó mellett padok vannak, melyeken nemcsak beszélgetni lehet jól, hanem a tájban is gyönyörködni.

Szabadidő programok

A szabadidő hasznos eltöltésére számos lehetőséget kínálunk, amelyet a község lakói is igénybe tudnak venni.

Ízelítő a programkínálatunkból:

- Íjászat: korrú ruhában, történetekkel, hagyományokat felelevenítve próbálhatják ki ügyességüket a gyerekek, felnőttek.

- Kenuzás, csónakázás: ismerkedés vízi sportokkal
- Pletna” típusú hajóval hajókázás: romantikus, egyben kalandos hajókázás
- Kerékpártúra, kerékpár kölcsönzési lehetőség
- Éjszakai csillagtúra: világító eszközökkel esti túra, túrajelzések ismertetése kincskereséssel. Játék a világító labdákkal.
- Fedezd fel!: QR kóddal ellátott leporelló és okostelefon segítségével egyéni és csoportos túrában ismerhetők meg Alsómocsolád épített és természeti kincsei
- Kincskeresés: logikai megoldásokkal lehet megtalálnia kincs rejtekhelyét
- Kemencés vacsora: finom, kemencében készült ételeinknek széles a választéka.
- Madárgyűrűzés: madárgyűrűzés története, hálózás, madárbefogás, gyűrűzés.
- Gyertyaöntés: hogyan készül, miből készül? Díszgyertya készítése.
- Kemencés foglalkozás: pizza, percc, só-liszt figurák készítése.
- Lombház: az erdőben a betyártanya a fákon van. Itt lombkorona szinten lehet pihenni, játszani és megfigyelni a madarakat, a fákat.
- Rigac Jancsi betyár: nyomozásos játék. Izgalmas betyáros történet.

Büfé

A tóparti fekvésű, gyönyörű kilátással rendelkező, hangulatos kemencés filagóriában a 2015-ös évtől idény jelleggel büfé is üzemel, ahol pizzák, hamburgerek, italok, kávé és jégkrém fogyaszthatóak. Elérhetősége: +36-30/411-5392

Túravilág

A Hét Patak Gyöngye Natúrpark területén, Bikal felé vagy akár a Mecsekben is változatos túrákat lehet tenni gyalogosan, kerékpárral vagy nordic walking túrával. Különböző szintemelkedésű, nehézségű útvonalainkat egyaránt ajánljuk fiataloknak, időseknek és családoknak. Igény esetén kerékpárok, nordic walking botok, távcsövek kölcsönözhetőek.

A Kft. arra törekszik, hogy minél több emberrel megismertesse Alsómocsolád gyönyörű természeti környezetét, az itt élő emberek vendégszeretetét mind szélesebb körben ismertté tegye. Visszatérő vendégeink és iskolás csoportjaink száma tanúskodik arról, hogy vendégeinknek tetszik, amit itt látnak. Azt, hogy szolgáltatásainkkal is elégedettek, mi sem bizonyítja jobban, minthogy családtagjaikkal, barátaikkal újból visszatérnek.

A Vendégház és ifjúsági szálló, Konferencia központ

A vendégház a 4 db kétágyas és a 8 db négyágyas fürdőszobás szobával, a felszerelt konyhával színvonalas szálláslehetőséget nyújt.

Az ifjúsági szálló három szobás, 10, 16 és 18 férőhelyes fürdőszobás szobája emeletes ágyakkal felszerelt. A szállón a közösségi életet a hangulatos közös, előtér is segíti.

A vendégeknek igény szerint étkezési ellátást is biztosítunk.

A 120 férőhelyes konferenciaközpont rendezvények, képzések, tréningek, helyi és térségi konferenciák számára korszerű, minden igényt kielégítő helyszínt biztosít.

Rendszeresen keresünk munkatársakat takarítói, szobaasszonyi munkakörbe, valamint programvezetői feladatokra vízi és természetvédelmi programokhoz.

Elérhetőségek:

Alsómocsoládi Községfejlesztő és Szolgáltató Nonprofit Kft.

Kmettyné Győri Szilvia

Cím: 7345 Alsómocsolád, Rákóczi u. 21

Tel.: 72/671-301, 30/908-3557, E-mail: turizmus@alsomocsolad.hu

<http://turizmus.alsomocsolad.hu>

NAPTÁR 2017

Munkaszüneti napok 2017. évben

2017. január 1. vasárnap, Új Év első napja

2017. március 15. szerda, Nemzeti Ünnepe

2017. április 14. péntek, Nagypéntek

2017. április 17. hétfő, Húsvét hétfő (hosszú hétvége)

2017. május 1. hétfő, Munka Ünnepe (hosszú hétvége)

2017. június 5. hétfő, Pünkösöd hétfő (hosszú hétvége)

2017. augusztus 20. vasárnap, Államalapítás Ünnepe

2017. október 23. hétfő, 1956-os Forradalom Ünnepe (hosszú hétvége)

2017. november 1. szerda, Mindenszentek napja

2017. december 24. vasárnap, Szenteste

2017. december 25–26. hétfő és kedd, Karácsony (hosszú hétvége)

2018. január 1. hétfő, Új Év első napja

2017 JANUÁR

Fergeteg hava -- Jég hava -- Boldogasszony hava

Január hónap eredete: Janusról kapta nevét, aki a kapuk és átjárók istene volt az ókori római mitológiában. Gyógynövényei: vöröshagyma, fokhagyma, szárazbab. Virágai: hóvirág, árvácska, hunyorok

Népi hagyományok

Január 1. Újév napja

Egyik népszerű szokás volt az újévi jókívánságok elmondása házról-házra járva, amiért a háziak almával, dióval kínálták a köszöntöket. Újévkor az egész év sikerét igyekeztek biztosítani, nagyon fontos volt a jó cselekedet az év első napján.

Január 18. Piroska napja: Piroska napjához fűződik ez a mondás: „Ha Piroska napján fagy, negyven napig el nem hagy”.

Január 22. Vince napja A gazdák szerint ezen a napon sok bort kell inni, hogy bő legyen a termés. Az időjárás is meghatározó volt, például szép, napos idő esetén jó bortermést reméltek, rossz idő esetén viszont rossz bortermést jósoltak.

Kerti tanácsok

Kinti tennivalóink közül a legfontosabb, hogy nagy hó esetén a díszcserjéről, túlevelű bokrokról távolítsuk el a havat, hogy ágaik ne törjenek le. Fagymentes napokon, főként, ha csapadékban szegény telünk van, locsoljuk meg a túlevelű fáinkat, örökzöld cserjeinket. Fagyérzékeny élő virágainkat, fűszernövényeinket takarjuk be falevéllal, rőzsével. Gyümölcsfáink metszésével várjunk februárig, csak a gyenge növekedésű fákat, bogyós cserjéket metszhetjük, de ezeket is csak -2 C fok feletti hőmérsékletnél. Kártevők ellen permetezzünk fagymentes időben.

Rendezvényeink

2017. 01. 12. Civil Kerekasztal – Civil szervezetek – Alsómocsolád

2017 FEBRUÁR

Jégbontó hava -- Hó hava -- Böjtelő hava

Február hónap eredete: Februusról, a megtisztulás római istenéről kapta nevét. Gyógynövényei: martilapu virág, fűzfakéreg, barka, szárított csipkebogyó. Virágai: hóvirág, krókusz, téltemető, árvácska, bőrlevél, hunyorok.

Népi hagyományok

Február 6. Szent Dorottya napja: Dorottya napja, február 6-a ismét csak a vigasságoké és az időjárásjóslásé. A népi regulák szerint: "Ha Dorottya még szorítja, Julianna tágítja" - vagyis a megfigyelések szerint a hideg még hidegebb lehet, de ugyanez történhet a meleggel is.

Február 19. Zsuzsanna napja

A néphit szerint, ha ekkor magasan száll a pacsirta, hamarosan megjön a jó idő, és ha reptében még énekel is, akkor már biztosra vehető, hogy itt a szép kikelet.

Február 24. Szent Mátyás apostol napja

A február végi jeles napok közül talán a legismertebb 24-e, Mátyás, a jégtörő, aki vagy meghozza, vagy megtöri a jeget. „Ha nincs, jeget csinál, Elrontja, bontja, ha talál, A jeget olvasztja Mátyás, Töri, és rajta likat ás...”

Kerti tanácsok

Ilyenkor februárban az ablakpárkányunkon vitamindús és gyógyhatású hajtásokat nevelhetünk, mint pl. a kerti zsálya, retek és lucerna. A sziklakerti növények és egyes fűfélék, a sisakvirág, a kankalin, az encián és a szívvirág a hidegben csírázó fajok közé tartoznak. Amennyiben az időjárás megengedi, már most el lehet vetni őket. De ha fagyos a talaj, ezeket is melegágyba ültessük. A karalábét, a téli salátát, hónapos retek, spenótot már most el lehet vetni a melegágyásban. A fűtött és világos üvegházban természetesen gyorsabban hajtanak ki a növények.

Rendezvényeink

2017.02.10. Mesekonferencia – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómosolád

2017.02.11. Farsang – Önkormányzat– Nagyhajmás

2017.02.18. Farsang – Művelődési Ház – Mágocs

2017 MÁRCIUS

Kikelet hava – Fák hava – Böjtmás hava

Március hónap eredete: Nevét Marsról, a háború római istenéről kapta. Gyógynövényei: csalán, pásztortáska, útifű. Virágai: hóvirág, jácint, krókusz, nárcisz, odvas keltike, téltemető, tulipán

Népi hagyományok

Március 4. Kázmér napja: Itt-ott még ma is él a hagyomány, hogy március 4-én, Kázmér napján – ha engedi az időjárás – a méhészek kiengedik kaptáraikból a szorgalmas kis munkásaikat, erőt gyűjteni.

Március 18, 19, 21. Sándor, József, Benedek napja „Sándor, József, Benedek, zsákban hozzák a meleget!”

Ha Sándor, József és Benedek napokon süt a nap, akkor hosszú, meleg nyár várható, ha nem süt, akkor hosszú, lucskos ősz lesz.

Március 25. Gyümölcsoltó Boldogasszony napja: E nap alkalmas a fák oltására, szemzésére. „Fecskehajtó” napnak is nevezik, mert a jó idő ekkorra hazahajtja a vándormadarakat.

Egyéb időjósítás is tartozik még március 25-höz: Pl. ha ezen a napon megszólalnak a békák, akkor még 40 napig hideg lesz.

Kerti tanácsok

A fagyok elmúltával felébreszthetjük a rózsát téli álmából: a takarást megszüntethetjük és metszhetjük. Tisztítsuk meg a gyepet a lomb- és egyéb téli „maradványoktól”, különben a fű rothadásnak indul. A virágok és cserjék téli takarását eltávolíthatjuk. A száraz ágakat és évelőket vissza kell vágni. A gumós és gyökérnövények, például a csicsóka vagy a torma és a hónap második felétől a korai burgonya éppúgy ültethető a fagymentes földbe. Vetés a szabadba: spenót, zöldborsó, sárgarépa, hónapos retek, hagyma, tépősaláta, petrezselyem.

Rendezvényeink

2017. 03. 03. Kemény Bertalan Díjátadó – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómocsolád

2017. 03. 09. Civil Kerekasztal – Civil szervezetek – Alsómocsolád

ÁPRILIS

Szelek hava -- Rügyezés hava -- Szent György hava

Április hónap eredete: A hónapot Mars kedveséről, Venusról nevezték el.

Gyógynövényei: pitypang, kökényvirág, tavaszi kankalin

Virágai: fürtös gyöngyike, jácint, kockásliliom, medvehagyma, madártej, nárcisz, odvas keltike, tulipán, árvácska, ibolya, nefelejcs

Népi hagyományok

Április 12. Gyula napja: Az év 100. napja. A tisztaság, a takarítás napja. Ilyenkor kitakarítják a lakást, az ólakat és az állatokat is lemossák.

Április 24. György napja: Ez a nap egy ősi pásztorünnep napja, amikor is az állatokat e napon hajtják ki először a legelőre.

Április 25. Márk, Pál napja: A kukoricavetés és a búzaszentalés napja. Ide tartozik e mondás: „Ha megszólal a pacsirta, a béka, jó termést várhatsz, ellenben, ha hallgat a fülemüle, akkor változékony lesz a tavasz.”

Kerti tanácsok

A téli takarást, pl. száraz ágakat, el kell távolítani, mert kihajtanak, és károkat okozhatnak. A kiültetéshez felhős napokat válasszunk. Fontos, hogy a növények gyökereit előzetesen beáztassuk. Áprilisban számos egynyári virág magja vethető: pl. őszirózsa. Április végén lehet kezdeni a fűmag vetését. Napos időben a balkon- és dézsás növényeket is szoktathatjuk a szabad levegőhöz, de ne tegyük ki erős napsugárzásnak. Szabadföldbe: zöldborsó, poréahagyma, sárgarépa, hónapos retek, retek, hagyma, saláta, mángold, burgonya kerülhet.

Rendezvényeink

2017. 04. 13. Húsvétváró – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómocsolád

2017. 04. 21. II. Vers és mesemondó verseny Idős Otthonok között – Őszi Fény Idősek Otthona – Alsómocsolád

2017. 04. 22. Mocsolád Hazavár – elszármazottak napja és BK közgyűlés – Alsómocsoládiak Baráti Köre – Alsómocsolád

2017 MÁJUS

Ígéret hava -- Virágzó élet hava -- Pünkösöd hava

Május hónap eredete: Nevét Maia görög istennő római alakjáról, Maia Maiestaszról kapta. Gyógynövényei: erdei szamóca, zsálya, vérehulló fecskefű. Virágai: medvehagyma, gyöngyvirág, harangvirág, írisz, ne-felejcs, szarkaláb, szegfű

Népi hagyományok

Május 1. Munka ünnepe

1890 óta a munkások nemzetközi ünnepe. De ehhez a naphoz kapcsolódik még a májusfa állítása is. A legények csoportokba verődve, éjszaka állítják, ami lehet sudár fa, vagy zöldellő, virágzó ág. Szalagok, kendők, virágok, üveg bor és más ajándékok is kerülnek rá.

Május 12, 13, 14. fagyosszentek napja: A népi megfigyelés szerint a tavaszi meleg napok ezeken a napokon hirtelen hidegre változnak, nem ritkák az éjszakai fagyok..

Kerti tanácsok

A fagyosszentek elmúltával az összes fagyérzékeny virág (egynyáriak) a szabadba kerülhet. Időszerű az egynyári virágok vetése. Most lehet a földlabdás, konténeres fás növényeket, illetve a túlevelűeket ültetni. Időszerű a káposzta, karalábé, póréhagyma, saláta és zeller kiültetése. Az uborkát, paradicsomot és paprikát a hónap közepén lehet kiültetni. Az érzékeny növényeket takarjuk le fátyolfóliával. A zellergumó nem fejlődik ki, ha a növény csak egyetlen egyszer is megfázott.

Rendezvényeink

2017. 05. 01. Focikupa – Roma Nemzetiségi Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 05. 01. Múzeumi Majális – Művelődési Ház – Mágocs

2017. 05. 01. Magunk kenyerén a munka ünnepén – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómocsolád

2017. 05. 11. Civil kerekasztal – Civil szervezetek - Alsómocsolád

2017. 05. 27. Gyereknapi – Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 05. 27. Gyereknapi – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómocsolád

2017. 05. 27. Gyereknapi – Önkormányzat – Bikal

JÚNIUS

Napisten hava -- Napérés hava -- Szent Iván hava

Június hónap eredete: Junóról (római istennőről) kapta, aki Jupiter felesége volt. Gyógynövényei: mályva, bazsalikom, kakukkfű. Virágai: Liliom, cickafark, harangvirágok, tavirózsa, tátika, pletyka, lizinka, gyűszűvirág, madársóska, léggömbhagyma, csillagfürt

Népi hagyományok

Június 8. Medárd napja: A közhiedelem úgy tartja, hogy ha ezen a napon esik az eső, akkor negyven napig esni fog, ellenkező esetben pedig ugyanennyi ideig szárazság lesz.

Június 10. Margit napja: Egyes helyeken ezen a napon vetik a retket, hogy jó gyenge maradjon. Ekkor nem szabad kinyitni az ablakot, mert akkor abban az évben sok lesz a légy.

Június 29. Péter, Pál napja: A magyar nyelvterületen általában úgy tartották, hogy a búza töve ezen a napon megszakad, kezdődhet az aratás. Péter- Pál napjához fűződik az a hiedelem, hogy amelyik legény vagy lány elsőnek hallja meg a harangszót e napon, az év végéig megnősül vagy férjhez megy.

Kerti tanácsok

A paradicsomot ki kell támasztani, hogy a termés ne érje el a földet, és meg kell akadályozni a levelek elszáradását. A gyepet meg kell szórni műtrágyával, és egyenletesen le kell nyírni, de nem kell túl alacsonyra állítani a pengéket. A túl rövidre vágott gyep gyengébb, és fogékony lesz a betegségekre. Egyes zöldségeket, mint a sárgarépa, a saláta és a cukorrépa, meg kell ritkítani, amivel biztosítani lehet a megfelelő légáramlást (ez több betegségtől is megvédi a növényeket), valamint több víz és műtrágya jut így a növényeknek. Júniusban már kiültethető a dália is. Termékeny, jó vízvezetésű talajt igényel, és naponta 6 órát kell, hogy süsse a nap.

Rendezvényeink

2017. 06. 02. Cimea kupa – IKSZT – Bikal

2017. 06. 10. Mikrotérségi Családi Nap – Alsómocsolád

2017. 06. 17. Bikal kupa – IKSZT – Bikal

2017 JÚLIUS

Áldás hava -- Aratás hava -- Szent Jakab hava

Július hónap eredete: Julius Caesarról kapta nevét.

Gyógynövényei: komló, fekete nadály, majoránna, csengőfű, menta, katáng. Virágai: liliom, madársóska, madártej, sáfrányfű, árnyéklilomok, cickafark, lángvirág, léggömbvirág, mályvarózsa, szamárkenyér, záporvirág, tavirózsa

Népi hagyományok

Július 2. Sarlós Boldogasszony napja: Magyarországon e nap az aratás kezdőnapja. A Sarlós Boldogasszony nap elnevezést azért kapta, mert régen az asszonyok az aratást sarlóval végezték.

Július 20. Illés napja: Ezen a napon, illetve e nap táján gyakoriak a viharok, ezért régen e napon munkatiltalom volt, mert úgy hitték, hogy aki kint dolgozik a mezőn, abba belecsaphat a villám, a termést pedig jég éri.

Kerti tanácsok

A magas virágokat karózni kell, hogy a szél ne tehessen bennük kárt. A kert kb. 2,5 cm esőt vagy vizet igényel minden héten. A kora reggel a legjobb időszak a locsoláshoz. Az esti öntözés azért nem a legmegfelelőbb, mert az egész éjszakára nedvesen maradt levelek hajlamosabbak a gombabetegségekre. Az őszi saláta, retek, sárgarépa, cékla, fehérrépa, kelkáposzta és spenót betakarításhoz vessük el a magokat július végén, augusztus elején. Próbáljuk vonzani a rovarevő madarakat a kertbe, erre a legegyszerűbb, ha friss vizet teszünk ki a számukra.

Rendezvényeink

2017. 07. 01. Falunap – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómocsolád

2017. 07. 01. 24 órás foci – IKSZT – Bikal

2017. 07. 14. Civil kerekasztal – Civil szervezetek – Alsómocsolád

2017. 07. 15. Falunap – Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 07. 22. Studer Imre emléktorna és halászléfőző verseny- Német Nemzetiségi Önkormányzat- Bikal

2017 AUGUSZTUS

Újkenyér hava – Bőség hava – Kisasszony hava

Augusztus hónap eredete: A híres római császárról Augustus Octavianusról kapta a nevét. Gyógynövényei: útilapu, árvacsalán, kékingingő. Virágai: ciklámen, sáfrányfű, árnyékliliomok, kékgyökér, madármályva, tavirózsa, záporvirág

Népi hagyományok

Augusztus 10. Lőrinc napja: A közhiedelem szerint a dinnye e naptól kezdve már nem olyan finom, úgy mondták, lőrinces, lucskos lesz.

Augusztus 15. Nagyboldogasszony napja: Nagyboldogasszony napja derült idejével a jó gyümölcs- és szőlőtermés előhírnöke. Azt tartották, hogy keresztet kell vágni a gyümölcsfába, hogy egészséges legyen és sokat teremjen.

Kerti tanácsok

Különös figyelemmel gyomlald a kertet. A gyom nem csak rendezetlenné teszi a kertet, de létfontosságú nedvességet von el a talajból, legkedvesebb növényeidtől. Az elhervadt rózsát a szár egy részével együtt vágd le éles metszőollóval. Ha csak egyszerűen letöröd, az érzékenyíti a növényt a fertőzésekre. Túl késő már ilyenkor permetezni a rózsákat. Az elhalt / elhervadt virágokat el kell távolítani az egy éves növények, a rózsák illetve a bokrok esetében. Ettől a növényünk nem csak ápoltabbnak fog tűnni, de ez által serkentjük az újabb virágzást illetve a magzást. Metsz le fiatal hajtásokat évelő növényeidről. Éppen ez a megfelelő időszak ahhoz, hogy megfakadjanak és kellően megerősödjenek a sikeres kiteveléshez, és jövőre csodálatosan pompázzanak. Metszd meg a nyári gyümölcsöket: málna, szeder, egres, ribizke és fekete ribizli. Ültess ki az őszi virágzású növényeid hagymáit!

Rendezvényeink

2017. 08. 05. Roma Nap – Roma Nemzetiségi Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 08. 05. Falunap – Önkormányzat - Mekényes

2017. 08. 12. Német Nap – Német Nemzetiségi Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 08. 18-19. Falunap – Önkormányzat – Bikal

2017 SZEPTEMBER

Földanya hava -- Szüret hava -- Szent Mihály hava

Szeptember hónap eredete: Neve a latin septem szóból ered melynek jelentése hét, mivel szeptember eredetileg az év hetedik hónapja volt a római naptárban. Gyógynövényei: citromfű, levendula, bojtorján, szőlő. Virágai: ciklámen, őszi kikerics, kékgyökér, krizantém, szarkaláb, szel-lőrózsa

Népi hagyományok

Szeptember 1. Egyed napja: A néphit szerint, ha e napon vetik el a búzát bő termésre számíthatnak. Időjárásjósoló nap is e nap, ha esik, akkor esős lesz az ősz, ha nem esik, akkor száraz őszre számítottak.

Szeptember 8. Szűz Mária születésének napja: Ez a nap jelezte a dióvéres kezdetét, és a fecskék útra kelését is.

Szeptember 29. Szent Mihály napja: A Szent György-napkor legelőre hajtott állatokat ilyenkor hajtották vissza. E naphoz is kapcsolódik női munkatilalom. Aki ilyenkor mos, kisebesedik a keze, aki pedig mángorol, annak egész évben dörögni fog a háza felett az ég.

Kerti tanácsok

Ültessük el a tavasszal virágzó növények hagymáit. Kezeljük téli műtrágyával a pázsitot. Az egynyári növények és fűvek dugványait készítjük elő beltéri gyökereztetésre. Mély öntözéssel készítsük fel a fákat és bokrokat a télre. Takarítsuk ki a rózsaágyásokat és most utoljára kezeljük gombaölő szerrel az érzékeny fajtákat. Ültessük ki a hideget tűrő zöldségeket, pl. a zöldsalátát, a brokkolit, a kelkáposztát és a káposztát. Miután lemostuk és átültettük, óvatosan vigyük be a szobanövényeket, és állítsuk be a növekedésükhöz szükséges fényviszonyokat.

Rendezvényeink

2017. 09. 02. Civil piknik, Sport nap- III. nemzeti kés- és fejszehajító verseny, – SZÍN TÉR Művelődési Ház, AMSE

2017. 09. 09. Hegyháti Szüret –Művelődési Ház – Mágocs

2017. 09. 14. Katasztrófa buli – Önkormányzat – Alsómocsolád

2017. 09. 30. Tökfesztivál – Faluvédő és Szépítő Egyesület – Bikal

2017 OKTÓBER

Magvető hava -- Begyűjtés hava -- Mindszentek hava

Október hónap eredete: A latin octo szóból származik, melynek jelentése nyolc – utalva arra hogy eredetileg ez volt a nyolcadik hónap a római naptárban. Gyógynövényei: alma, homoktövis, kökénybogyó, galagonya. Virágai: ciklámen, vetővirág, árvácska, kleopátra túje, krizantém, sisakvirág, szellőrózsa

Népi hagyományok

Október 16. – Szent Gál napja: Halászó vidékeken Gál napján tartják az utolsó nagy halászatot, mert utána a halak a folyómeder mélyére ássák magukat, és ezután halat fogni már nem lehet.

Október 21. Orsolya napja: Ha ilyenkor szép az idő, akkor karácsonyig meg is marad.

Október 26. Dömötör napja: Időjárásjósló nap, az e napi hideg szelet a kemény tél előjelének tartották.

Kerti tanácsok

Várjunk, míg napos, száraz idő lesz, és akkor ássuk ki a burgonyát. Súrjuk le róla a földet, és hagyjuk száradni, mielőtt zsákokba tesszük, és fagymentes, sötét helyen tároljuk. Miután kiástuk a sárgarépát, homokban vagy tőzegben tárolhatjuk tél idején. Ahogy az ágyások kezdenek megüresedni, feláshatjuk és megtrágyázhatjuk a földet. Hagyjunk nagyobb földtömböket ásás után, mert a giliszták úgyis szétzúzzák, hogy a trágyához hozzáférhessenek. Ez a legmegfelelőbb hónap, hogy neki-lássunk az ásásnak, hogy jó mélyre kerüljön a trágya, és mélyebbé váljon a termőtalaj réteg. Miután már az eper leért, takarítsuk ki az ágyást, vágjuk le a növény felső részét, távolítsuk el az elszáradt leveleket, az elrothadt eperszemeket, amelyeket elmulasztottunk leszedni, és tépjük ki az indákat.

Rendezvényeink

2017. 10. 02. Idősek hónapja nyitó rendezvény – Őszi Fény Idősek Otthona – Alsómocsolád

2017. 10. 05. Idősek Napja – Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 10. 07. Civil Nap – Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 10. 13. Civil kerekasztal – Civil szervezetek – Alsómocsolád
2017. 10. 27. Idősek hónapja záró rendezvény – Őszi Fény Idősek Ott-
hona – Alsómocsolád

NOVEMBER

Enyészet hava – Levélhullás hava – Szent András hava

November hónap eredete: Neve a latin novem szóból származik melynek jelentése kilenc, mivel eredetileg az év kilencedik hónapja volt a római naptárban. Gyógynövényei: articsóka, dió, mogyoró, gesztenye. Virágai: árvácska, csarab, erika.

Népi hagyományok

November 11. Márton napja: E nap vágták le a tömött libát, mert úgy tartották: „Aki Márton napján libát nem eszik, egész éven át éheznek.”
Időjárásjósoló nap is: „Ha Márton fehér lovon jön, enyhe tél, ha barnán, kemény tél várható.” Ha a Márton napi lakomán elfogyasztott lúdnak fehér és hosszú a csontja, akkor havas lesz a tél, ha pedig barna és rövid a csontja, akkor sáros.

November 25. Katalin napja: „Ha Katalin kopog, akkor karácsony locsog, viszont ha Katalin locsog, akkor karácsony kopog.”

Kerti tanácsok

A hónap vége felé metsszük meg a lombhullató fákat és cserjéket, beleértve ebbe a gyümölcsfákat és bokrokat is. A fás dugványokat, amiket a tavaly ősszel vágunk, most ki lehet ültetni az állandó helyükre. Hagyományosan, ebben a hónapban kell elültetni a fákat és a cserjéket. Amikor cserjéket ültetünk, karózzuk és öntözzük meg őket, majd tegyünk egy réteg mulcsot a tövükhöz. Még mindig nem késő eltenni a tavaszi gumós virágokat – rakjunk liliomot és tulipánt a következő évre. Ha szeretjük a rózsákat, akkor most van itt az ideje, hogy szabadgyökeres rózsákat vásároljunk.

Rendezvényeink

2017. 11. 04. Disznóvágás – Német Nemzetiségi Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 11. 11. Márton Nap – Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 11. 11. Disznótoros – Önkormányzat – Mekényes

2017. 11. 11. Falusi Disznótor- Önkormányzat: Bikál

2017. 11. 25. Adventi vásár – SZÍN TÉR Művelődési Ház – Alsómosolád

DECEMBER

Álom hava -- Istenfiak hava -- Karácsony hava. December hónap eredete: Neve a latin decem szóból származik, melynek jelentése tíz - utalva arra, hogy eredetileg ez volt a tizedik hónap a római naptárban. Gyógynövényei: boróka, káposzta, krumpli, fekete retek. Virágai: árvácska, csarab, erika, téli jázmin, hunyor

Népi hagyományok

December 21. Tamás napja

Ha 21-e reggelére frissen esett hó borította a tájat, a hiedelem szerint békés, boldog karácsony ígérkezett.

December 31. Szilveszter napja

Az év utolsó napján egygyakrabban malacsült került az asztalra, tilos volt azonban a csirke, a pulyka fogyasztása, hiszen ezek az állatok elkaparják a szerencsét. Helyette inkább lencsét ettek, hogy sok pénzüik legyen az újévben. A hal a folyó menti vidékeken szerencsét hoz (ahány pikkely, annyi pénz), máshol viszont baljós állat, hiszen vele elúszik a szerencse.

Kerti tanácsok

Ez a legjobb hónap a díszfák és cserjék, a rózsabokrok megmetszésére, a csupasz gyökerű cserjék és fák elültetésére. Vigyázzunk arra, hogy amikor fagypont alá esik a hőmérséklet, ne lépünk a gyepre, mert nagy barna lábnyomokat fogunk hagyni a törékeny fű szárán. Ez a legjobb idő arra, hogy bepermetezzük a gyümölcsfákat és a rózsákat kátrányos olajjal, hogy eltávolítsunk minden megjelenő fekete penész-spórát.

Nagy éjszakai fagyok esetén tegyünk egy régi focilabdát a kis tóba, hogy a halak túlélhessék a fagyot.

Rendezvényeink

2017. 12. 02. Adventi Barkácsdélután – Önkormányzat – Nagyhajmás

2017. 12. 05. Mikulás Muri – SZÍN TÉR Művelődési Ház, Őszi Fény Idősek Otthona – Alsómocsolád

2017. 12. 14 Civil kerekasztal – Civil szervezetek – Alsómocsolád

2017. 12. 16. Adventi vásár – Német Nemzetiségi Önkormányzat – Bikkal

2017. 12. 22. Falukarácsony – SZÍN TÉR Művelődési Ház, „Őszi Fény” Karácsonya – Őszi Fény Idősek Otthona – Alsómocsolád

ÉSZAK – HEGYHÁTI MIKROTÉRSÉGI UNIÓ BEMUTATÁSA

MEGALAKULÁS

Az Észak - Hegyháti Mikrotérségi Unió gondolata a települések vezetőinek együttgondolkodásával kezdődött. A munka a későbbiekben kiterjedt a vállalkozói és civil szférára, az intézményekre és a tágabb térség szakmai szervezeteire.

A kisváros és a kapcsolódó aprófalvak felismerték az együttműködés szükségességét és az ebből fakadó előnyöket is. A tartós és stratégiai szintű együttműködés és emellett a mindennapokban való találkozások, a rendezvények összehangolása, az erőforrások megosztása, a szakmai és korosztályi együttműködések kialakítása és segítése egyaránt építőkövei lehetnek egy sikeres mikrotérség kialakulásának.

Alsómocsolád, Bikal, Mágocs, Mekényes, Nagyhajmás települések önkormányzatai, gazdasági szereplői, intézményi és civil szervezetek összefogásával 2014. márciusában elhatározták, hogy együttműködésük eredményeként létrehoznak egy, az 5 település szinergikus fejlődését lehetővé tevő közös fejlesztési programot.

A munka eredményeként az 5 település létrehozta az Észak – Hegyháti Mikrotérségi Uniót, melynek célja, hogy a közös fejlesztési elképzeléseket támogassa.

A megvalósítás érdekében az érintett felek – gazdasági szereplők, önkormányzatok, civil szereplők, intézmények – közös akaratából létrejött:

1. Egy, a térség meghatározó szereplői által megkötött MIKROTÉRSÉGI PAKTUM megállapodás, amelynek aláírói kinyilvánították szándékukat, hogy csatlakoznak a közös fejlesztési elképzelések kialakításához, megvalósításához.
2. A program működtetésére az alapító önkormányzatok megbízták a HEGYHÁT ÉSZAK TÉRSÉGI EGYESÜLET-et, melynek keretében 2014. szeptember 1-jétől 1,5 státusszal munkaszervezetet hoztak létre. 2015. októberétől a további munka szervezeti hátterét a megalapított ÉSZAK –HEGYHÁTI UNIÓ NONPROFIT KFT. adja.
3. A munkaszervezet a megbízás alapján a korábbi együttműködési alkalmak dokumentációja, egyéni interjúk, közösségi felmérések, munkacsoportok tervező alkalmi, szakmai szervezetekkel való szoros együttműködés munkafolyamatában alakította ki a következő időszak FEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJÁT.

A munkaszervezet tagjai:

Halmai Gáborné: projektmenedzser

Molnár-Valkó Kornélia: szakmai asszisztens

Dávid-Kleisz Bianka: projektmenedzser- asszisztens

JÖVŐKÉP, MŰKÖDÉSÜNK ALAPELVEI

A 2015- ben elkészült Észak – Hegyháti Unió Fejlesztési Stratégia konkrét programokat, rövid távú célokat is tartalmaz, és ami a későbbiekben megnyíló pályázatokhoz elfogadott háttérdokumentum lehet.

A legfontosabb teendő a fejlesztési elképzelések, tervek minél pontosabb körvonalazása, és azok programokká formálása volt, amelyek - ha a források is elérhetővé válnak- meg is valósulhatnak.

Az Stratégia megtalálható a honlapon (<https://eszakhegyhatiunió.wordpress.com/>), melynek létrejöttét sok egyeztetés, kiegészítő tervezési alkalom előzte meg: 97 kapcsolatfelvétel, 3 kérdőíves felmérés,

17 műhelynap, 5 nagyrendezvény, 4 kommunikációs felület, tapasztalatcserek, a térség érdekképviselője.

A Stratégiában megfogalmazódik a szervezet jövőképe, illetve a működés alapelvei:

Alapfilozófia: kooperáció, kommunikáció, koordináció!

Jövőkép:

„A helyi gazdaság bázisára építő, élhető, fejlődő, lehetőségeket biztosító mikrotérség az Észak- Hegyháton, amely épít az itt élők tudására, számít a fiatalokra és az idősek tapasztalatára. Vonzása a hagyományban és az innovációban, a megőrzött táji értékekben és a legmodernebb technológiákban, de leginkább az emberben rejlik.”

A működés alapelvei:

- a térséget egységként kezeljük
- mindenkire számítunk és gondolunk
- munkamegosztásban dolgozunk
- folyamatos információáramlást biztosítunk
- hosszú távú és fenntartható programokat tervezünk
- visszajelzéseket adunk
- nemcsak tervezünk, cselekszünk

EDDIGI EREDMÉNYEK

Fontos, hogy a szervezet minél több hálózatba bekapcsolódjon, és a térség számára kedvező partneri kapcsolat alakuljon ki és maradjon meg. Ennek érdekében a munkaszervezet tagjai rendszeresen részt vesznek a térség egészét érintő konferenciákon, fórumokon, tréningeken, szakmai programokon, az ott szerzett információkat és kialakuló kapcsolati tőkét pedig hasznosítják mindennapi munkájuk során, közvetítik partnereink felé. Több térségi fejlesztő szervezettel áll

kapcsolatban az unió, melyekkel folyamatos egyeztetés folyik (LEADER, DDRFÜ, Baranya Megyei Önkormányzat).

Személyes találkozókon több alkalommal lettek pontosítva a partnerek fejlesztési elképzelései, ezekről adtábázis készült, mely folyamatosan bővül, és amire alapozva lehet a fejlesztési igényeket közvetíteni a megnyíló lehetőségek felé, összekapcsolni a szereplőket, kezdeményezni együttműködéseket. A mikrotértséget érintő aktuális ügyek megvitatására, döntés előkészítésre rendszeres találkozók kerülnek megszervezésre a mikrotértség polgármestereinek, döntéshozóinak.

Az együttműködők köre az induláskori 40 szervezetről a kezdeményezett kapcsolatok révén (önkormányzatok, civilek, intézmények, vállalkozók) 160-ra bővült. Ma már nemcsak az unió kezdeményez együttműködéseket, hanem a partnerek is keresik a szervezetet, reagálnak a kezdeményezésekre.

A két év alatt több lényeges eredményt is magáénak tudhat a szervezet:

- Kialakultak az unió kommunikációs felületei, melyek egyre népszerűbbek:
honlap: <https://eszakhegyhatiunio.wordpress.com/>
facebook: Észak- Hegyháti Mikrotértségi Unió, Kincseink az Észak – Hegyháton Hírlevél, Észak - Hegyháti Hírmondó.
- Elkészült az Észak – Hegyháti Unió Fejlesztési Stratégia 2015 -2020, melyben különböző programcsomagok kerültek megfogalmazásra.
- A szervezet közreműködésével sikerült megtartani és a jogszabályi változásoknak megfelelően újjászervezni a Hegyhát Észak Tértségi Egyesületet, melynek a 2016.szeptember 13- i közgyűlésén elfogadásra került az egyesület új alapszabálya, továbbá tisztújítás is történt. Az egyesület új elnöke Nemes Adrienn, alelnökei pedig László-Legedi Jánosné és Drüszler Gábor lettek.
- Megindult a munka a fiatalokkal, ami azért fontos, mert a tértség jövője az idősek bölcsességén és tapasztalatain, az aktív korúak munkáján és megőrző tevékenységén túl nagymértékben múlik a fiatalok ragaszkodásán, kötődésén, helyben maradásukon is. A jövő innovatív technikáinak bevonását, és az erre alapuló gazdasági lehetőségek megtervezését már velük is időben kell elkezdni. Az Iskolai Közötségi Szolgálat tértségben való teljesítésére toborzott az unió fiatalokat

és együttműködési megállapodást kötött a Dombóvári Illyés Gyula Gimnáziummal.

- Folyamatosan vonódnak be önkéntesek az unió munkájába, eddig 10 önkéntes szerződés született.
- A Közlekedéstudományi Intézettel együttműködve az unió közreműködött új buszjárat indításában Mekényes – Nagyhajmás – Mágocs – Dombóvár viszonylatában 2015. szeptember 1-től, ami által a lakosság számára könnyebb az iskolába, hivatalokba, kórházba jutás. A gyerekek így az eddigiekhez képest 1,5 órával később tudnak iskolába indulni.
- Nagy előrelépés történt a szakképzés terén. Barta Sándorral, a Komlói MIG-TIG Kft. vezetőjével, több alkalommal fórumot tartott az unió a helyi vállalkozóknak egy Mágocsi tanműhely kialakításának lehetőségéről, illetve a Pécs-Baranya Kereskedelmi és Iparkamara szakértőivel és a helyi alternatív iskola vezetőjével a munkaszervezet személyesen is meglátogatta a komlói intézményt.

Mindezek eredményeként 2016. január 27-én a pályaválasztás előtt álló diákok egy „Rendhagyó Pályaválasztási Délutánon” vehettek részt, ahol 2 szakma (hegesztő, szociális gondozó) került bemutatásra meghívott előadókkal, interaktív formában.

Az unió szakképzéssel kapcsolatos törekvéseinek eredményeként 2016 szeptemberében elindult Mágocson a szociális gondozó képzés 15 fővel.

Emellett megkezdődött az együttműködés a Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamarával az ipari gépész szakképzés elindításában is.

- Az unió munkatársai folyamatosan tájékozódnak az aktuális pályázati lehetőségekről és közvetítik ezeket a csatlakozott partnerek, potenciális pályázók felé. Ajánlásukra több szervezet, intézmény is

adott be pályázatokat, a nemzetiségi programok, a tehetséggondozás, helyi értéktár kialakítás területén.

- Több pályázat került beadásra (pl. NEA, United Way: Együtt a jövő generációjáért, Nemzetiségi pályázat, A társadalmi együttműködést szolgáló helyi szintű komplex programok, Szociális városrehabilitáció, Sportpark pályázatok stb.)
- Több rendezvény került megszervezésre (pl. Partneri Nap, Mikrotérségi Családi Nap, Mikrotérségi Biciklitúra, Rendhagyó Pályaválasztási Délután, Energiáink Napja, TÜKÖR találkozók, stb.)
- Megkezdődött a térségi művészeti csoportok megjelenítése az unió honlapján, segítve ezzel, hogy a helyi tehetségekről tudjanak térségünkben is és ezáltal több lehetőséghez juthassanak
- Megalapozódtak a Helyi és Mikrotérségi Értéktár kialakításának kezdeti lépései, méghozzá a „Kincseink az Észak Hegyháton” facebook oldal által, ahová a térségben található értékek, érdekességek, tehetséges személyek kerülnek fel. Fontos cél, hogy az oldalnak minél több szerkesztője legyen.
- Elindult a TÜKÖR – Térségi Ügyeink Közösségi Rovata kezdeményezés, mely azt a célt szolgálja, hogy egy beszélgetéssorozat keretében a térségben élő különböző csoportok igényeire fény derüljön, hogy velük együtt gazdagodhassanak az együttműködési formák, essen szó ügyeikről, problémáikról, az együttműködések előnyeiről, a kiterjesztési lehetőségekről.

Eddig a következő csoportokkal folytatott megbeszélést a szervezet: a fiatalokkal, a nyugdíjas szervezetek vezetőivel, a helyi értéktárakban és egyéb kulturális tevékenységekben érdekeltekkel, a különböző sportot űzőkkel, helyi termelőkkel és a polgárőrökkel

További tervezett meghívottak: civil szervezetek, vállalkozók stb.

A fiatalokkal való kapcsolattartás érdekében létrejött egy „TÜKÖR-Itthon maradtunk” elnevezésű facebook oldal.

HOGYAN TOVÁBB, PRIORITÁSOK

- Az unió a térségre vonatkozó projektjavaslatokat adott be Gyerekesély programba, melynek megvalósításában részt is vesz.
- A Baranya Megyei Foglalkoztatási Paktumra vonatkozó pályázatban a szervezet is feladatot vállalt, és a Mecsek- Völgység- Hegyhát Egyesülettel együttműködve a Megvalósíthatósági tanulmány és a Foglalkoztatási Stratégia készítésében részt vesz.
- Amint arra lehetőség nyílik, Tanoda pályázat kerül beadásra.
- Tervben van egy Mikrotérségi Ösztöndíjprogram kidolgozása
- Fiatalok bevonása, helyben tartása érdekében szükséges a pályaválasztás, pályaorientáció, szakképzés területén további lépések kidolgozása, illetve a helyi munkaerő piaci igények és lehetőségek összehangolása.
- A közösségfejlesztés térségi lehetőségeit ki kell aknázni, ennek érdekében nemzetközi ifjúsági tábor térségben való szervezéséhez keres forrást a szervezet.
- A különböző TŰKÖR csoportoknak tapasztalatcserék szervezése valósul majd meg.
- A helyi értékek összegyűjtésének folyamata már megkezdődött, hosszú távon azonban egy Mikrotérségi Értéktár létrehozása a cél.
- A térségi gazdaságfejlesztés elősegítésén dolgozik a szervezet.

A kiadványt szerkesztette az Észak-Hegyháti Unió Nonprofit Kft.

Köszönettel tartozunk településeink polgármestereinek,
Hőnig Máriának, Dicső Lászlónak, Kőműves Józsefnek,
Major Ottónak és Molnár Norbertnek

További segítőink:

Alsómocsolád:

Balogh Anikó
Kmettyéné Győri Szilvia
Pitzné Keller Anita

Bikal:

Bognár Papp Zsuzsanna
Dobrovódszky Klára
Tombi Éva

Mágocs:

Enyedi Gáborné
Jurisits Józsefné
Kusztor Csaba
Müller Nándorné
Nemes Adrienn
Samu Bernadett
Schottné Gloiber Ida

Mekényes:

Dömötörné Tóth Emese
László- Legedi Jánosné

Nagyhajmás:

Dana Jánosné
Gellén Enikő